

Ἐν Συνειδήσει

ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ • ΑΓΙΑ ΜΕΤΕΩΡΑ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Οἰκουμενισμός

Ἱστορική καί

κριτική

προσέγγιση

Ἡ ἐπιθυμία ὅλων μας πρέπει νά εἶναι νά συναντηθοῦμε στήν ἐνότητα τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων ὅλων τῶν αἰώνων. Διαφορετικά κάθε ἔνωση θά εἶναι ψευδένωσις καί θά καταστρέφει καί θά διαστρέφει κάθε εἰλικρινή προσπάθεια, πού θέλει νά ὁδηγήσει στό θέμα τῆς σωτηρίας. Ὑπάρχει σύγχυση. Σχετικοποίηση τῆς πίστεως, πολιτικοί συμβιβασμοί. Οἱ διάλογοι οἱ ἐκκλησιαστικοί εἶναι ἀπομίμηση τῶν πολιτικῶν συζητήσεων. Ἡ ἐπανεκφραση τῆς Πίστεως μέ τά μέσα τῆς κάθε ἐποχῆς δέν ἔχει τίποτε κοινό μέ τήν ἀναζητούμενη ἀπό δικούς μας θεολόγους Οἰκουμενιστές «ἐπανερμηνεία» τῆς πίστεως.

(Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνού,
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν)

● Έκδοση: Ἱερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου

Copyright: Ἱερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου

Ἱερά Μετέωρα Τ.Κ. 42200 Καλαμπάκα, τηλ. 2432022278, fax 2432024770

Διανέμεται δωρεάν

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση ὁλοκλήρου ἢ μέρους τοῦ παρόντος μέ τήν ἀπλή ἀναφορά τῆς προελεύσεώς του.

- Μία πληθώρα ἀξιόλογων καί δυναμικῶν ἄρθρων, μελετῶν, ἀνακοινώσεων καί δημοσιευμάτων μέ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα, βασισμένα στήν ὀρθόδοξη πατερική παράδοση καί τήν δογματική συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπό Ἱεράρχες, κληρικούς, μοναχοῦς, Καθηγητές Θεολογικῶν Σχολῶν, χριστιανικές ἀδελφότητες, συλλόγους καί λαϊκοῦς, πού ἀσκοῦν κριτική στά οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα, δέν ἔχουν συμπεριληφθεῖ, λόγω ἐλλείψεως χώρου, στό παρόν τεῦχος καί δά ἀποτελέσουν ἀντικείμενο προσεχοῦς ἐκδόσεως.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Εισαγωγικό σημείωμα <i>Αρχιμ. Αθανασίου Αναστασίου, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου</i>	4
Ἡ πορεία τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου μέ βάση τήν ὀρθόδοξη πατερική διδασκαλία καί τήν δογματική ἐκκλησιολογική συνείδηση <i>Αρχιμ. Αθανασίου Αναστασίου Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου</i>	6
Ἱστορική ἀναδρομή τῆς προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθο- λικῶν κατά τόν 20^ο αἰῶνα <i>Αρχιμ. Ἰωάνσαφ Μακρῆ, Ἱ. Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου</i>	38
Εἶναι λάθος νά ἀποδίδεται ὁ ὅρος «ἐκκλησία» στούς Δυτικούς <i>Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμία</i>	74
Εἶναι οἱ Ἑτερόδοξοι μέλη τῆς Ἐκκλησίας; <i>Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.</i>	78
Πρός τί ὁ διάλογος; <i>Πρωτ. Γ. Μεταλληνῶ, Ὁμοτ. Καθηγ. Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν</i>	84
Ἐπιφυλάξεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιά τήν πορεία τοῦ διαλόγου μέ τούς παπικούς <i>Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος</i>	88
Τό Κείμενο τῆς Ραβέννας καί τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα <i>Αρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου</i>	90
Ὁρθόδοξοι προβληματισμοί μέ ἀφορμή τό Κείμενο τῆς Ραβέννας <i>Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.</i>	100
Τό Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος καί ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας <i>Πρεσβυτέρου Πέτρου Heers</i>	112

Εἰσαγωγικό σημείωμα

Ἡ πορεία τοῦ ἐπίσημου Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν κυριαρχεῖται τήν τελευταία περίοδο ἀπό ἓνα πνεῦμα εὐφορίας καί αἰσιοδοξίας ὅτι ἐκπληρώνει αἰσίως τήν ἀποστολή του ὁδεύοντας στήν ἐπίτευξη τοῦ τελικοῦ στόχου του, τήν «ἔνωση τῶν ἐκκλησιῶν».

Ὅλοένα καί πληθαίνουν οἱ ἀναφορές, ἀπό τά πλέον ἐπίσημα χεῖλη, στήν «κοινή ἀποστολική πίστη» μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς καί τήν ἐξάλειψη τῶν δογματικῶν μας διαφορῶν. Ἡ ἀμοιβαιότητα, ἡ συμπόρευση, ὁ ἀλληλοσεβασμός, ὁ ἐκατέρωθεν ἐμπλουτισμός, ἡ κοινή πορεία τῶν «ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν» δηλώνεται μέ κάθε ἐπισημότητα καί πρὸς πᾶσα κατεύθυνση.

Εἰδικότερα μάλιστα μετά τήν συμφωνία στό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007) καί ἐν ὧσιν τῆς νέας, ἐνδεκάτης Συνόδου τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Θεολογικοῦ Διαλόγου στήν Κύπρο τόν προσεχῆ Ὀκτώβριο, κυριαρχεῖ καί προβάλλεται ἡ ἄποψη πὺς τό ζήτημα τοῦ παπικοῦ πρωτείου εἶναι τό μόνο ἐκκρεμές σημεῖο μεταξύ τῶν δύο «ἐκκλησιῶν» καί γι' αὐτό καί περὶ αὐτοῦ μόνον συζητοῦμε. Ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν Συνόδων, Ἱεροί Κανόνες, πατερική καί δογματική διδασκαλία, ὁρθόδοξη ἐκκλησιολογική καί δογματική συνείδηση, ἐκκλησιαστική ἱστορία καί παράδοση παραδεωροῦνται, ἀπορρίπτονται καί ἐκτοπίζονται ἐν μιᾷ ριπῇ. Ἀκόμη καί τά αὐτονόητα καταργοῦνται.

Αὐτά τά αὐτονόητα δά ἐπιχειρήσουμε νά ἀναδείξουμε, μέ τό παρόν τεῦχος, «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις πατράσι», καθώς δά στηριχθοῦμε ἀποκλειστικά καί μόνο σ' αὐτούς, χωρίς νά ἐκφέρουμε αὐθαίρετες προσωπικές ἐκτιμήσεις καί ἀπόψεις. Ἡ ἀντιπαραβολή καί μόνο τῆς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων Πατέρων μέ τίς θέσεις τῶν ἑτεροδόξων καί τῶν οἰκουμενιστῶν ἀρκεῖ, ὥστε ἀβίαστα νά προκύψει ἡ ἀλήθεια.

Θά θέλαμε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς νά διευκρινίσουμε ὅτι ἡ δημοσίευση τοῦ παρόντος ἐνημερωτικοῦ ἐντύπου δέν γίνεται, σέ καμμία περίπτωση, μέ τήν διάθεση νά προσδώσουμε στόν ἑαυτό μας τόν ρόλο τοῦ κριτῆ, τοῦ τιμητῆ ἢ τοῦ σωτήρα. Γίνεται χωρίς τήν παραμικρή κατακριτική διάθεση ἢ ἐμπάθεια πρὸς τά πρόσωπα τά ὅποια ἀναφέρονται. Ἡ ἀντίθεσή μας εἶναι μόνον πρὸς τίς θεωρίες καί τίς ἐνέργειές τους, ὅταν αὐτές ἀντίκεινται στήν ὁρθόδοξη διδασκαλία μας. Γίνεται, ἐπίσης, ἀπό εἰλικρινή ἀγάπη καί ἐνδιαφέρον πρὸς τούς αἰρετικούς καί γιά τήν ἐπιστροφή τους στοὺς κόλπους τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, ἀπό τήν ὁποία ἐξέπεσαν. Κι αὐτό, ἀφοῦ κατά τόν μακαριστό π. Ἐπικράνιο Θεοδωρόπουλο «ποιός ἀγαπᾷ εἰλικρινῶς τόν νοσοῦντα; Ὁ λέγων πρὸς αὐτόν: 'εἶσαι ὑγιέστατος, τρῶγε ὅ,τι θέλεις', καί ἀπεργαζόμενος οὕτω χαλεπωτέραν τήν νόσον καί ταχύτερον τόν θάνατον, ἢ ὁ ἐπισημαίνων αὐτῷ τήν ἰσθénéian

νοντες τάς πλάνας τῶν αἰρετικῶν καί διακηρύσσοντες ὅτι ἀκολουθοῦσιν ὁδῷ ἐπισημαίνοντες, ὑπάρχει ἐλπίς νά δημιουργήσωμεν ἐν αὐτοῖς κρίσιν συνειδήσεως καί ἔφεσιν ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας. Ὑμεῖς [ἀπευδύνεται πρὸς τόν Πατριάρχη Ἀθηνᾶγορα] καί οἱ μεθ' Ὑμῶν, διακηρύσσοντες ὅτι 'οὐδέν μᾶς χωρίζει' ἀπό τῶν αἰρετικῶν κ.τ.τ., ναρκοῦτε καί ἀποκοιμίζετε αὐτούς καί ἀποκλείετε ἔμπροσθεν αὐτῶν τήν ὁδόν τῆς ἀληθείας...».

Ἡ παροῦσα ἔκδοση ἀποτελεῖ τήν ἀπλή καί ταπεινή κατάθεση τῆς ψυχῆς μας, τήν ἔκφραση τῆς ἱερατικῆς καί μοναχικῆς μας συνειδήσεως καί τήν ἀνάληψη τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τῶν πνευματικῶν μας τέκνων, ἔναντι πολλῶν πιστῶν, πού μέ ἀνησυχία μᾶς ἀπευθύνουν ἐρωτήματα καί ζητοῦν τήν καθοδήγησή μας γύρω ἀπό αὐτά τά ζητήματα, ἔναντι τοῦ ἡγιασμένου ἁγιομετεωρίτικου χώρου τόν ὁποῖο, μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ, ταχθήκαμε νά διακονοῦμε. Ἀποτελεῖ τήν ταπεινή ὑπακοή μας στά αὐτονόητα τῆς πίστεώς μας, στήν παρακαταθήκη τῶν Ἀγίων μας, στό καθήκον μας πρός τήν Μία Ἀγία Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία μας.

Πρόκειται γιά μιά ἀφιλόδοξη καί φιλότιμη προσπάθεια, πού δέν διεκδικεῖ ἀποκλειστικότητα καί αὐθεντία, ἀλλά σκοπό της ἔχει νά ἀναδείξει πτυχές τοῦ σοβαρώτατου, γιά τήν ἀκρίβεια τῆς πίστεώς μας, ζητήματος τοῦ οἰκουμενισμοῦ καί νά δώσει τό ἐρέθισμα καί τήν ἀφορμή στοὺς κατά τεκμήριο ἁρμοδίους καί ἐπαῖοντες νά ἐνσκύψουν στό συγκεκριμένο ζήτημα, πού ἔχει ὀλέθριες συνέπειες γιά τήν πίστη μας.

Μέ δεδομένο μάλιστα τήν παγιωμένη ἀπουσία κάθε ἐπισήμου ἐνημερώσεως στὸν τομέα αὐτό ἀπό τήν Ἐκκλησία μας, ἡ ἐπώνυμη, τεκμηριωμένη, καλόπιστη καί εἰλικρινής κατάθεση ἀπόψεων καί πληροφοριακοῦ ὕλικου συμβάλλει, στό μέτρο τῶν δυνατοτήτων της, στήν κάλυψη αὐτοῦ τοῦ κενοῦ. Ἀπαντάει, ἐπίσης, στήν παραπληροφόρηση καί τήν παραποιοτική πρακτική, πού κατακλύζει τόν χώρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνημερώσεως, ἰδιαίτερα δέ τῆς διαδικτυακῆς.

Μία πληθώρα ἐντύπων καί διαδικτυακῶν τόπων παρέχουν ἀνεξέλεγκτες πληροφορίες, ἀναφορές καί κριτικές αἰρετικῆς, σχισματικῆς καί ἀντορδοδόξου προελεύσεως γιά τά θέματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, τῶν διαχριστιανικῶν καί διαθρησκειακῶν διαλόγων, πού ἐπιφέρουν σύγχυση καί ἀποπροσανατολισμό στοὺς πιστοὺς. Τό γεγονός αὐτό καθιστᾷ ἀκόμη πῶς ἐπιτακτική τήν ἀνάγκη ὑπευθύνου ἐνημερώσεως ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας. Γι' αὐτό καί ἀπό τήν θέση αὕτη ἐκφράζουμε τήν θερμή καί υἱική μας παράκληση πρός τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο καί τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς μας νά ἐκπληρώσουν τό πολύ σημαντικό αὐτό ἔργο.

Ἕνα τρέχον ζήτημα γιά τό ὁποῖο ἀναμένουμε τήν ἐνημέρωση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι τό Κείμενο τῆς Ραβέννας, καθὼς καί ἡ ἐπικείμενη Σύνοδος τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Θεολογικοῦ Διαλόγου τόν προσεχῆ Ὀκτώβριο στήν Κύπρο.

Ἡ παροῦσα ἔκδοση, καρπὸς μακροχρόνιας καί συστηματικῆς ἐνασχολήσεώς μας μέ τά ζητήματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀποτελεῖ συλλογή ὕλικου ἀπό τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας καί συγχρόνους ἐγκρίτους ὀρθοδόξους θεολόγους, τοὺς ὁποίους εὐχαριστοῦμε γιά τήν εὐγενή παραχώρηση τῶν κειμένων τους. Πραγματοποιήθηκε δέ, σὺν Θεῷ, διὰ πρεσβειῶν τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου καί τῶν Μετεωριτῶν Ἀγίων μας Ἀθανασίου καί Ἰωάννου καί μέ τήν συνδρομή ἀγαπητῶν πνευματικῶν μας τέκνων καί φίλων τῆς Μονῆς μας, πού μέ πολλή προθυμία ἀνέλαβαν καί τήν δαπάνη της, τοὺς ὁποίους καί θερμὰ εὐχαριστοῦμε.

Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Ἀναστασίου

Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου Ἀγίων Μετεώρων

Ἡ πορεία τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου

μέ βάση τήν ὀρθόδοξη πατερική διδασκαλία
καί τήν δογματική ἐκκλησιολογική συνείδηση

Τό ἄρθρο αὐτό ἀποτελεῖ μία ἐκτεταμένη καί συμπληρωμένη
μορφή τῆς ὁμιλίας, πού ἐκφωνήθηκε σέ ἐκδήλωση τοῦ Συλλόγου
Οἱ φίλοι τῶν Μετεώρων, στίς 25 Ἰανουαρίου 2009

Ἀρχιμ. Ἀθανασίου Ἀναστασίου

Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου

Ἡ ἐποχή μας ταλανίζεται ἀπό ποικίλες αἵρέσεις καί κυρίως ἀπό τήν «παναίρεση» τοῦ οἰκουμενισμοῦ, διαχριστιανικοῦ καί διαθρησκευτικοῦ, ὁ ὁποῖος προβάλλεται καί ἐπιβάλλεται μέ τούς ὅρους, τά μέσα καί τίς πρακτικές τῆς Νέας Ἐποχῆς. Αὐτή εἶναι καί ἡ διαφορά τῶν συγχρόνων ποικίλων αἱρέσεων ἀπό τίς παλαιότερες γνωστές αἵρέσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας: ὅτι δέν προβάλλουν μία συγκεκριμένη ἀλήθεια, ἀλλά τό συνολικό οἰκοδόμημα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, χωρίς ὅμως φαινομενικά νά τό ἀμφισβητοῦν. Ἡ οὐνιτίζουσα μάλιστα διάσταση τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ἡ ὁποία παγιώθηκε στίς μέρες μας, στηρίζεται σέ καθαρά νεοεποχίτικη λογική. Δέν θίγει ἐξωτερικά τήν Ὁρθοδοξία, ἀλλά τήν ἀπογυμνώνει ἀπό τόν ἀποκαλυπτικό καί σωτηριολογικό της χαρακτήρα, καθῶς τήν ἐξομοιώνει μέ τήν αἵρεση, τήν ὁποία ἀναγνωρίζει ὡς μία ἄλλη ἐκδοχή τῆς ἀληθείας.

Ἡ μέθοδος τοῦ συγχρόνου Οἰκουμενισμοῦ

Ἡ ἀνάλυση τῶν μεθόδων τῆς Νέας Ἐποχῆς δέν ἀποτελεῖ, βεβαίως, ἀντικείμενο καί δέν χωράει στήν ἀνάπτυξη αὐτοῦ τοῦ θέματος. Σταχυολογοῦμε μόνον, σέ ἄμεση συνάρτηση μέ ὅ,τι μᾶς ἀφορᾷ, τίς ἐννοιες τῆς ἀπόλυτης ἀναστροφῆς τῶν πραγμάτων, τήν ἀναγωγή τῆς ἀλήθειας σέ ψέμα καί τοῦ ψεύδους σέ ἀλήθεια, τήν ἐπιβολή ἀπόψεων ὡς ὀρθῶν, μέσῳ τῆς συνεχοῦς ἐπαναλήψεώς τους (ὁ νόμος τῆς συνήθειας), τήν ἐπικοινωνιακή προβολή καί τήν κυρίαρχη ἐπιβολή τῆς εἰκόνας, τήν παρελκυστική τακτική, τήν ἡδελημένη ἀμφισημία, τήν διγλωσσία, τήν τεχνητή ἀσάφεια λόγων καί κειμένων, τήν σύγχυση καί τήν πλάνη.

«Ἐδοξ γάρ τοῦτο τοῖς πονηροῖς αἵρεσιάρχαις παλαιόν, τά σαφῆ τῆς Γραφῆς διὰ τῶν ἀσαφῶν μετάγειν καί σοφιστικῶς ἐντεῦθεν παρακρούεσθαι τούς παραγομένους ὑπ' αὐτῶν».

Εἶναι πράγματι, δηλαδή, παλαιά συνήθεια τῶν πονηρῶν αἵρεσιάρχων νά μετατρέπουν τά σαφῆ τῆς Γραφῆς διὰ τῶν ἀσαφῶν καί μέ αὐτόν τόν τρόπο νά ἐξαπατῶνται οἱ παρασυρόμενοι ἀπό αὐτούς. (Γρηγόριος ὁ Παλαμῆς, Λόγος Ἀντιρρητικός ΣΤ', 5,11, ΕΠΕ 6, 330, ἔκδ. Π. Χρήστου, 3,389. Πρβλ. καί Κατά Γρηγορίου, Λόγος Β', Ε.Π.Ε. 7, 372, ἔκδ. Π. Χρήστου, 4,292).

Στηριζόμενος, ἔτσι, σέ αὐτές τίς μεθόδους τῆς Νέας Ἐποχῆς ὁ σύγχρονος οἰκουμενικός διάλογος ἐπιχειρεῖ μέ ἐπικοινωνιακά τεχνάσματα νά ἐπιβάλλει τετελεσμένα γεγονότα στίς σχέσεις μας μέ τούς ἑτεροδόξους. Δογματικές διαφορές παραδεωροῦνται καί δέν τίθενται κἂν πρὸς συζήτηση, ἀποφάσεις καί κανόνες τῆς Ἐκκλησίας μας παραδιάζονται καί ἐγκαταλείπονται ὡς ξεπερασμένοι, δόγματα τῆς πίστεώς μας ἀναγορεύονται σέ ζητήματα «θεολογούμενα», ἡ ἀλήθεια σχετικοποιεῖται καί ἐξισώνεται μέ τὴν αἵρεση.

Τό μόνο πού δείχνει νά ἀνδοφορεῖ προσφέροντας ἀφειδῶς τούς καρπούς ἑνός ἀκόρεστου ἐνδουσιασμοῦ εἶναι ἡ ἀκατάσχετη ἀγαπολογία, ἡ ὑπερβάλλουσα ἀβρότητα, ἡ πυρετώδης διπλωματία, ὁ ἀνεπίγνωτος ζήλος. Πολύ εὐστοχα εἶχε περιγράψει τὴν κατάσταση αὐτή πρὶν ἀπὸ χρόνια ὁ μακαριστός π. Δημήτριος Στανιλοάε, ὅταν ἔγραφε:

«Δημιουργεῖται κάθε τόσο, ἀπὸ τὴν μεγάλη ἐπιθυμία γιὰ ἔνωση, ἑνας εὐκολος ἐνδουσιασμός, ποὺ πιστεύει πὺς μπορεῖ μέ τὴν συναισθηματικὴ του θερμότητα νὰ ρευστοποιήσῃ τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ τὴν ξαναπλάσῃ χωρὶς δυσκολία. Δημιουργεῖται ἀκόμα καὶ μία διπλωματικὴ συμβιβαστικὴ νοοτροπία, ποὺ νομίζει πὺς μπορεῖ νὰ συμφιλιώσῃ μέ ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις δογματικὲς θέσεις ἢ γενικώτερες καταστάσεις, ποὺ κρατοῦν τίς ἐκκλησίες χωρισμένες» (Dimitru Staniloae, *Γιὰ ἕναν Ὁρθόδοξο Οἰκουμενισμό*, ἔκδ. Ἄδως, Πειραιεύς 1976, σελ. 19-20).

Μέσα σέ μία ἀληθινὴ παραζάλη ἐνδουσιασμοῦ καὶ ἀγαπολογίας «ἄνευ ὄρων καὶ ὁρίων» (κατὰ τὸν Πατριάρχη Ἀθηνᾶγόρα) ξεπεράσαμε πραγματικά κάθε ὄριο καὶ καταστρατηγήσαμε ὅλους τούς ὅρους τῆς πίστεως καὶ τούς ἱερούς κανό-

νες. Γίναμε ἐπιλήσμονες τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεώς μας, τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῶν Ἁγίων Πατέρων μας τοὺς ὁποῖους πολὺ εὐκόλα ἀντιπαρήλθαμε ὡς ξεπερασμένους θεωρώντας ἑαυτοὺς ἰσοτίμους καὶ ἰσοστασίους τους, ἀκόμη καὶ ἱκανότερους στὴν ἐκφορὰ ἑνός σύγχρονου θεολογικοῦ λόγου, πού δά ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν μας, καθὼς καὶ στίς ἀπαιτήσεις τῆς πολυπόδητης «ἐνώσεως».

Καινοφανεῖς θεολογικὲς ἀπόψεις, ἀποκλίνουσες δογματικὲς θέσεις, ἀνεπίτρεπτες ὑποχωρήσεις καὶ συμβιβασμοὶ σέ θέματα πίστεως, ἀποδοχὴ θεολογούμενων θεμάτων χωρὶς καμμία συζήτηση, ἀνοχή καὶ νομιμοποίηση σέ ἀπαράδεκτα ἐκκλησιολογικά καὶ ἠθικά ὀλισθήματα ἀποτελοῦν πλέον ζητήματα ρουτίνας γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους πού μετέχουν στοὺς διαλόγους.

Ἡ αὐξηση τῆς συχνότητος, ἡ ἐπιτάχυνση στὸν ρυθμό, τὸ ἀπροκάλυπτο τῶν ἐνεργειῶν, ἡ ἐπικοινωνιακὴ τακτικὴ, ἡ μεθοδευμένη ἐπισημότητα, ἡ φαντασμαγορία τοῦ σκηνοῦ προδίδουν τὴν σπουδὴ γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τετελεσμένων στό ζήτημα τῆς λεγόμενης «ἐνώσεως». Τετελεσμένα πού, χωρὶς καμμία λογικὴ ἐξήγηση, χωρὶς θεολογικὸ ὑπόβαθρο, χωρὶς συνοδικὴ συγκατάθεση, χωρὶς τὴν ἀποδοχὴ ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀνατρέπουν σέ μιά στιγμή τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀκρίβεια τῆς πίστεώς μας πού εἶναι θεμελιωμένες στὴν διςχιλιετὴ παράδοση τῆς ἀγίας μας Ὁρθοδοξίας. Τετελεσμένα πού προαποφασίζονται σέ συνεδρίες Ἐπιτροπῶν ἢ Συμβουλίων κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἢ μέ ἐντεταλμένα μέλη καὶ μέ τοὺς ἴδιους πάντοτε «ἡμετέρους» ἀντιπροσώπους σέ μακρινὲς ὑπερπόντιες ἀποστολές, τά πορίσματα τῶν ὁποίων γίνονται γνωστά μόνον σέ ὅσους τά ἀναζητήσουν ἐπισταμένως καὶ δέν φθάνουν ποτέ στό εὐρὺ κοινό. Τετελεσμένα πού ἐπιβάλλονται μέ ἱεροπραξίες καὶ λειτουργικὲς πράξεις κορυφαίου συμβολικοῦ χαρακτήρα, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τόν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη καὶ τὸν Ρωμαιο Ποντίφικα.

Ἡ «θεωρία τῶν κλάδων», ἡ ἀρχὴ τῶν «ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν», ἡ «βαπτισματικὴ θεολογία», ἡ «μετοχὴ εἰς τά αὐτά μυστήρια», ἡ «κοινὴ ἀποστολικὴ παράδοση», ἡ «ἀποστολικὴ διαδοχὴ» κ.ἄ. ἀποτελοῦν τά νέα «δόγματα» τοῦ οἰκουμε-

Ὁ λειτουργικός ἀσπασμός Πάπα καί Πατριάρχη κατά τήν διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας.
Βατικανό Ἰούνιος 2008.

νισμοῦ, πού ἐπιβάλλονται ἄνωθεν, χωρίς θεολογικό καί ἐκκλησιολογικό ἔρεισμα.

Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία καί ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία παραχωροῦν τήν θέση τους στήν διπλωματία καί τήν πολιτική. Ἡ τήρηση τῶν ἰσορροπιῶν, ἡ προσχώρηση στή λογική τῶν συσχετισμῶν, ἡ ὑπαγωγή στά κοινωνικά καί πολιτικά δεδομένα καί ἀπαιτήσεις ἀποτελοῦν τήν νέα κυρίαρχη ἀντίληψη στή σύγχρονη οἰκουμενιστική θεολογία.

Καί δεδομένου ὅτι στήν ἐποχή μας καί στό εὐρύ κοινό ἡ θεολογική κατάρτιση, ἡ κατήχηση καί ἡ διαποίμανση δέν εἶναι οἱ δέουσες, τά πρωτόγνωρα αὐτά «δόγματα» καθιερώθηκαν μέ τήν μορφή ἀξιώματος ἐπιχειρώντας νά ἀνατρέψουν ἀκόμη καί τά αὐτονόητα.

Ὁ παπισμός ἀποτελεῖ αἵρεση

Λέγεται ἀπό πολλούς ὅτι οἱ παπικοί δέν εἶναι αἰρετικοί, ἀλλά σχισματικοί ἢ ὅτι δέν ἔχει καταδικασθεῖ ἐπισήμως ὁ παπισμός ὡς αἵρεση ἀπό κάποια Οἰκουμενική Σύνοδο καί ἄλλα σχετικά.

Ἄς δοῦμε κατ' ἀρχήν πῶς ὀρίζεται ἡ αἵρεση καί πῶς διακρίνεται ἀπό τό σχίσμα. Κατά τόν ἀείμνηστο Καθηγητή Ἰωάννη Καρμίρη

«Δημιουργεῖται κάθε τόσο,
ἀπό τήν μεγάλη ἐπιθυμία
γιά ἔνωση, ἕνας εὐκολος
ἐνθουσιασμός, πού
πιστεύει πῶς μπορεῖ μέ
τήν συναισθηματική του
θερμότητα νά ρευστοποιή-
σῃ τήν πραγματικότητα
καί νά τήν ξαναπλάσῃ
χωρίς δυσκολία».

Ἡ εἴσοδος τοῦ Εὐαγγελίου στήν διάρκεια τῆς παλικῆς λειτουργίας καί μέ τήν συμμετοχή τοῦ ὀρθοδόξου διακόνου ἐνώπιον τοῦ Πάπα καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ. Βατικανό 29 Ἰουνίου 2008.

«Αἵρεσις εἶναι πᾶσα πεπλανημένη διδασκαλία, παρεκκλίνουσα ἀπό τῆς γνησίας χριστιανικῆς πίστεως, ἅμα δέ καί πᾶσα ἰδιαίτερα χριστιανική κοινότης, διαφωνοῦσα πρός τήν δογματικήν διδασκαλίαν τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας καί ἀποκοπεῖσα ἀπό τῆς κοινωνίας καί ἐνότητος μετ' αὐτῆς» (Θρησκευτική καί Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία, Τόμος Ι^{ος}, ἐκδ. Μαρτίνος, Ἀθήνα 1962, σ. 1087).

Ὁ Μέγας Βασίλειος γράφει στήν πρώτη Κανονική Ἐπιστολή του: «οἱ παλαιοί ὠνόμασαν αἵρεσις τοὺς παντελῶς ἀπερριγμένους καί κατ' αὐτήν τήν πίστιν ἀπηλλοτριωμένους», ἐνῶ σχισματικούς ἀποκαλεῖ τοὺς «δι' αἰτίας τινάς ἐκκλησιαστικάς καί ζητήματα ἰάσιμα πρός ἀλλήλους διενεχθέντας» (Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολή 188 Πρὸς Ἀμφιλόχιον περὶ κανόνων, ΕΠΕ Τόμ. 1, σελ. 183).

Ἡ διαφορά δηλαδή ἀνάμεσα στήν αἵρεση καί τὸ σχίσμα εἶναι ὅτι αἵρετικοί εἶναι αὐτοί, πού συνειδητά ἀποκλίνουν ἀπὸ τήν ὀρθή πίστη ἀπορρίπτοντας ἓνα ἢ περισσότερα δόγματα τῆς Ἐκκλη-

σίας καί ἐμμένουν στίς πλάνες τους καί μετὰ ἀπὸ τήν προτροπή τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἀποκήρυξή τους. Σχισματικοί δέ εἶναι οἱ ἀποκλίνοντες ἀπὸ τήν ἐκκλησιαστική διοίκηση καί εὐταξία καί μὴ ὑποτασσόμενοι στήν ἐκκλησιαστική ἱεραρχία (βλ. σχ. Ἰω. Καρμίρη, Αἵρεσις, Θρησκευτική καί Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία, Τόμος Ι^{ος}, σ. 1088).

Εἶναι φανερό καί ἀδιαμφισβήτητο ὅτι οἱ παπικοί δέν ἀπέκλιναν ἀπλῶς ἀπὸ τήν ἐκκλησιαστική διοίκηση καί εὐταξία, ἀλλὰ ἀσπάστηκαν καί κατασκεύασαν μία σειρά ἀπὸ αἵρετικά δόγματα τὰ ὅποια οὐδέποτε ἀποκήρυξαν οὔτε στό ἱστορικό παρελθόν οὔτε καί στὰ πλαίσια τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου πού διεξάγεται.

Γι' αὐτό καί ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός Ἐπίσκοπος Ἐφέσου τόνιζε ὅτι: «Ἡμεῖς δι' οὐδέν ἄλλο ἀπεσχίσθημεν τῶν Λατίνων, ἀλλ' ἢ ὅτι εἰσὶν, οὐ μόνον σχισματικοί, ἀλλὰ καί αἵρετικοί. Δι' ὃ οὐδέ πρέπει ὅλως ἐνωθῆναι αὐτοῖς» (Πηδάλιον, ἐκδ. Ἀστήρ, Ἀθήνα 1970, σελ. 55).

Οί παπικές πλάνες καταδικάσθηκαν ως αίρετικές από πολλές Ὀρθοδόξους Συνόδους. Αναφέρουμε αντιπροσωπευτικά τίς ἑξῆς:

1. Ἀπό τήν Η΄ Οἰκουμενική (879-880) ἐπί Μεγάλου Φωτίου. (Θά πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι γιά τήν Ὀρθόδοξη αὐτοσυνειδησία μας ἡ Σύνοδος αὕτη ἀριθμεῖται ὡς Η΄ Οἰκουμενική, ἐνῶ ἡ τοῦ 1341 ἐπί Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ὑπέρ τοῦ ἡσυχασμοῦ ἀριθμεῖται ὡς Θ΄ Οἰκουμενική). Μέ τόν **●**ρον της ἡ Σύνοδος αὕτη (Η΄) καθαιρεῖ καί ἀναδεματίζει τοὺς νοδευτάς τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως μέ τήν προσθήκη τοῦ Filioque (βλ. Ἰω. Ν. Καρμίρη, «*Τά Δογματικά καί Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*», τόμ. Ι, Ἐν Ἀθήναις 1952, σελ. 221). Ὁ Πάπας ἀπεδέχθη τήν Σύνοδο καί ἤρθη τό σχίσμα τοῦ 867 μ.Χ. ἐπί Ἀγίου Φωτίου.

2. Ἀπό τίς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδους τοῦ 1341 (Θ΄ Οἰκουμενική), τοῦ 1347, τοῦ 1351 καί τοῦ 1368, οἱ ὁποῖες ἐπικύρωσαν τή διδασκαλία τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί τῶν ἡσυχαστῶν, δηλαδή τῶν παραδοσιακῶν Ὀρθοδόξων, καί καταδίκασαν τίς φραγκολατινικές πλάνες πού προσπάθησε νά φέρει στήν Ἀνατολή ὁ Βαρλαάμ ὁ Καλαβρός καί ὅσοι ἄλλοι λατινόφρονες τόν ἀκολούθησαν (Γρηγόριος Ἀκίνδυνος, Ἰωάννης Καλέκας, Νικηφόρος Γρηγοράς).

3. Ἀπό τοὺς Ὀρθοδόξους Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς στήν ἀπάντησή τους πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους τό 1716 καί τό 1725 (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 783-820).

4. Ἀπό τήν Σύνοδο τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς στήν Κωνσταντινούπολη τό 1755 (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 989-991).

5. Ἀπό τήν Σύνοδο τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς στήν Κωνσταντινούπολη τό 1848 (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 902-925).

Στό σημεῖο αὐτό θά ἀναφερθοῦμε συνοπτικά καί δειγματοληπτικά στίς σημαντικώτερες μόνο ἀπό τίς αίρετικές πλάνες τῶν παπικῶν, καθὼς ἐπαρκῆς ἀναφορά σέ αὐτές ἔχουμε πραγματοποιήσει στό προηγούμενο τεῦχος τοῦ «Ἐν συνειδήσει» τόν Δεκέμβριο τοῦ 2006.

Ὁ ὀρθόδοξος διάκονος συμμετέχει στήν εἴσοδο τοῦ Εὐαγγελίου στήν παπική λειτουργία. Βατικανό 29 Ἰουνίου 2008.

Ὁ ὀρθόδοξος διάκονος, στήν διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας, παραδίδει τό Εὐαγγέλιο στόν Πάπα ἀποαζόμενος τό χέρι του στήν διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας. Βατικανό 29 Ἰουνίου 2008.

1. Filioque

Πρόκειται γιά τήν γνωστή προσθήκη «καί τοῦ Υἱοῦ» στό περὶ τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως. Κατὰ τήν διδασκαλία τους αὐτή, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐκπορεύεται ὄχι μόνον ἐκ τοῦ Πατρὸς, ὅπως λέγει ὁ Κύριος στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ἀλλὰ καὶ φανερό ὅτι ἡ συγκεκριμένη προσθήκη ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μέ τὸν λόγο τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου «Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν

παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, δὲ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται...» (Ιω. 15,26), ὅπου γίνεται σαφὴς διάκριση ἀνάμεσα στήν πέμψη καὶ τὴν ἐκπόρευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Γράφει, ἐπίσης, ὁ Μέγας Φώτιος: «Ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν φησί, 'τὸ Πνεῦμα, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται'. οἱ δὲ τῆς καινῆς ταύτης δυσεθείας πατέρες, 'τὸ Πνεῦμα, φησὶν, ὃ παρὰ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται'. Τίς οὐ κλείσει τὰ ὅλα πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς βλασφημίας ταύτης; Αὕτη κατὰ τῶν Εὐαγγελίων ἴσται, πρὸς τὰς ἁγίας παρατάσσεται Συνόδους, τοὺς μακαρίους καὶ ἁγίους παραγράφεται πατέρας, τὸν Μ. Ἀθανάσιον, τὸν ἐν θεολογίᾳ περιβόητον Γρηγόριον, τὴν βασιλείον τῆς Ἐκκλησίας στολήν, τὸν Μ. Βασίλειον, τὸ χρυσοῦν τῆς οἰκουμένης στόμα, τὸ τῆς σοφίας πέλαγος, τὸν ὡς ἀληθῶς Χρυσόστομον. Καὶ τί λέγω τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα; Κατὰ πάντων ὁμοῦ τῶν ἁγίων προφητῶν, ἀποστόλων, ἱεραρχῶν, μαρτύρων καὶ αὐτῶν τῶν δεσποτικῶν φωνῶν ἡ βλάσφημος αὕτη καὶ θεομάχος φωνὴ ἐξοπλίζεται» (Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ 1, 13, 16, PG 102, 728B, 729A).

Καὶ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μέ κατηγορηματικό τρόπο ἀποδοκιμάζει τὴν προσθήκη: «Οὐκ οὐκ εὐλόγως, οὐδέ εὐσεβῶς ταύτην εἰσάγετε τὴν προσθήκην ἐν τῷ χρόνῳ δευτερεύουσας ἐκείνης τῶν ἁγίων σύνοδον, δι' ἧς καὶ ὁ τοῦτο τολμήσων ἀραῖς

ὑποβάλλεται καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλεται καὶ ταῦτα προσθήκην οὐκ εἰρημένην ὡς εἴρηται τῷ λόγῳ, οὐκ ἀποκεκαλυμμένην τῷ πνεύματι, οὐχ εὐρημένην ἐν τοῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀναγράπτοις λόγοις» (Γρηγορίου Παλαμᾶ Συγγράμματα, τόμ. Α', Π. Χρήστου, σελ. 29).

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ζ' Κανόνας τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὀρίζει πῶς «οὐδεὶς δύναται νὰ προσθέτει ἢ νὰ ἀφαιρεῖ ὅ,τιδήποτε ἀπὸ τό σύμβολο τῆς

Νικαίας καί ὅποιος δυνη-
θεῖ νά πράξει κάτι τέτοιο
θά ἀποβάλλεται ἂν εἶναι
κληρικός, θά ἀναδεματί-
ζεται ἂν εἶναι λαϊκός».

«Ἐτέραν πίστιν μηδενὶ
ἐξεῖναι προφέρειν, ἥγουν
συγγράφειν, ἢ συντιθέ-
ναι, παρὰ τὴν ὀρισθεῖσαν
παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων,
τῶν ἐν τῇ Νικαέων συνα-
χθέντων πόλει, σὺν ἁγίῳ
Πνεύματι».

Καί ὁ Ἅγιος Κύριλλος
Πατριάρχης Ἀλεξανδρεί-
ας καὶ Πρόεδρος τῆς Γ΄
Οἰκουμενικῆς Συνόδου
ἐρμηνεύοντας τὸν συγκε-
κριμένο κανόνα γράφει
τά ἑξῆς: «οὔτε μὲν ἐπι-
τρέπομεν ἑαυτοῖς ἢ ἐτέ-

ροις ἄλλην λέξιν ἀμεῖναι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ μία γοῦν παρα-
βῆναι συλλαβὴν». Δηλαδή οὔτε στοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀλλὰ οὔτε σέ
ἄλλους ἐπιτρέπουμε νά ἀλλάξουν ἔστω καὶ μίαν λέξιν ἀπὸ τίς
λέξεις ἐκεῖνες πού ὑπάρχουν καὶ συγκροτοῦν τό Σύμβολον τῆς
Πίστεώς μας καὶ ἀκόμη δέν ἐπιτρέπουμε νά παραβοῦν ἔστω καὶ
μίαν συλλαβὴ (Ιω. Καρμίρη, *Τά Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα*
τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τ. 1, σελ. 147).

Καί τοῦτο διότι κατὰ τὸν Μέγα Βασίλειο «ἐάν γάρ μὴ ἐπιμεί-
νωμεν τῷ θεμέλιῳ τῶν Ἀποστόλων, ἀποικοδομοῦντες τὰ τίμια, ὥς μὴ
ἔχοντες θεμέλιον καταρρηγνύμεθα καὶ γίνεται τό πτώμα ἡμῶν μέγα». Δηλαδή, ἂν δέν εἴμαστε στερεωμένοι στό θεμέλιο τῶν Ἀποστό-
λων, ἀποικοδομοῦμε τὰ τίμια, καὶ ἐπειδὴ δέν ἔχουμε γερό θεμέλιο
κατακρημνιζόμεθα καὶ ἡ πτώση μας εἶναι πολὺ μεγάλη (Μεγάλου
Βασιλείου, Εἰς τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν, κεφ. 1, PG 30, 149c).

Ἡ προσθήκη τοῦ filioque συνιστᾷ λανθασμένη Τριαδολογία καὶ
ὑποτίμηση τοῦ Τρίτου Προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ ὁποία ἔχει
ὡς συνεπακόλουθο τὴν συνολικὴ ὑποβάθμιση τῆς ἀγιοπνευματι-
κῆς ἐμπειρίας καὶ χάριτος στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἰερόθεος
μᾶς ἀναλύει τίς συνέπειες τῆς προσθήκης τοῦ filioque στό Σύμ-
βολο τῆς Πίστεως:

«Ὅπως ἔχουν σημειώσει οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ἡ διδασκαλία περὶ ἐκπο-
ρεύσεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὡς Προσώπου (καθ' ὑπαρξιν) καὶ

Ὁ ὀρθόδοξος διάκονος ἀναγινώσκει τὸ Εὐαγγέλιο στὴν διάρκεια τῆς παπικῆς λει-
τουργίας. Βατικανό 29 Ἰουνίου 2008.

«Ἡμεῖς δι' οὐδέν ἄλλο
ἀπεσχίσθημεν τῶν Λατί-
νων, ἀλλ' ἢ ὅτι εἰσὶν, οὐ
μόνον σχισματικοί, ἀλλὰ
καὶ αἰρετικοί. Δι' ὃ οὐδέ
πρέπει ὅλως ἐνωθῆναι
αὐτοῖς» (Ἅγιος Μάρκος ὁ
Εὐγενικός).

Ἀνταλλαγή δώρων μεταξύ Πάπα καί Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ κατά τήν ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Φανάρι 30 Νοεμβρίου 2006.

ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καταλήγει στήν διάλυση τῆς Ἁγίας Τριάδος (πολυθεΐα ἢ διθεΐα) καί στήν ὑποτίμηση τοῦ Τρίτου Προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀφοῦ ἐκπορεύεται ἀπό τά δύο ἄλλα Πρόσωπα καί συγχρόνως πιστεύουμε στήν Ἁγία Τριάδα, σημαίνει ὅτι εἶναι ὑποδεέστερο τῶν ἄλλων Προσώπων.

Αὕτη ἡ «περιφρόνηση» καί ἡ «ὑποτίμηση» τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἀλλοιώνει ὅλη τήν πνευματική ζωή, πού εἶναι καρπός μεθέξεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος καί γενικά τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ διά τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἀποκτοῦμε γνώση τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἡ ὑποβίβαση Πνεύματος συνιστᾷ αἵρεση καί ἀθεΐα, σημαίνει τήν ἀπουσία Του ἀπό τόν ἄνθρωπο, ὅποτε ὅλη ἡ πνευματική ζωή καί ἡ κοινωνική ἀκόμη εἶναι ἀνθρωποκεντρική. Πολλά καινοφανῆ δόγματα τῆς Παπικῆς «Εκκλησίας» εἶναι ἀποτέλεσμα καί καρπός τῆς ἀπουσίας τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς καί ἀνυπαρξίας μεθέξεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου (νῦν Μητροπολίτου Ναυπάκτου), Ἀνατολικά, ἔκδ. Ἰ. Μ. Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), Λειβαδεῖά 1993, τόμ. Α΄, σελ. 413-414).

Ἕνα περιβάλλον στερημένο φωτισμοῦ καί βιώματος, μία θεολογία ἀποκομμένη ἀπό τήν χαρισματική ἐμπειρία καί βασισμένη στόν στοχασμό καί τήν πεπερασμένη λογική, ἕνας χριστιανισμός ἀπογυμνωμένος ἀπό τήν σωτηριώδη ἀποκαλυπτική ἀλήθεια τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ ἐξέπεσε σέ ἀνθρωπισμό, σέ νοσησιарχία, σέ δρησκευτικό σύστημα, σέ κρατικό μηχανισμό, σέ συγκεντρωτισμό.

Ἡ αἵρεση, λοιπόν, τοῦ filioque δέν εἶναι ἀπλῶς μία ἱστορική διαφορά μέ τούς παπικούς, ὅπως συνηθίζεται νά παρουσιάζεται στίς μέρες μας, οὔτε μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ μέ μιά ἀπαγγελία τοῦ Πιστεύω χωρίς τό filioque ἀπό τόν Πάπα. Ὅσες φορές ἄλλωστε ἐγίνε, εἶχε τήν μορφή τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἱστορικοῦ κειμένου καί ὄχι τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως μέ δογματικό περιεχόμενο (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 407-408).

Τό filioque ἀποτελεῖ τήν ἐπισφαλῆ βάση στήν ὁποία στηρίχτηκε ὅλο τό σαθρό οἰκοδόμημα τοῦ παπισμοῦ. Εἶναι ἡ γενεσιουργός αἰτία πολλῶν

ἄλλων παπικῶν αἵρετικῶν δοξασιῶν, ἡ αἰτία τῆς μετατοπίσεως ἀπό τήν θεολογία στόν στοχασμό, ἀπό τόν Θεάνθρωπο στόν ἄνθρωπο.

Καί ἐπαληθεύεται ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος γράφοντας ὅτι «Ἡ τῶν αἰρέσεων μήτηρ ἡ τῆς φιλαρχίας ἐστίν ἐπιθυμία» (Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Εἰς Γαλάτας κεφ. Ε΄, Ε.Π.Ε. 20, 268 καί PG 61, 622).

2. Ἡ ἀποδοχή ὡς κτιστῶν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ

Στήν λανθασμένη Τριαδολογία καί τήν ὑποβάθμιση τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας στηρίζεται, ἐπίσης, καί ἡ βασικότερη διαφορά μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί παπισμοῦ, πού ἄπτεται τοῦ θέματος τῆς σωτηρίας μας. Σύμφωνα μέ τήν ὀρθόδοξη πατερική διδασκαλία σκοπός τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ θέωση, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διά τῆς μετοχῆς μας στίς ἁκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά γίνουμε θεοί κατά χάριν.

Οἱ ὀρθόδοξα πιστεύουμε ὅτι, ὅπως ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστη, ἔτσι καί οἱ ἐνέργειές Του εἶναι ἄκτιστες. Ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀμέθεκτη, ἐνῶ οἱ ἐνέργειες μεθεκτές. Ἀντίθετα, οἱ παπικοί πιστεύουν ὅτι ἡ ἄκτιστη οὐσία ταυτίζεται ἀπολύτως μέ τήν ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καί ὁ ἄνθρωπος δέν ἔρχεται σέ σχέση καί κοινωνία μέ τήν ἄκτιστη ἐνέργεια (actus purus), ἀλλά μέ τήν κτιστή ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ τόν ἅγιο Μάρκο Ἐφέσου τόν Εὐγενικό, «Καί ἡμεῖς μέν, τῆς ἀκτίστου καί Θείας φύσεως ἄκτιστον καί τήν θέλησιν καί τήν ἐνέργειαν εἶναί φαμεν, κατὰ τοὺς Πατέρας· οὗτοι δὲ (οἱ λατινίζοντες) μετὰ τῶν Λατίνων καί τοῦ Θωμᾶ, τήν μέν θέλησιν ταυτὸν τῇ οὐσίᾳ, τήν δὲ θεῖαν ἐνέργειαν κτιστὴν εἶναι λέγουσι, κἂν τὲ θεότης ὀνομάζοιτο, κἂν τε θεῖον καί ἄϊλον φῶς, κἂν τὲ Πνεῦμα ἅγιον, κἂν τὲ τί τοιοῦτον ἕτερον· καί οὕτω κτιστὴν θεότητα καί κτιστὸν θεῖον φῶς καί κτιστὸν Πνεῦμα ἅγιον τὰ πονηρὰ πρεσβεύουσι κτίσματα» (Ἀγ. Μάρκου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ, Ἐγκύκλιος «Τοῖς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς καί τῶν νήσων εὐρισκομένοις Ὁρθοδόξοις Χριστιανοῖς», ἐν Ἰω. Καρμίρη, Τὰ Δογματικά καί Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Ι, σελ. 360).

Μέ τό δόγμα τους αὐτό ἀποδίδουν στόν Θεό κτιστές ἐνέργειες, πράγμα τὸ ὁποῖο καθιστᾷ ἀδύνατη τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ κτιστές ἐνέργειες. Ὅπως εὐστοχα παρατηρεῖ ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεώργιος Καψάνης:

«Ἐὰν ἡ θεία Χάρις εἶναι κτιστή, δὲν ἤμπορεῖ νὰ θεώσῃ τὸν ἄνθρωπο. Σκοπὸς τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἂν ἡ θεία Χάρις εἶναι κτιστή, δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἡ θέωσις ἀλλὰ ἡ ἡθικὴ βελτίωσις. Γι' αὐτὸ οἱ Δυτικοὶ δὲν ὁμιλοῦν περὶ θεώσεως ὡς σκοποῦ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ περὶ ἡθικῆς τελειώσεως· ὅτι οφείλουμε νὰ γίνουμε ὅμως θεοὶ κατὰ χάριν. Κατὰ συνέπειαν ἡ Ἐκκλησία δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶναι κοινω-
νία

παρέχον στοὺς ἀνθρώπους τὴν δικαίωσι

καὶ δικανικὸ τρόπο διὰ μέσου τῆς κτιστῆς χάριτος. Σὲ τελικὴ δηλαδὴ ἀνάλυσι, καταλύεται ἡ ἴδια ἡ ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας ὡς πραγματικότης θεανθρωπίνης κοινωνίας...

Ἄν δὲν δεχθοῦν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ὅτι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστος, δὲν μποροῦμε νὰ ἐνωθοῦμε μαζί τους, ἔστω κι ἂν δεχθοῦν ὅλα τὰ ἄλλα. Διότι ποιὸς θὰ ἐνεργήσῃ τὴν θέωσι, ἂν ἡ θεία

ἄκτιστος ἐνέργεια τοῦ Παναγίου Πνεύματος;» (Ἀρχιμ. Γ. Καψάνη, Καθηγούμενου Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός (Παπισμός), (Κύριαι Διαφοραί), Ἅγιον Ὅρος, 24 Μαρτίου 2006).

3. Τό πρωτεῖο ἐξουσίας καὶ τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα

Ἡ ὑποβάθμιση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος πού ἐπέφερε τό filioque δημιούργησε ἓνα τεράστιο χάσμα στὴν δυτικὴ θεολογία τό ὁποῖο καλύφθηκε μὲ τὸν πλέον ἀκατάλληλο καὶ ἀνορθόδοξο τρόπο. Στὴν δέση, δηλαδὴ, τοῦ δι' Ἀγίου Πνεύματος ἀλαδήτου τῆς Ἐκκλησίας τοποθετήθηκε

τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα, τό ὁποῖο δεσμοδετήθηκε ἀπὸ τὴν Α' Βατικανὴ Σύνοδο τό 1870.

Τό παπικὸ δόγμα γιὰ τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα, ὅπως παρουσιάζεται στὴν Α' Βατικανὴ Σύνοδο (4η Συνεδρίαση, 18 Ἰουλίου 1870, κεφάλαιο 4), εἶναι τό ἑξῆς:

«Ὁ ρωμαῖος ποντίφικας ὅταν ὁμιλεῖ ἐκ καθέδρας, δηλαδὴ ὅταν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ποιμένα καὶ διδάσκαλου ὅλων τῶν χριστιανῶν, δυνάμει τῆς ὑπέρτατης ἀποστολικῆς του ἐξουσίας, ὁρίζει ὅτι κάποια διδασκαλία πού ἀφορᾷ στὴν πίστι καὶ τὴ χριστιανικὴ ἡθικὴ πρέπει νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ὡς ἀληθὴς ἀπὸ ὁλόκληρῃ τὴν Ἐκκλησία, βάσει τῆς Θείας Ἐπιφοιτήσεως ὑποσχεθείσης σ' ἐκεῖνον διὰ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, τότε χαίρει τοῦ ἀλαδήτου ἐκείνου πού ὁ Θεὸς Λυτρωτὴς θέλησε νὰ χαρίσῃ στὴν Ἐκκλησία του».

Ἡ Β' Βατικανὴ Σύνοδος μάλιστα ἐπεξέτεινε τό παπικὸ ἀλάθητο ἀκόμη καὶ στίς ἀποφάσεις πού δὲν λαμβάνονται ἐκ καθέδρας. Ὁ Πάπας δηλαδὴ θεωρεῖται ἀλάθητος ὄχι μόνο ὅταν ἀποφαίνεται ἐπισήμως, ἀλλὰ καὶ σέ ὅλες του τίς ἀποφάσεις γιὰ ὅποιο-δήποτε ζήτημα.

Ἀναφέρεται συγκεκριμένα στίς ἀποφάσεις τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου (Νοέμβριος 1965):

«Αὐτὴ ἡ θρησκευτικὴ ὑποταγὴ (submission) τῆς θελήσεως καὶ τοῦ νοῦ πρέπει νὰ δεικνύεται κατὰ ἓναν εἰδικὸ τρόπο στὴν αὐθεντικὴ διδακτικὴ ἐξουσία τοῦ Ρωμαίου Ποντίφηκος, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ὁμιλᾷ ex cathedra» (The Documents of Vatican-New York 1966, σελ. 48. (Μετάφρασις Ἱ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός (Παπισμός), (Κύριαι Διαφοραί), Ἅγιον Ὅρος, 24 Μαρτίου 2006).

Τὰ παπικὰ δόγματα τοῦ πρωτείου καὶ τοῦ ἀλαδήτου εἶναι καταφανές ὅτι ὄχι μόνον κατήργησαν κάθε ἐννοία συνοδικότητος, ἀλλὰ ἐξωβέλισαν καὶ Αὐτόν ἀκόμη τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ὁ Πάπας εὐλογοῦν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τὴν εἴσοδο τοῦ Εὐαγγελίου κατὰ τὴν διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας. Βατικανό Ἰούνιος 2008.

Χριστό ἀπὸ τὴν ὑποτιθέμενη ἐκκλησία τους ἀντικαθιστώντας Τον μέ τόν ἴδιο τόν ἀλάθητο Πάπα.

Μεταφέρουμε τό αὐθεντικό κείμενο ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Κατήχηση τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν:

«Ὁ σύλλογος τῶν ἐπισκόπων ἀσκεῖ τὴν ἐξουσία πάνω σὲ ὅλη τὴν Ἐκκλησία μὲ ἐπίσημο τρόπο τὴν Οἰκουμενικὴ Σύνοδο». «Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἂν δὲν ἐπικυρωθεῖ, ἢ τουλάχιστον ἂν δὲν γίνει δεκτὴ, ἀπὸ τὸν διάδοχο τοῦ Πέτρου» (Κατήχηση τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Βατικανό, ἐκδ. Κάκτος, Ἀθῆναι 1996, παράγρ. 884, σελ. 293). «Αὐτὸ τὸ ἀλάθητο ἔχει ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης, κεφαλὴ τοῦ συλλόγου τῶν ἐπισκόπων, χάρις στὸ ἀξίωμά του, ὅταν, σὰν πρῶτος ποιμένας καὶ διδάσκαλος ὅλων τῶν πιστῶν, ποὺ στηρίζει στὴν πίστη τοὺς ἀδελφοὺς του, διακηρύσσει μὲ ὀριστικὴ πράξη μία διδασκαλία σχετικὴ με τὴν πίστη καὶ τὴν ἠθικὴ...» (ἐνδ' ἄνωτ., παράγρ. 891, σελ. 295). «[...] Γιὰ τὴν κανονικὴ χειροτονία ἐνὸς ἐπισκόπου ἀπαιτεῖται σήμερα εἰδικὴ ἄδεια τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, λόγῳ τῆς ιδιότητάς του νὰ εἶναι ὑπέρτατος ὁρατὸς σύνδεσμος τῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μέσα στὴ μία Ἐκκλησία καὶ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐλευθερία τους» (ἐνδ' ἄνωτ., παράγρ. 1559, σελ. 488).

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρη-

οὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀποστάντες οὐκ ἔτι ἔοχον τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ἑαυτοὺς· ἐπέλιπε γὰρ ἡ μετάδοσις τῷ διακοπῆναι τὴν ἀκολουθίαν... οἱ δὲ ἀπορραγέντες, λαϊκοὶ γενόμενοι, οὔτε τοῦ βαπτίζειν, οὔτε τοῦ χειροτονεῖν εἶχον ἐξουσίαν, οὔτε ἠδύναντο Χάριν Πνεύματος Ἁγίου ἐτέροις παρέχειν, ἧς αὐτοὶ ἐκπεπτώκασι (Μεγ. Βασιλείου).

γορίου Αρχιμ. Γεώργιος Καψάνης: «Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ συνοδικὴ ἀρχή, ἡ παραδοθεῖσα ἀπὸ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν παποκεντρικὴ ἀρχή. Ὁ «ἀλάθητος» Πάπας καθίσταται κέντρο καὶ πηγὴ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ σημαίνει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἑνὸς ἀνδρωπο γιὰ νὰ τὴν διατηρῇ σὲ ἐνότητα. Ἔτσι παραμερίζεται καὶ ὑποβαθμίζεται ἡ θέσις τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ἀκόμη μὲ τὴν μεταφορὰ τοῦ ἀλαλήτου ἀπὸ τὸ Ἅγιο

Πνεῦμα στὸ πρόσωπο τοῦ Πάπα περιορίζεται ἡ ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὴν ἱστορία καὶ καθίσταται ἐγκοσμιοκρατικὴ» (Αρχιμ. π. Γ. Καψάνης, Καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου Ὁρους, Ὁρθόδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός (Παπισμός), (Κύριαι Διαφοραί), Ἅγιον Ὅρος, 24 Μαρτίου 2006).

Ἡ ἀποδοχὴ τῶν μυστηρίων τῶν αἰρετικῶν

Τό 1993 στό Βαλαμάνδ μέ τό κείμενο τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς θεολογικοῦ διαλόγου μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς ἀνατράπηκε καὶ ἐπισήμως ἡ πάγια ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων μας ὅτι οἱ αἰρετικοὶ δέν ἔχουν μυστήρια οὔτε καὶ ἀποστολικὴ διαδοχὴ. Τό κείμενο ἀναφέρει ἐπακριβῶς:

«Πράγματι, πρὸ παντὸς ἀπὸ τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων καὶ τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου καὶ ἐξῆς, ἡ ἐκ νέου ἀνακάλυψις καὶ ἡ ἐπαναξιοποίησις, τόσο ἐκ μέρους τῶν ὀρθοδόξων ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν καθολικῶν, τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας μετέβαλε ριζικῶς τὰς προοπτικὰς, ἐπομένως δὲ καὶ τὴν στάσιν των. Καὶ ἀπὸ τῆς δυο πλευρὲς ἀναγνωρίζεται ὅτι αὐτὸ ποὺ ὁ Χριστὸς

ἐνεπιστεύθη στὴν Ἐκκλησίᾳ Του-ὁμολογία τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, συμμετοχὴ στὰ ἴδια μυστήρια, πρὸ πάντων στὴ μοναδικὴ Ἱερωσύνη ποὺ τελεῖ τὴ μοναδικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀποστολικὴ διαδοχὴ τῶν ἐπισκόπων- δέν δύναται νὰ θεωρῇται ὡς ἡ ἰδιοκτησία τῆς μίᾳς μόνον

Ὁ Οἰκουμενικὸς Παιριάρχης μέ τόν Πάπα κατὰ τὴν εἴσοδό τους στὴν Σύνοδο τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων (ἐπάνω) καὶ κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ ἑορτινοῦ (κάτω). Βατικανό Ὀκτώβριος 2008.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί ὁ Πάπας κατά τήν διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας. Βατικανό Ἰούνιος 2008.

ἀπό τίς Ἐκκλησίες μας. Στά πλαίσια αὐτά, εἶναι προφανές ὅτι κάθε εἶδος ἀναβαπτισμός ἀποκλείεται» (Ἐπίσκεψις, τ. 496/1993).

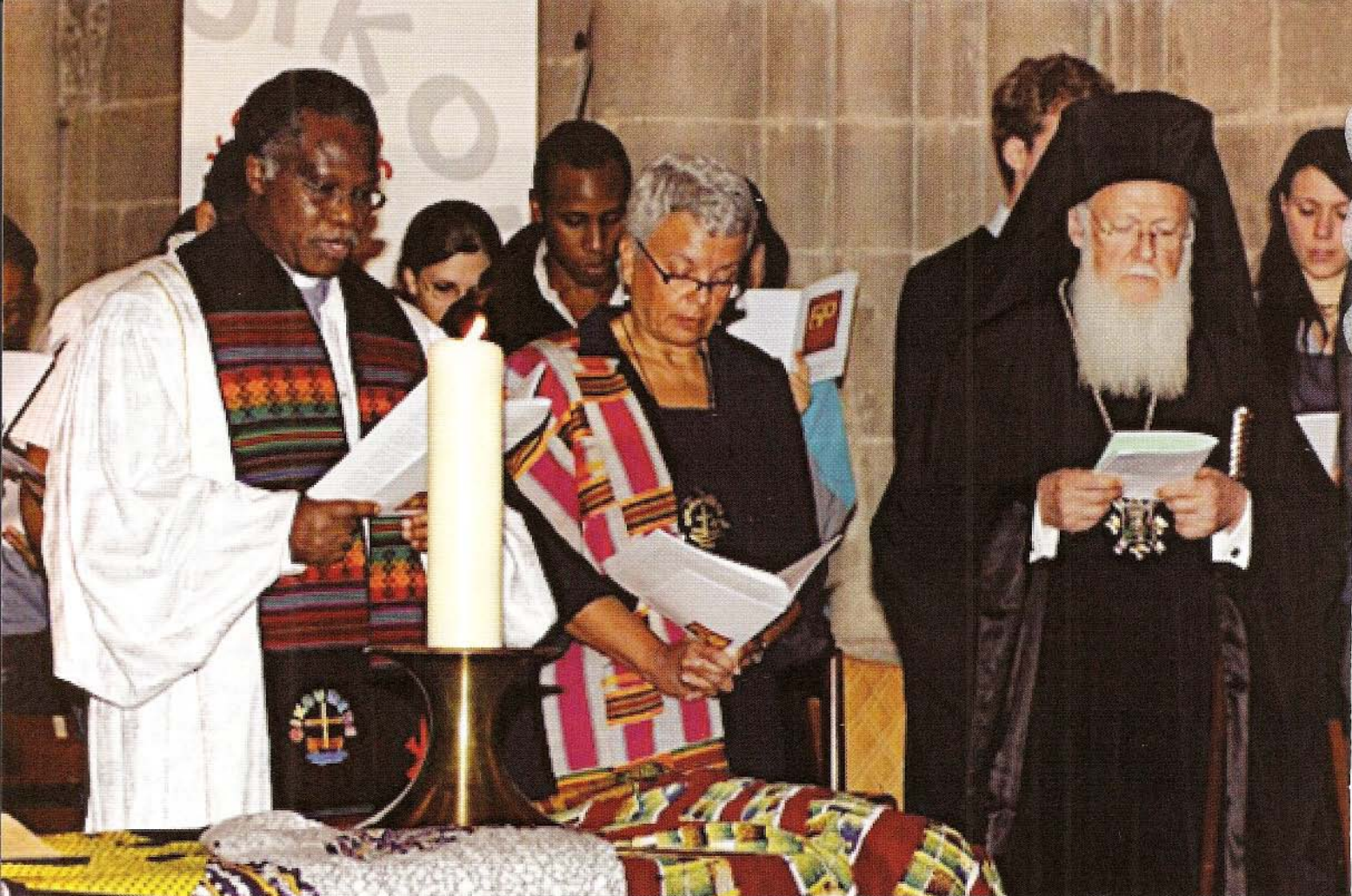
Ἀντιθέτως οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας μᾶς παραδίδουν:

α) Ὁ Μέγας Βασίλειος στόν ἀκανόνα του πού ἐπικυρώθηκε καί ἀπό τήν Πενδέκτη Οἰκουμενική Σύνοδο ἀναφέρει: «οἱ τῆς Ἐκκλησίας ἀποστάντες οὐκ ἔτι ἔσχον τήν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ἑαυτούς· ἐπέλιπε γάρ ἡ μετάδοσις τῇ διακοπῇ τήν ἀκολουθίαν... οἱ δέ ἀπορραγέντες, λαϊκοὶ γενόμενοι, οὔτε τοῦ βαπτίζειν, οὔτε τοῦ χειροτονεῖν εἶχον ἐξουσίαν, οὔτε ἠδύναντο Χάριν Πνεύματος Ἁγίου ἐτέροις παρέχειν, ἥς αὐτοὶ ἐκπεπτώκασι» (Πηδάλιον, σελ. 587).

β) Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος σημειώνει: «Τὸ μὲν γὰρ ὁμόγνωμον καὶ ὁμόθρονον, τὸ δὲ ἀντίδοξον καὶ ἀντίθρονον· καὶ ἡ μὲν προσηγορία, ἡ δὲ ἀλήθειαν ἔχει διαδοχῆς» (Λόγος ΚΑ', Εἰς τόν Μέγαν Ἀθανάσιον).

Ἑρμηνεία: «Ἡ ταυτότητα πίστεως εἶναι καὶ ταυτότητα θρόνου, ἐνῶ ἡ διαφορά πίστεως εἶναι καὶ διαφορά θρόνου. Ἡ μία -ἡ διαφορά πίστεως καὶ θρόνου- εἶναι κατ' ὄνομα (διαδοχή), ἐνῶ ἡ ἄλλη -ἡ ταυτότητα πίστεως καὶ ταυτότητα θρόνου- εἶναι ἀληθινὴ διαδοχή».

γ) Ὁ μέγας δογματολόγος καὶ ἁγία μορφή τοῦ 20^{ου} αἰῶνος π. Ἰουστίνος Πόποβιτς ἔγραφε: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν παραδέχεται τὴν ὑπαρξιν ἄλλων μυστηρίων ἔξω ἀπὸ αὐτὴν, οὔτε θεωρεῖ αὐτὰ ὡς μυστήρια, ἕως ὅτου προσέλθῃ τις διὰ τῆς μετανοίας ἐκ τῆς αἰρετικῆς «ἐκκλησίας», δηλαδὴ ψευδοεκκλησίας, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Μέχρις ὅτου δὲ μένει τις ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἠνωμένος μετ' αὐτῆς διὰ τῆς μετανοίας, μέχρι τότε εἶναι οὗτος διὰ τὴν Ἐκκλησίαν αἰρετικὸς καὶ ἀναποφεύκτως εὕρισκεται ἐκτὸς τῆς σωτηριώδους Κοινωνίας=communio. Διότι «τίς γάρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;» (Β' Κορ. 6,

Ὁ Πατριάρχης καί ὁ Γ.Γραμματέας τοῦ Π.Σ.Ε. συμπεριλαμβάνονται μέ τήν «αἰδεσιμωτάτη» Bernice Powell Jackson (κέντρο), πρόεδρο τοῦ Π.Σ.Ε. τῆς Βορείου Ἀμερική, στήν 60^η ἐπέτειο τῆς ἰδρύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. Ἡ κ. Powell εἶναι ἐκπρόσωπος τῆς «Ἑνωτικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» (United Church of Christ) καί ἐξέχον στέλεχος τῆς Γενικῆς Συνόδου της, ἡ ὁποία στίς 4 Ἰουλίου 2005, ἡμέρα τῆς Ἀνεξαρτησίας τῶν ΗΠΑ, ἀνεγνώρισε ἐπίσημως τήν ἱερολογία τοῦ γάμου ὁμοφυλοφίλων καί ἔχει θεσπίσει μάλιστα καί εἰδικά λειτουργήματα γιά αὐτούς (Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Ministries) (<http://www.ucc.org/lgbt/>).

14)» (Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἡ Θεανθρώπινη κοινωμία τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ «Διακοινωνία» τοῦ Οἰκουμενισμοῦ <http://sureness.oodegr.com/oode/-oikoumen/theanthrwpl.htm>).

Θεολογικός διάλογος

Ἀκούγεται τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ Ἐκκλησία πάντοτε διαλεγόταν μέ τούς αἰρετικούς. Τό ζήτημα, ὅμως, εἶναι ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία διαλέγεται μέ τούς αἰρετικούς καί τά ὅρια πού πρέπει νά τίθενται σέ αὐτόν τόν διάλογο.

Αὐτό πού δά πρέπει νά ἐξετάσουμε κατ' ἀρχήν εἶναι ὁ σκοπός γιά τόν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἀνά τούς αἰῶνες ἐρχόταν σέ διάλογο μέ τούς αἰρετικούς, ὁ ὁποῖος δέν ἦταν ἄλλος, ἀπό τό

νά τούς ἐπαναφέρει στούς κόλπους Της διδάσκοντάς τους τήν ὀρθή διδασκαλία τῆς πίστεώς μας καί νά τούς ὑποδείξει τά σημεῖα στά ὁποῖα σφάλουν.

Ἡ οἰκουμενιστική τακτική τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατά τόν 20^ο αἰῶνα (καί ἰδιαίτερα στό δεύτερο μισό τοῦ αἰῶνος) ἀνέτρεψαν τήν ἐκκλησιολογική τάξη καί παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας. Κορυφαῖος δεμελιωτής αὐτῆς τῆς ἀνατροπῆς ὑπῆρξε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθιναγόρας, τά οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα τοῦ ὁποῖου σημάδεψαν τήν μετέπειτα πορεία τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως. Ἡ πολιτική Ἀθιναγόρα ἀκολουθεῖται ἀπαρέγκλιτα καί σήμερα συνεχίζοντας τήν ἐκκλησιολογική ἐκτροπή ἀπό τήν ὀρθόδοξη παράδοση.

Ποτέ στό παρελθόν σκοπός τοῦ διαλόγου μέ

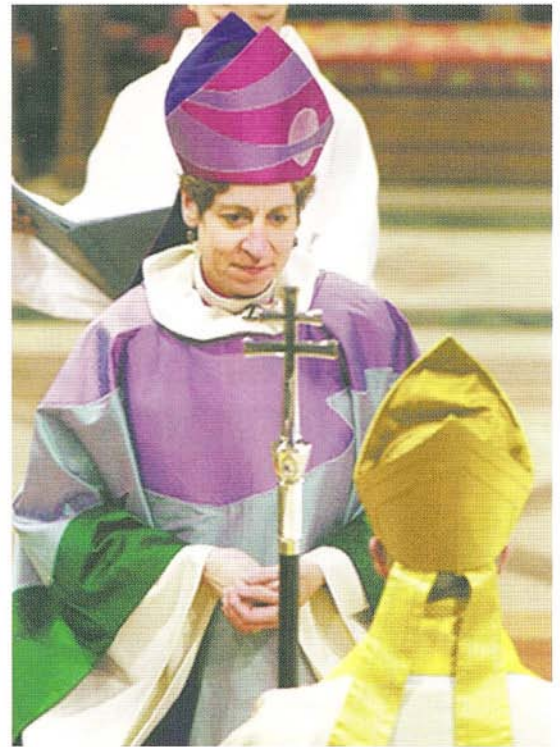
τούς αίρετικούς δέν τέθηκε ἡ «ἐπανένωση τῶν Ἐκκλησιῶν» καί αὐτό γιά τόν ἀπλούστατο λόγο ὅτι ἡ Ἐκκλησία ποτέ δέν χωρίσθηκε.

«Δέν ὑπῆρξε ποτέ διαίρεσις τῆς Ἐκκλησίας, καί δέν εἶναι δυνατόν νά υπάρξῃ, πλὴν ὑπῆρξε καί θά υπάρξῃ ἔκπτωσις ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸν τρόπον, πού πίπτουν τὰ ξερὰ καί ἄγονα κλήματα ἀπὸ τὴν Θεανδρωπίνην καί αἰώνως Ζῶσαν Ἀμπελον, πού εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς (Ἰω. 13,16)» (Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, «Δογματικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας», (Γαλλικὴ μετάφραση) Τόμος 4ος, σελ. 181, Lausanne 1995-Ἀναδημοσιεύτηκε στὸν «Ὁρθόδοξο Τύπο» στίς 29/6/2007 <http://www.egolpio.com/PAPISMOS/popovits.htm>).

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν προσῆλθε στὸν διάλογο μὲ τούς αίρετικούς μὲ τὴν ἀλήθεια ὡς ζητούμενο, ὅπως γίνεται σήμερα, ἀλλὰ ὡς γνήσιος καί μοναδικὸς φορέας αὐτῆς τῆς ἀληθείας.

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν ἀπώλεσε τὴν αὐτοσυνειδησία Της ὡς τῆς «Μίας, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας», δέν τὴν ὑπέβαλε σέ συσχετισμούς καί σέ λογικὲς ἰσορροπιῶν καί πλειοψηφιῶν ἢ δέν τὴν περιόρισε στὰ ψιλὰ γράμματα τῶν ὑποσημειώσεων, ὅπως στό τελευταῖο κείμενο τῆς Ραβέννας ἢ τῆς Θ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. στό Porto Alegre ὅπου συναποδεχθήκαμε ὅτι «Ὁμολογοῦμε Μία, Ἀγία, Καθολικὴ καί Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ὅπως αὐτὴ ὀρίζεται ἀπὸ τὸ σύμβολο Νικαίας-Κων/πολῆς (381). Κάθε ἐκκλησία (σημ. πού συμμετέχει στό Π.Σ.Ε.) εἶναι ἡ Ἐκκλησία καθολικὴ καί ὄχι ἀπλὰ ἓνα μέρος της. Κάθε ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία καθολικὴ, ἀλλὰ ὄχι στὴν ὁλότητά της. Κάθε ἐκκλησία ἐκπληρώνει τὴν καθολικότητά της ὅταν εἶναι σέ κοινωνία μὲ τίς ἄλλες ἐκκλησίες»(!) (Porto Alegre, Φεβρουάριος 2006). Γι' αὐτὴ τὴν κατάλυση κάθε ἔννοιας ἐκκλησιολογίας στό Porto Alegre ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παρατηρεῖ δύο χρόνια ἀργότερα στὴν Γενεύη καί στὴν ὁμιλία του ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 60 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Π.Σ.Ε.:

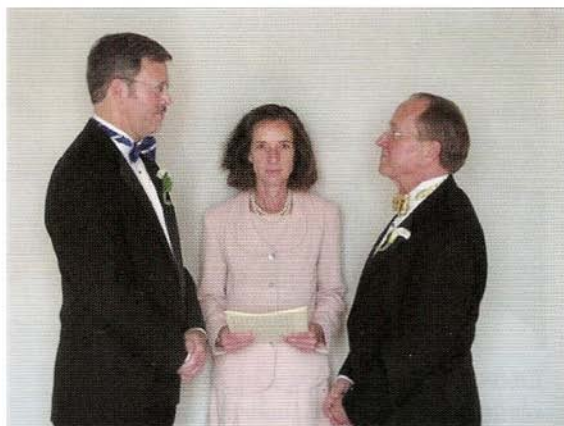
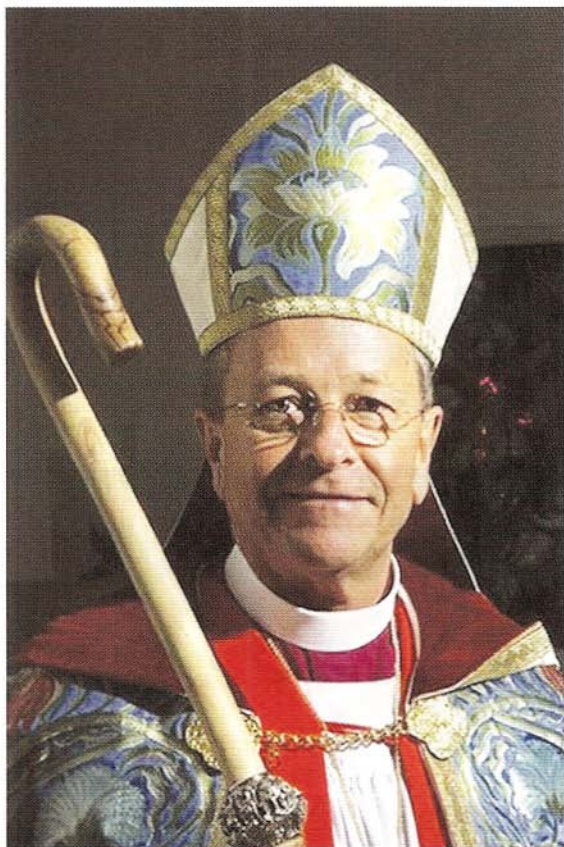
«...Ἀπηλλαγμένοι λοιπὸν τῶν ἀγκυλώσεων τοῦ παρελ-

Ἐπάνω: ἡ πρώτη Αὐστραλὴ Ἀγγλικανὴ «ἐπίσκοπος» Kay Goldsworthy κατὰ τὴν τέλεση λειτουργίας.

Κάτω: ἡ Katherine Jefferts Schori τῆς Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας τῶν Η.Π.Α., εἶναι ἡ πρώτη γυναίκα ἐπίσκοπος ἐπικεφαλὴς αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας καί ὑποστηρίζει τὴν ἱερολογία τοῦ γάμου ὁμοφυλοφίλων καθὼς καί ἱερέων (<http://www.nytimes.com/2007/02/11/us/11bishop.html>).

θόντος καί ἀποφασισμένοι νά παραμείνωμεν ἡνωμένοι καί νά ἐργασθῶμεν ἀπό κοινού, ἐδέσαμεν, πρό δύο ἐτῶν, κατά τήν διάρκειαν τῆς Θ' Συνελεύσεως ἐν Porto Alegre Βραζιλίας, τās θάσεις μιᾶς νέας περιόδου εἰς τήν ζωήν τοῦ Συμβουλίου, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τό

Ὁ ὁμοφυλόφιλος Ἀγγλικανός Ἐπίσκοπος Gene Robinson ὡς «ἀρχιερέας» (ἐπάνω) καί κάτω (δεξιᾷ) ἐνῶ «πανιρεύεται» τόν Mark Andrews (ἀριστερά) μέ πολιτικό γάμο, ἐνώπιον τῆς τοπικῆς δημάρχου (κέντρο).

σημερινόν πλαίσιον τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων, ὡς καί τās σημειωθείσας εἰς τόν οἰκουμενικόν χῶρον σταδιακάς ἀλλαγάς. Χαίρομεν διότι εἰς τό ἐπίκεντρον τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Συμβουλίου εὐρίσκεται πάντοτε τό ὄραμα τῶν ἐν αὐτῷ δραστηριοποιουμένων Ἐκκλησιῶν διά τήν ἐπίτευξιν, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐνότητος ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καί πέριξ τῆς αὐτῆς Εὐχαριστιακῆς Τραπέζης...» (Επίσκεψις, 685/2008, σελ. 22-29).

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν αὐτοῦπονομεύθηκε ἐξομοιούμενη μέ τίς πάσης φύσεως προτεσταντικές ὁμολογίες νομιμοποιώντας μέ τήν ἀνοχή Της τά ἀνεπίτρεπτα ἐκκλησιολογικά καί ἠθικά ἀτοπήματά τους, ὅπως τήν χειροτονία τῶν γυναικῶν, τήν ἱερολογία τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων κ.ἄ.

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν θεώρησε ὅτι ἀπώλεσε τήν μαρτυρία της μέσα στόν κόσμον καί ὅτι γιά τήν ἐπανεύρεσή της ἀπαιτεῖται ἡ «ἐπανένωση» τῶν «διηρημένων Ἐκκλησιῶν».

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν ταυτίστηκε μέ τούς αἰρετικούς καί δέν ὁμολόγησε κοινή πίστη μαζί τους, ὅπως τό ἔπραξε ὁ Μητροπολίτης Περγᾶμου κ. Ἰωάννης, ἐπίσημος ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στόν διάλογο μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς καί Συμπρόεδρος τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Θεολογικοῦ Διαλόγου λέγοντας «ἔχουμε τήν ἰδίᾳ πίστιν καί τήν ἰδίᾳ παράδοσιν. Τό κύριο πρόβλημα ποῦ πρέπει νά λύσουμε, εἶναι τό πρωτεῖο τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, δηλαδή ὁ ρόλος τοῦ Πάπα...» (Περιοδικό S.O.P. 31/8/2007).

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν ἐκχώρησε τήν ἐκκλησιολογία της στούς αἰρετικούς, ὅπως μέ τό πρόσφατο Κείμενο τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Θεολογικοῦ Διαλόγου στήν Ραβέννα.

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία δέν θεώρησε τίς αἰρετικές κοινότητες ὡς «ἀδελφές ἐκκλησίες» ἢ ὡς τούς «δύο πνεύμονες» μέ τούς ὁποίους ἀναπνέει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἀποδεχόμενη ἔτσι θεωρίες ἀπολύτως ἀντορθόδοξες καί μάλιστα βλάσφημες,

ὅταν ὑποστηρίζονται ἀπό ὀρθοδόξους, κατά τόν Καθηγητή κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη.

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέν

αντήλλαξε λειτουργικό άσπασμό μέ τόν Πάπα κατά τήν διάρκεια τής ὀρθοδόξου λατρείας.

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέν καλλιέργησε ὡς ἐκκλησιαστικό ἔθος τήν συμμετοχή του στίς λατρευτικές συνάξεις τῶν παπικῶν, πρόσφατα μάλιστα καί στήν Σύνοδο τῶν Καθολικῶν Ἐπισκόπων, θεωρώντας μάλιστα τό γεγονός ὡς «ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖο ὁδηγεῖ τίς ἐκκλησίες μας σέ πῶς σιενές καί θαδιές σχέσεις. Ἕνα σημαντικό **βῆμα** πρὸς τήν ἐπανεγκαθίδρυση τῆς πλήρους κοινωνίας» (βλ. ἀνταπόκριση ΑΠΕ, http://eccle-sianews.blogspot.com/2008/10/blog-post_1173.html).

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέν ἀμφισβήτησε τήν ἀπόλυτη σαφήνεια τῶν δογμάτων τῆς πίστεως θεωρώντας τίς αἰρετικές πλάνες «ποικιλία θεολογικῆς ἐκφράσεως» καί τά ποικίλα κοινωνικά καί ἠθικά ἔκτροπα τῶν προτεσταντικῶν κοινοτήτων «κρίσιν μεταξύ τῶν ἀνηκόντων εἰς διαφόρους θεολογικάς καί ἐκκλησιαστικάς παραδόσεις, μεταξύ Ἐκκλησιῶν ἐχουσῶν ἐκάστη διαφορετικήν ἀνάγνωσιν καί ἐρμηνείαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὡς καί διαφορετικήν ἀντίληψιν τῶν ἠθικῶν καί κοινωνικο-πολιτικῶν θεμάτων» (!) (Επίσκεψις, 685/2008, σελ. 22-29).

Ποτέ ἄλλοτε στό παρελθόν Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέν θεώρησε τοὺς Ἁγίους Πατέρες ἀπό κοινοῦ ἐνόχους μέ τοὺς αἰρετικούς γιά τήν ἀποκοπή τῶν τελευταίων ἀπό τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. «Οἱ κληροδοτήσαντες εἰς ἡμᾶς τήν διάσπασιν προπάτορες ἡμῶν ὑπῆρξαν ἀτυχῇ δύματα τοῦ ἀρχεκάκου ὄφους καί εὐρίσκονται ἤδη εἰς χεῖρας τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ» (Επίσκεψις, ἀ.φ. 563, 30/II/1998, σελ. 6).

Ἡ ἐκκλησιολογική ἐκτροπή ἀπό τήν ἀληθεύουσα ὀρθόδοξη πίστη δέν εἶναι πλέον ἀπειλή, ἀλλά ἀπτή πραγματικότητα. Ἀποτελεῖ ἐνσυνείδητη ἐπιλογή τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἡγεσίας καί ἀκολουθεῖται πιστά καί ἀπαρέγκλιτα καί μέ ταχύτατους μάλιστα ρυθμούς. Πραγματοποιεῖται ἀποφασιστικά καί μεθοδικά καί μέ

Γυναῖκες «ἐπίσκοποι» καί «ἱερεῖς» τῶν Ἀγγλικανῶν.

Ὁ οὐνίτης «ἀρχιεπίσκοπος» Jan Babjak (τῆς οὐνιτικῆς ἐπισκοπῆς Presovsky τῆς Σλοβακίας) προσκυνᾷ γονατιστὸς τὸν Πάπα. Σ' αὐτὴ τὴν σκηνὴ ἀποτυπώνεται χαρακτηριστικὰ ἡ προοπτικὴ τῆς πολυπόθητης «ἐνώσεως» μας μέ τοὺς παπικοὺς, τῆς οὐνιτικοῦ τύπου δηλαδὴ προσχωρήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας στό σκῆπτρο τοῦ Πάπα.

όλοένα μεγαλύτερα βήματα. Ἀκολουθεῖται ἀποφασιστικά, μεθοδικὰ καί μέ ἀπόλυτη ἐπίγνωση μία πορεία, πού δύσκολα ἔχει ἐπιστροφή, πρὸς τὴν ἑτεροδοξία, πρὸς τὴν θρησκευολογία, πρὸς τοὺς παγκόσμιους μηχανισμοὺς ἐλέγχου, πρὸς τὰ διεθνῆ κέντρα λήψεως ἀποφάσεων. Δέν εἶναι δικές μας αὐθαίρετες ἐκτιμήσεις, ἀλλὰ οἱ ἴδιες οἱ ἐπιλογές καί ἡ δραστηριότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πού φαίνεται ὅτι ἀκολουθεῖται, ἐπιφυλακτικότερα ἴσως, καί ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς μία οὐνιτίζουσα «ἐνότητα»

Ἡ πορεία εἶναι προδιαγεγραμμένη καί οἱ ἀποφάσεις προεπιλημμένες (σέ ἀνθρώπινο, βεβαίως, ἐπίπεδο). Ἀκόμη καί ὁ τύπος τῆς «ἐνώσεως» ἔχει σέ γενικὲς γραμμές προκαθορισθεῖ: μία «ἐνωση» οὐνιτικοῦ τύπου, ὅπου ἡ κάθε πλευρὰ θά διατηρήσει τὴν παράδοσή της, τό τυπικὸ της

κ.λπ., θά ἀναγνωρίζει, ὅμως, καί θά ἔχει κοινωνία μέ τὸν Πάπα. Εἶναι ἡ γνωστὴ οἰκουμενιστικὴ ἀρχὴ τῆς «unity in diversity» ἢ ἡ «ἐνότης ἐν τῇ ποικιλίᾳ».

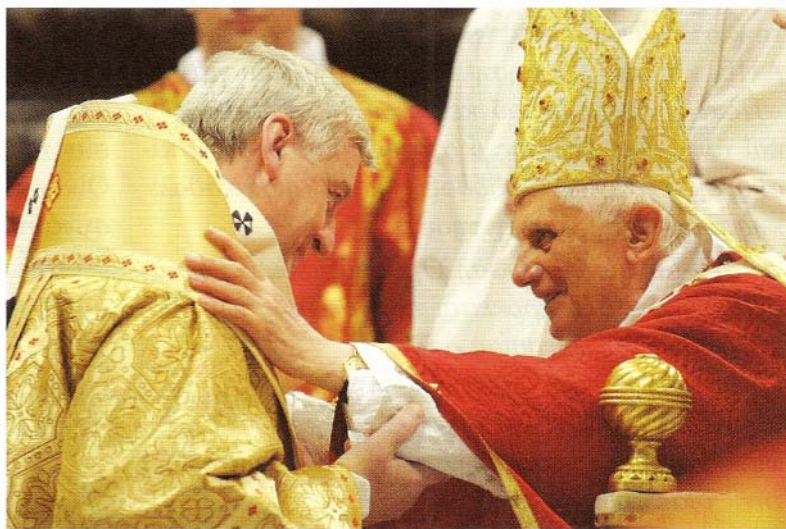
Τὴν ἐπιδίωξη αὐτὴ τοῦ Βατικανοῦ τὴν εἶχε ἀντιληφθεῖ καί ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ἐπὶ σειρά ἐτῶν ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν διάλογο μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς. Ἐγραφε χαρακτηριστικὰ ὁ Σεβασμιώτατος ἀποτιμώντας τὸν ἐπίσημο θεολογικὸ διάλογο τό 1982, ἓνα χρόνο μετὰ τὴν ἐπίσημη ἑναρξή του: «οἱ ἀδελφοὶ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ἀφήνουν νὰ νοηθῇ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δύναται νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς δι' ἐνὸς εἰδους ἐνώσεως ὁμοίου ἢ παραλλήλου πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μετὰ αὐτῆς καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ομάδων τῶν Οὐνιτῶν» (Χρυσόστομου-Γερασίμου Ζαφείρη, Μητροπο-

λίτου Περιστερίου, «Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός. Ὁ ἀρξάμενος Θεολογικὸς Διάλογος. Γεγονότα καὶ σκέψεις», ἐν περιοδ. Θεολογία, τ. 53 (1982), σελ. 77).

Καὶ οἱ ἴδιοι οἱ παπικοί, ἄλλωστε, μᾶς ὑπενθυμίζουν καὶ μᾶς ὑπεξηγοῦν κατὰ καιρούς, πρὸς καθυσχασμό, τὸν τρόπο τῆς «προσχωρήσεως» μας στὸ σκῆπτρο τοῦ Πάπα διὰ τῆς Οὐνίας.

Ὁ Πάπας Βενέδικτος 16^{ος} στὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στὴν Τουρκία (Ἑφεσος 2006) ὑποστήριξε ὅτι «κατ' αὐτὸν ὁ καλύτερος τρόπος διὰ τὴν ἐνότητα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι αὐτὸς τῆς Οὐνίας» (Ὁρθόδοξος Τύπος, 8/12/2006).

Ὁ Καρδινάλιος Walter Kasper, πρόεδρος τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν καὶ συμπρόεδρος τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς θεολογικοῦ διαλόγου Ὁρθόδοξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν σέ δηλώσεις του στὸ γαλλικὸ περιοδικό S.O.P. δήλωσε ὅτι: «Στὴν Δύσι γνωρίσαμε τὴν ἀνάπτυξι πὺν κατέληξε στὴν Β' Βατικάνειο σύνοδο μὲ τὸν καθορισμὸ τοῦ πρωτείου ἐξουσίας καὶ τοῦ ἀλαδήτου τοῦ Πάπα, μία ἀνάπτυξι τὴν ὁποία οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν δέχθηκαν ποτέ. Χρειάζεται συζητήσις πῶς νὰ ἐρμηνεύσουμε αὐτὲς τὶς διαφορετικὲς ἐξελίξεις (πὺν ἐπὶλθαν) πάνω στὰ θεμέλια τῆς πρώτης χιλιετίας. Θὰ πρέπει ἀκόμη νὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὸ πῶς θὰ λειτουργήσῃ τὸ πρωτεῖον τοῦ Ρώμης, ἐνῶ πρέπει νὰ γίνῃ σαφὲς ὅτι ὑπάρχουν ἤδη ὁ δύο Κώδικες τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου' στὸ ἐσωτερικὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας: ἓνας γιὰ τὴν λατινικὴ Ἐκκλησία, καὶ ἄλλος γιὰ τὶς ἀνατολικὲς Ἐκκλησίες (σημ. οὐνιτικὲς) πὺν βρίσκονται σὲ πλήρη κοινωνία μὲ τὴν Ρώμη. Συμφώνως πρὸς τοὺς κώδικες αὐτοὺς, τὸ πρωτεῖο ἀσκεῖται μὲ διαφορετικὸ τρόπο στὴν λατινικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ αὐτὸν (πὺν ἰσχύει) γιὰ τὶς ἀνατολικὲς Ἐκκλησίες. Δὲν θέλουμε νὰ ἐπιβάλουμε στοὺς Ὁρθόδοξους τὸ σύστημα πὺν ἐπικρατεῖ σήμερα στὴν λατινικὴ Ἐκκλησία. Στὴν περίπτωσι τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πλήρους κοινωνίας, πρέπει νὰ θρεθῇ ἓνας νέος τύπος πρωτείου γιὰ τὶς ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες» πρόσθεσε ὑπονοώντας, βεβαίως, ἐμμέσως πλὴν σαφῶς, τὸν οὐνιτικὸν τύπο (Περιοδικό S.O.P., τεύχ. 327, Ἀπρίλιος 2008).

Ὁ οὐνίτης «ἀρχιεπίσκοπος» Jan Babiak (ἐπάνω) παραλαμβάνει τὸ παλλίον (σύμβολο ἀφοσιώσεως καὶ ἐνότητος μὲ τὸν Πάπα) καὶ καταλαμβάνει τὴν θέση δίπλα στὴν ὀρθόδοξη ἀντιπροσωπεία καὶ τὸν Οἰκουμενικὸ Παιριάρχη (κάτω).

Αλλά και στην πρόσφατη επίσκεψή του στην Κύπρο, τόν περασμένο Νοέμβριο, όπου συμμετείχε στην διαδερσκειακή συνάντηση πού ὀργάνωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, σέ συνέντευξή του στην ἔφημερίδα «Φιλελεύθερος» καί στό ΑΠΕ καί σέ ἐρώτηση δημοσιογράφου γιά τό «Ποιά ἡ σημασία τοῦ κειμένου τῆς Ραβέννας;» καί ἂν «εἶναι ἐφικτός ὁ στόχος τῆς ἀποκατάστασης τῆς ἐνότητας Ὁρθόδοξης καί Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας;» ἀπήντησε:

«Δέν μιλάμε γιά ἐνωση Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν. Δέν πρόκειται περὶ μείζεως τῶν δύο, ἀλλά περὶ τῆς ἀκεραίας ἀποκαταστάσεως τῆς κοινωνίας μεταξὺ Ἀνατολῆς καί Δύσεως. Ἐνότητα, διατηρώντας τὴν διαφορετικότητα μας. Δέν πρόκειται περὶ ἐνωμένης Ἐκκλησίας. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θὰ διατηρήσει τὴν παράδοσή της. Τό σημαντικό εἶναι ὑπὸ ποῖες προϋποθέσεις καί μὲ ποιὸν τρόπο μπορεῖ νὰ ἐπανασταθεῖ (νὰ ἀρχίσει ἡ ἐπαναποκατάσταση) ἡ κοινωνία μὲ τὴν Ρώμη. Πρόκειται, συνεπῶς, γιά ἕναν πνευματικὸ ἐμπλουτισμό. Δέν πρόκειται νὰ ἀφαιρεθεῖ τίποτε τὸ οὐσιώδες ἀπὸ κανέναν. Ἰσα-ἴσα πρόκειται περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν θείων δωρημάτων, τὰ ὁποῖα ἀξιοθήκαμε νὰ ἔχουμε καί οἱ δύο, ὥστε τελικὰ νὰ ἐμπλουτισθοῦμε καί οἱ δύο, δηλαδὴ ἡ μία Ἐκκλησία διὰ τῆς ἄλλης καί ἀμφοτέρους ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη» (<http://panagiotisandriopoulos.blogspot.com/2008/12/walter-kasper.html>).

Ὁ συνεχῆς ἐναγκαλισμός, ὅμως, μέ τοὺς αἵρετικούς, ἡ τιμὴ καί ἡ ἀναγνώριση στοὺς αἱρεσιάρχες, ἡ συνοδοιπορία μέ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, ἡ πρόσληψη ἰδεῶν καί ἀντιλήψεων ὀργανώσεων τῆς νέας ἐποχῆς, ἡ παροχή στηρίξεως καί νομιμοποιήσεως στοὺς ποικίλους μηχανισμούς της, δέν ὀρθοτομοῦν τὸν λόγο τῆς ἀληθείας, ἀντιθέτως ἐπιτείνουν τὴν σύγχυση, ἀποπροσανατολίζουν τὸν πιστό λαὸ ἐγκαταλείποντάς τον ἀπροστάτευτο καί ἀποίμαντο.

Τὴν πορεία αὐτὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου φαίνεται νὰ ἀκολουθεῖ ὑπάκουα καί πιστά καί ἡ Διοικοῦσα Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία. «Πάντα μαζί. Σέ ὅλα μαζί» (Ελευθέρος Τύπος, 14/5/2008) εἶναι ἡ νέα γραμμὴ πού διέπει τίς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας (τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας), ὅπως τονίστηκε στὴν συνέντευξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὴν Ἀθήνα μετὰ τὴν συνάντησή του μέ τὸν Μακαριώτατο κ. Ἱερώνυμο στό Φανάρι. Τό διαβεβαιώνει, ἐπίσης, καί ὁ ὑπέρμαχος τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, Καθηγητὴς καί Πρόεδρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Πέτρος Βασιλειάδης μιλώντας στὴν ἔφημερίδα Μακεδονία: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδας διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου σαφῶς συντάσσεται μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἀλλά ὑστερεῖ σέ πρωτοβουλίες, ὥστε νὰ διαφωτισεῖ ὁ λαὸς σέ σχέση μέ τό διάλογο» (Μακεδονία, 24-5-2009, σελ. 55).

Σέ πρόσφατη συνέντευξή του, ἄλλωστε, στὴν ἐπίσημη ἔφημερίδα τοῦ Βατικανοῦ *Avenire* (15-4-2009) ὁ Μακαριώτατος χαρακτήρισε τό Κείμενο τῆς Ραβέννας ὡς «ἐνα θετικό θῆμα τό ὁποῖο περιμένει τὴν συνέχειά του». Σέ σχετικὴ ἐρώτηση μάλιστα πού χαρακτήριζε ὡς «ἀντικαθολικές προκαταλήψεις» καί «διακρίσεις» τὴν μὴ ἀποδοχὴ τῶν μυστηρίων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ὁ Μακαριώτατος, ταυτιζόμενος μέ τό πνεῦμα τῆς ἐρωτήσεως, ἀπήντησε ὅτι «οἱ ὅποιες μεμονωμένες ἀπόψεις ἢ ἀκραῖες ἀντιδράσεις δέν ἐκφράζουν τίς ἐπίσημες τοποθετήσεις τῆς Ἐκκλησίας» (<http://panagiotisandriopoulos.blogspot.com/2009/04/avvenire.html?showComment=1240327800000>).

Καί διερωτώμεθα, ποιές εἶναι «οἱ ἐπίσημες τοποθετήσεις τῆς Ἐκκλησίας» γιά τό συγκεκριμένο ζήτημα; Ὑπάρχει ἐπίσημη ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού ἀναγνωρίζει τὰ

Εἶναι «ἀκραῖοι» καί «μεμονωμένες περὶ ὥσεις» οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού σέ πλεῖστες δημόσιες ἀναφορές τους, ἀλλά καί κατ' ἰδίαν συζητήσεις τους, καταδικάζουν τὴν αἵρεση τοῦ παπισμοῦ, ὅπως καί πολλοὶ σεβαστοὶ Γέροντες, κληρικοί, μοναχοί, ἔγκριτοι καί καταξιωμένοι Καθηγητές;

μυστήρια τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν; Πότε ἐλήφθη τέτοια ἀπόφαση;

Ποιές θεωρεῖ «μεμονωμένες ἀπόψεις ἢ ἀκραῖες ἀντιδράσεις» ὁ Μακαριώτατος;

Τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νά μὴν ἀποδεχθεῖ καὶ νά ἀσκήσει δριμεῖα κριτική στό Κείμενο τοῦ Balamand, τό ὁποῖο ἀνεγνώριζε ἀποστολική πίστη, ἀποστολική διαδοχή καὶ ἔγκυρα μυστήρια στούς Ρωμαιοκαθολικούς; (Εκκλησιαστική Ἀλήθεια, 393/16-Ι-1994).

Τὴν ἄποψη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου ὅτι «στὸν Παπισμό, οὐσιαστικά, δὲν ὑπάρχει ἀποστολική παράδοση καὶ ἀποστολική διαδοχή... δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε λόγο γιὰ Ἱερωσύνη... Ἡ μόνη καὶ ἀληθινὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη. Ἐξω ἀπὸ αὐτὴν δὲν ὑπάρχουν Ἐκκλησίες, ἀλλὰ αἵρετικές συναθροίσεις καὶ αἵρετικά διδασκαλεῖα. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι χωρισμένη καί, φυσικά, δὲν μπορούμε νὰ μιλοῦμε γιὰ ἔνωση Ἐκκλησιῶν». Ὁ σύγχρονος Παπισμός, πὺν ταυτίζεται μὲ τὴν φραγκικὴ κυριαρχία, εἶναι στὴν πραγματικότητα μία πολιτικοοικονομικὴ ὀργάνωση πὺν ἀποβλέπει σὲ ἄλλους σκοποὺς, στὴν κοσμικὴ κυριαρχία καί, φυσικά, πάνω ἀπὸ ὅλα στὴν διάλυση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμωσύνης»; (Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ ἀγ. Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Γέννημα καὶ θρέμμα Ρωμηοί, ἔκδ. Ἰ. Μ. Γενεδλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), Λειβαδεῖα 2000, σελ. 110-112).

Τὴν ἄποψη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιῶς, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς «θρησκευτικὴ κοινότητα» πὺν «ἀπώλεσε τὴν χάριν τοῦ Ζῶντος Θεοῦ καὶ ἐξέπεσαν ἀπὸ αἵρέσεως εἰς αἵρεσιν» καὶ πὺν χαρακτηρίζει «ἐπαίσχυντο» ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς τό Κείμενο τῆς Ραβέννας; (Ὁρθόδοξος Τύπος, τ. 1737).

Τὴν ἄποψη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ὁ

ὁποῖος σὲ συνέντευξή του στό Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δήλωσε εὐδαρσῶς καὶ κατηγορηματικά ὅτι ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός δὲν εἶναι Ἐκκλησία;

Εἶναι «ἀκραῖοι» καὶ «μεμονωμένες περιπτώσεις» οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πὺν σὲ πλεῖστες δημόσιες ἀναφορές τους, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν συζητήσεις τους, καταδικάζουν τὴν αἵρεση τοῦ παπισμοῦ, ὅπως καὶ πολλοὶ σεβαστοὶ Γέροντες, κληρικοὶ, μοναχοί, ἔγκριτοι καὶ καταξιωμένοι Καθηγητές τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν, πὺν φρονοῦν ἐπίσης καὶ διατυπώνουν στά συγγράμματά τους, ὅτι ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός δὲν εἶναι Ἐκκλησία, δὲν ἔχει ἀποστολική πίστη καὶ διαδοχή καὶ κατὰ συνέπεια δὲν ἔχει ἱερωσύνη καὶ μυστήρια;

Ὑπάρχει Συνοδικὴ ἔγκριση τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννας ἢ ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν προσωπικὴ του ἐκτίμηση, μεμονωμένη ἄποψη, δηλαδή, στὴν συνέντευξή του στό Avenir;

Προκαλεῖ μάλιστα ἀπορία τό γεγονός ὅτι, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀπολύτως ἐνημέρωση τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἐπισήμου διαλόγου μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, ἐπιλέγεται ἡ ἐπίσημη ἐφημερίδα τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὴν προβολὴ τῶν σχετικῶν ἀπόψεων.

Παρ' ὅλα αὐτά δὲν ὑπάρχει καμμία ἐπίσημη φωνὴ διαμαρτυρίας ἀπὸ τό σῶμα τῶν Ἱεραρχῶν

«Πάντα μαζί. Σέ ὅλα μαζί» εἶναι ἡ νέα γραμμὴ πὺν διέπει τίς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας (!)

Ὁ Οὐνίτης «ἐπίσκοπος» κ. Δημ. Σαλάχας καὶ οὐνίτες «ἱερεῖς», κατὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων στὴν Ἀθήνα (6 Ἰανουαρίου 2009). Ἀποκαλυπτικὴ εἰκόνα τῆς παραπλανήσεως τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν.

μας. Δέν ἀμφισβητοῦμε, βεβαίως, τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα τῶν περισσοτέρων Ἱεραρχῶν μας καὶ τὰ ἀντιπαπικά καὶ ἀντιοικουμενιστικά τους αἰσθήματα, τὰ ὅποια πολλές φορές ἐκφράζουν σέ κατ' ἰδίαν συζητήσεις ἢ σέ δημόσιες ἀναφορές γενικοῦ περιεχομένου. Οἱ ἱστορικές, ὅμως, καταδίκες τοῦ παπισμοῦ ἢ τοῦ προτεσταντισμοῦ στό ἀπώτερο παρελθόν καὶ οἱ γενικόλογες καὶ περιστασιακές στηλιτεύσεις ἀποφάσεων ἢ συμπεριφορῶν τοῦ Π.Σ.Ε., χωρίς τὴν ταυτόχρονη καταδίκη καὶ τῶν Ὁρθοδόξων (Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπισκόπων, Μητροπολιτῶν, θεολόγων Καθηγητῶν, ἀντιπροσώπων-μελῶν κ.λπ.) πού συνομολογοῦν τίς ἀποφάσεις αὐτές καὶ συνεργοῦν στίς ἀνορθόδοξες συμπεριφορές, καταλήγουν νά εἶναι ἄνευ ἀξίας καὶ κενές περιεχομένου.

Γιὰ παράδειγμα καταδικάζουμε τίς συμπροσευχές καὶ συμφωνοῦμε πὼς αὐτές ἀπαγορεύονται ἀπὸ τοὺς κανόνες, ὅμως ὄχι μόνον δέν διαμαρτυρόμεθα πού συμμετέχουν σέ συμπροσευχές μέ αἱρετικούς καὶ ἀλλοθρήσκους ὀρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς, ὄχι μόνον δέν τοὺς καταδικάζουμε, ἀλλὰ οὔτε κἂν δείχνουμε νά ἐνοχλούμαστε. Οὔτε μία φορά δέν ἔχει τεθεῖ δεσμικὰ ἀνάλογο θέμα στήν Ἱερά Σύνοδο ἢ στήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ κάποιον Ἐπίσκοπό μας.

Παρά τὴν συλλογικὴ καταδίκη τῆς Οὐνίας καὶ τὰ πάνδεινα πού ἔχουμε ὑποστεί • ὁ Ὁρθόδοξος ἀπὸ τοὺς γενίτσαρους αὐτοὺς τῆς πίστεως, παρά καὶ τὴν κατηγορηματικὴ μάλιστα ἀπόφαση τῆς Συνόδου τῆς Ρόδου ὅτι «Οὐνία καὶ διάλογος εἶναι ἀσυμβίβαστα», τὸ 1993 στό Βαλαμάνδ τοῦ Λιβάνου ἡ Οὐνία ἀναγνωρίστηκε ἐπίσημως καὶ ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους: «Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀνατολικὰς καθολικὰς Ἐκκλησίας (σημ. οὐνιτικὰς), εἶναι σαφές ὅτι αὗται, ὡς τμῆμα τῆς καθολικῆς Κοινωνίας, ἔχουν τὸ δικαίωμα νά ὑπάρχουν καὶ νά δροῦν διὰ νά ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν των» (Ἐπίσκεψις, τ. 496, 1993). Μέ τὴν ἐπανέναρξη τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου τὸ 2006 στό Βελιγράδι καὶ τὴν ἀνάληψη τῆς ἐπίσημης ἐκπροσώπησης τῶν Ὁρθοδόξων ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Περγάμου κ. Ἰωάννη, τὸ ζήτημα τῆς Οὐνίας κρίθηκε πὼς δέν ἀφορᾷ ἄμεσα τὸν διάλογο καὶ ἀφέθηκε στίς καλὲνδες.

Κι ὅμως, μέ ἐξαίρεση τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, δέν ὑπῆρ-

ξε άλλη επίσημη διαμαρτυρία από ὀρθόδοξο Ἱεράρχη γιὰ τὴν ὕπαρξη οὐνιτικῆς «ἐπισκοπῆς» στὴν Ἀθήνα, ἡ ὁποία δὲν δικαιολογεῖται ἀπὸ τὸ ὀλιγάριθμο τῶν μελῶν της, καθὼς καὶ γιὰ τὴν χειροτονία τοῦ νέου «ἐπισκόπου» κ. Δημητρίου Σαλάχα. Ἀντιθέτως ὁ κ. Σαλάχας ἔλαβε τίς συγχαρητήριες εὐχές τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τὴν προσφορά ἑνὸς Ἁγίου Ποτηρίου ὡς «συμβολικοῦ δώρου».

Καμμία δημόσια διαμαρτυρία ἀπὸ ὀρθόδοξο Ἀρχιερέα γιὰ τὴν ἀμαύρωση τοῦ ἱστορικοῦ Φαναρίου ἀπὸ τὸν αἰρεσιάρχη Πάπα, τὴν ἐπίσημη μνημόνευση καὶ τὸν πολυχρονισμό του κατὰ τὴν τέλεση τῆς ὀρθοδόξου δοξολογίας, τὴν συμμετοχή στὴν συνοδεία του τοῦ οὐνίτη καρδινάλιου Ignace Moussa Daoud, τὸν ὁποῖο μάλιστα ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης τίμησε καὶ τοῦ δῶρισε χρυσό σταυρό, τὸν Νοέμβριο τοῦ 2006.

Ἀλλὰ καὶ λογιότατοι καὶ πολυγραφότατοι Ἱεράρχες, πού ἔχουν ἐκπονήσει ἀρτιότατες θεολογικὲς μελέτες τίς ὁποῖες δὲν παύουμε νὰ μελετοῦμε καὶ νὰ ἐπαινοῦμε καὶ νὰ στηριζόμαστε ἐπιστημονικά σέ αὐτές, περιορίζονται σίς καταδίκες τοῦ παπισμοῦ μέχρι τὸ 1204! Ἐντοπίζουν σωστά τὴν ρίζα τοῦ δυτικοῦ ἀθεϊσμοῦ στὸν βαρλααμικὸ ὀρθολογισμό καὶ τὴν ἀποδοχή τῆς κτιστῆς χάρης, πού θυσιάζει τὴν Θεανθρωπότητα στὸν βωμό τοῦ ἐξατομικευμένου ἀνθρωπισμοῦ τὸν ὁποῖο καταδικάζουν διαρκῶς καὶ ἀπερίφραστα. Ἀδυνατοῦν, ὅμως, νὰ διακρίνουν (καὶ πολὺ περισσότερο νὰ καταδικάσουν) τὸ ἴδιο ἀκριβῶς πνεῦμα πού κυριαρχεῖ στοὺς σύγχρονους οἰκου-

μενικούς διαλόγους.

Δηλώνουν καὶ διαδηλώνουν συνεχῶς καὶ μέ ἀπόλυτη κατηγορηματικότητα, ἀναλώνοντας

Ἐπάνω: Ὁ οὐνίτης -κοπτικοῦ ρυθμοῦ- Ignace Moussa στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ κατὰ τὴν ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία.

Κάτω: Παραλαμβάνει ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη τὸ ἀναμνηστικὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα στοῦ Φαναρίου τὸν Νοέμβριο τοῦ 2006.

πλῆθος μελετῶν, ἄρθρων καὶ βιβλίων ὅτι ὁ παπισμός δὲν εἶναι Ἐκκλησία, ὅτι οἱ παπικοί δὲν ἔχουν θεία χάρη καὶ ἄρα δὲν ἔχουν μυστήρια, ἀλλὰ δὲν γράφουν ἀπολύτως τίποτε ὅταν οἱ παπικοί ἀναγνωρίζονται ἐπισήμως ὡς Ἐκκλησία ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο, ὅταν οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποί μας στοὺς διαλόγους ἀναγνωρίζουν ὡς ἐκκλησίες

τήν πανσπερμία τῶν προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν, ὅταν ἀποδεχόμε-
στε κείμενα, ὅπως αὐτό τοῦ Porto Alegre τῆς Βραζιλίας, ὅπου τόν
Φεβρουάριο τοῦ 2006 πραγματοποιήθηκε ἡ Θ' Γενική Συνέλευση
τοῦ Π.Σ.Ε. μέ τίς ἀποφάσεις τῆς ὁποίας (πού συνυπέγραψαν καί

● Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί ὁ Πάπας πρὶν ἀνταλλάξουν τὸν λειτουργι-
κό ἀσπασμό στὴν διάρκεια τῆς Ὁρθοδόξου Θείας Λειτουργίας στό Φανάρι
τὸν Νοέμβριο τοῦ 2006.

οἱ ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι
καί δὴ καί τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος) καταργεῖται
κάθε ἔννοια ἐκκλησιολογί-
ας καί ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλη-
σία ἀποποιεῖται τὴν ιδιότη-
τά της ὡς τῆς «Μίας, Ἀγίας,
Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς
Ἐκκλησίας».

Θέλουμε νά πιστεύουμε
ὅτι ἰσχύουν γιὰ τοὺς Ἀρχι-
ερεῖς μας, τῆς Ἑλλαδικῆς
Ἐκκλησίας, ὅσα ἔγραφε ὁ
μακαριστός π. Ἐπιφάνιος
Θεοδωρόπουλος στὴν ἐπι-
στολή του πρὸς τὸν Πατρι-
άρχη Ἀθηναγόρα:

«Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἑλλα-
δικῆς Ἐκκλησίας, Παναγιώ-
τατε, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέ-
σεων, σιωπῶσι καί ἀνέχονται

**Καί συνεχίζουμε στόν
μακάριο ἐφησυχασμό μας
στήν νωχέλεια τοῦ εὐδαι-
μονιομοῦ μας, στήν νωθρό-
τητα τῆς εὐμάρειάς μας.
Συνεχίζουμε στήν ἀσφάλεια
τῆς εὐημερίας μας, στήν
ἐπάρκεια τῶν ἐπιτοχιῶν
μας, στήν ἀπάθεια τῆς αὐτα-
ρέσκειάς μας. Ἐπίσκοποι,
κληρικοί, μοναχοί καί λαϊ-
κοί συνωμοτοῦμε σ' αὐτή
τὴν ἔνοχη σιωπή, τὴν ἀδι-
έφορη ἀπραξία, τὴν ἀτολμη
ἐπιφυλακτικότητα.**

τάς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Πίστει ἀκροθασίας καί μειοδοσίας Ὑμῶν, οὐχί
ἔνεκα ἡμβλυμμένης Ὁρθοδόξου συνειδήσεως, οὐδ' ἔνεκα ἀποδοχῆς
τοῦ συνδήματος Ἀγάπη ἄνευ ὄρων καί ὁρίων, ἀλλὰ μόνον διότι
κῆδονται τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας καί σκέπτονται μετὰ τρόμου τάς
ἐξελίξεις καί τάς καταλήξεις τῶν σχισμάτων. Ἄν ιελικῶς προχωρήση-
τε ἀκόμη, ἂν προβῆτε εἰς ἐνώσεις, τότε δά ἴδητε ποίαν στάσιν δά
τηρήσῃ ἔναντι Ὑμῶν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Μή συνάγετε συμπε-
ράσματα περὶ τῶν διαθέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκ τινων
ἐκδηλώσεων ἀβροφροσύνης, ὑπερβολικῶν, ὅντως, πρὸς τὸν προκα-
θήμενον τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἄν, ἐπαναλαμβάνω, προχωρήσετε περαι-
τέρω, τότε δά ἴδητε ποῖοι δά ἀκολουθήσωσιν Ὑμῖν... Θά μείνωσι μεθ'
ὕμῶν οἱ κοσμικοὶ κύκλοι, οἱ θεωροῦντες τὴν Θρησκείαν ὡς ἓνα καλόν
καί ὠφέλιμον κοινωνικόν δεσμόν, ἀλλ' οὐδέν συνειδητόν μέλος τῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωρόπουλου, Τά
δύο ἅκρα (Οἰκουμενισμός καί Ζηλωτισμός), ἐκδ. Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρί-
ου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζήνης, Ἀθήνα 1997, σελ. 28).

Σήμερα οἱ μόνες φωνές διαμαρτυρίας, ὅχι μόνον γιὰ τὰ οἰκουμε-
νιστικά ἀνοίγματα, ἀλλὰ καί γι' αὐτοὺς πού τὰ διαπράττουν, προ-
έρχονται μόνον ἀπὸ λαϊκοὺς, καθηγητές, κληρικούς καί μοναχοὺς,
συλλόγους, ἔντυπα, διαδικτυακοὺς τόπους. Ἀλλὰ καί αὐτές τίς
φωνές φροντίζουμε νά τίς στιγματίζουμε, νά τίς περιθωριοποιούμε,

νά τίς ἀπαξιῶνουμε, νά τίς ἀποδυναμώνουμε, νά τίς περιστέλλουμε, νά τίς ἐνοχοποιούμε. Νά τίς θεωροῦμε «*ἄκραῖες καί μεμονωμένες περιπτώσεις*», κατά τόν Μακαριώτατο κ. Ἱερώνυμο, ὡσάν ἡ ἀλήθεια νά προσμετρᾶται μέ ὄρους καί συσχετισμούς τῆς πλειοψηφίας. Γι' αὐτό καί καταδικάζουμε συλλήβδην τούς ἀντιφρονούντες ὡς ἀκραίους, ὡς φανατικούς, ὡς φονταμενταλιστές. Τούς ἀποδίδουμε διαθέσεις ἐντυπωσιασμοῦ, προβολῆς καί ἐπιδείξεως, τούς χλευάζουμε ὡς ἐπίδοξους σωτῆρες καί ζηλωτές.

Καί συνεχίζουμε στόν μακάριο ἐφησυχασμό μας, στήν νωχέλεια τοῦ εὐδαιμονισμοῦ μας, στήν νωδρότητα τῆς εὐμάρειάς μας. Συνεχίζουμε στήν ἀσφάλεια τῆς εὐημερίας μας, στήν ἐπάρκεια τῶν ἐπιτυχιῶν μας, στήν ἀπάθεια τῆς αὐταρέσκειάς μας. Ἐπίσκοποι, κληρικοί, μοναχοί καί λαϊκοί συνωμοτοῦμε σ' αὐτή τήν ἐνοχισιωπή, τήν ἀδιάφορη ἀπραξία, τήν ἄτολμη ἐπιφυλακτικότητα.

Εἶναι πραγματικά λυπηρό ὅτι καί ἀπό τόν χῶρο τοῦ μοναχισμοῦ, πού στάθηκε πάντοτε ὁ προμαχῶνας τῆς ὑπερασπίσεως τῶν τιμαλφῶν τῆς πίστεώς μας, μόνον ἐλάχιστες φωτεινές ἐξαιρέσεις, πού ἐπιβεβαιώνουν τόν κανόνα τῆς γενικώτερης νωχέλειας, συνεχίζουν νά ἀνδίστανται, νά στηρίζουν καί νά πληροφοροῦν τό ὀρθόδοξο ποίμνιο. Δυστυχῶς ἡ σύγχρονη ἄνθηση τοῦ μοναχισμοῦ μας ἀναλώνεται πολλές φορές μόνον στήν κτιριακή ἀνασυγκρότηση, τήν διοικητική καί διαχειριστική ἀναδιοργάνωση, στήν μέριμνα γιά τήν κάλυψη βιοτικῶν ἀναγκῶν χωρίς τόν ἀνάλογο ζήλο καί γιά τήν προάσπιση καί τήν ὁμολογία τῆς πίστεως, πού ἦταν πάντοτε ἔργο τῶν μοναχῶν.

Καί πιο λυπηρό εἶναι τό γεγονός ὅτι ἀκόμη καί τό Ἅγιον Ὅρος, πού ὑπῆρξε πάντα τό προπύργιο καί τό καύχημα τῆς πίστεώς μας, τό στήριγμα ὅλων τῶν ὀρθοδόξων, κληρικῶν, μοναχῶν καί λαϊκῶν, πού βρισκόταν πάντα στίς ἐπάλξεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν καί ἐθνικῶν ἀγώνων, τά τελευταῖα χρόνια, πρίν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, σιωπᾶ χαρακτηριστικά. Μία σιωπή πού γεννᾷ πικρία,

ὀδύνη καί ἀπογοήτευση.

Ἀλλά καί οἱ λαϊκοί δέν στεροῦνται ἀναλόγου εὐθύνης. Τά θέματα τῆς πίστεως, ἄλλωστε, ἄπτονται τῆς προσωπικῆς συνειδήσεως τοῦ καθενός, γι' αὐτό καί ὁ καθένας φέρει ἀκέραια τήν εὐθύνη γιά τίς ἀποφάσεις καί τίς ἐπιλογές του. Ἄς πάψουμε, λοιπόν, νά μετατοπίζουμε τίς εὐθύνες μόνον στούς ἄλλους. Ἡ μετατόπιση τῶν εὐθυνῶν δέν μπορεῖ νά δικαιολογήσει τήν ἀγνοσία μας καί τήν παντελή ἔλλειψη μαθητείας σέ θεολογικά καί πνευματικά ζητήματα. Δέν μπορεῖ νά δικαιολογήσει τήν λανθασμένη ἀξιολόγηση τῶν στόχων καί τῶν προτεραιοτήτων στήν ζωή μας, ὅπου τά πνευματικά ζητήματα ἀποτελοῦν συνήθως τό ἐλάχιστο συμπλήρωμα. Δέν μπορεῖ νά δικαιολογήσει τήν νοθευμένη βιοθεωρία, τήν ἐκκοσμίκευση, τήν πολυπραγμοσύνη, τήν ἐξουθενωτική βιοτική μέριμνα, πού ἐξασθενίζει κάθε προσπάθεια βιώσεως τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Πολλές φορές, ἐπίσης, ἐπιχειροῦμε νά καλύψουμε τήν ἀτολμία καί τήν ἀπροθυμία μας γιά τήν ὁμολογία τῆς πίστεώς μας κάτω ἀπό τό πρόσημα τῆς δῆθεν ἀναρμοδιότητός μας ἀναμέ-

Τά θέματα τῆς πίστεως, ἄλλωστε, ἄπτονται τῆς προσωπικῆς συνειδήσεως τοῦ καθενός, γι' αὐτό καί ὁ καθένας φέρει ἀκέραια τήν εὐθύνη γιά τίς ἀποφάσεις καί τίς ἐπιλογές του. Ἄς πάψουμε, λοιπόν, νά μετατοπίζουμε τίς εὐθύνες μόνον στούς ἄλλους. Ἡ μετατόπιση τῶν εὐθυνῶν δέν μπορεῖ νά δικαιολογήσει τήν ἀγνοσία μας καί τήν παντελή ἔλλειψη μαθητείας σέ θεολογικά καί πνευματικά ζητήματα.

νοντας ἄλλους νά μᾶς καθοδηγήσουν ἢ νά μᾶς καλέσουν σέ ὁμολογία. Καί παρατηρεῖται τό φαινόμενο ὅτι, ἐνῶ εἴμαστε ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένοι καί ἀποδοτικοί σέ πολλούς τομεῖς (ἐπαγγελματικό, κοινωνικό, ἐπιστημονικό, οἰκογενειακό κ.ἄ.) καί διακρινόμαστε σέ διάφορα επίπεδα, στό θέμα, ὅμως, τῆς πίστεως καί τῆς ὁμολογίας παρουσιαζόμαστε ἀνεξήγητα ἀνεπαρκεῖς καί

ἀδρανεῖς. Διστάζουμε νά ἀναλάβουμε τίς εὐθύνες μας περιμένοντας κάτι ἰδιαίτερα ἐξαιρετικό νά συμβεῖ (πληροφορίες προσωρατικῶν, θαυμαστά γεγονότα, σημεῖα ἢ ὅτι ἄλλο), τό ὅποιο θά μᾶς πείσει νά ὁμολογήσουμε. Κάτι ἐξαιρετικό τό ὅποιο, βεβαίως, τό πιό πιθανό εἶναι νά μήν συμβεῖ, γιατί τί μεγαλύτερο σημεῖο περιμένουμε ἀπό αὐτή τήν ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτσι ὅπως μᾶς ἔχει παραδοθεῖ ἀπό τήν παράδοση καί τούς Ἁγίους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Οἱ σύγχρονες ψυχοτεχνικές μέθοδοι, ἄλλωστε, τῆς παγκοσμιοποιήσεως καί τῆς Νέας Τάξεως Πραγμάτων αὐτό ἀκριβῶς ἐπιδιώκουν: τόν ἐφησυχασμό καί τήν φίμωση τοῦ πιστοῦ λαοῦ μέ σκοπό τήν τελική ὑποταγή του στούς σχεδιασμούς τῆς νέας ἐποχῆς. Ὅλα περνοῦν μπροστά ἀπό τά μάτια μας (διαφάνεια), ἀλλά μέ τέτοια ταχύτητα, ὥστε νά μήν μπορούμε νά τά ἀξιολογήσουμε καί νά ἀντιδράσουμε (καδήλωση). Ἔτσι ἀφαιρεῖται τό δικαίωμα τῆς κρίσεως ἀπό τούς λαούς καί τούς πολίτες (ζαλισμένο κοπάδι) καί γίνονται εὐκολα ὑποχείρια τῆς ἐκάστοτε διαφημίσεως-προπαγάνδας (χειραγώγηση).

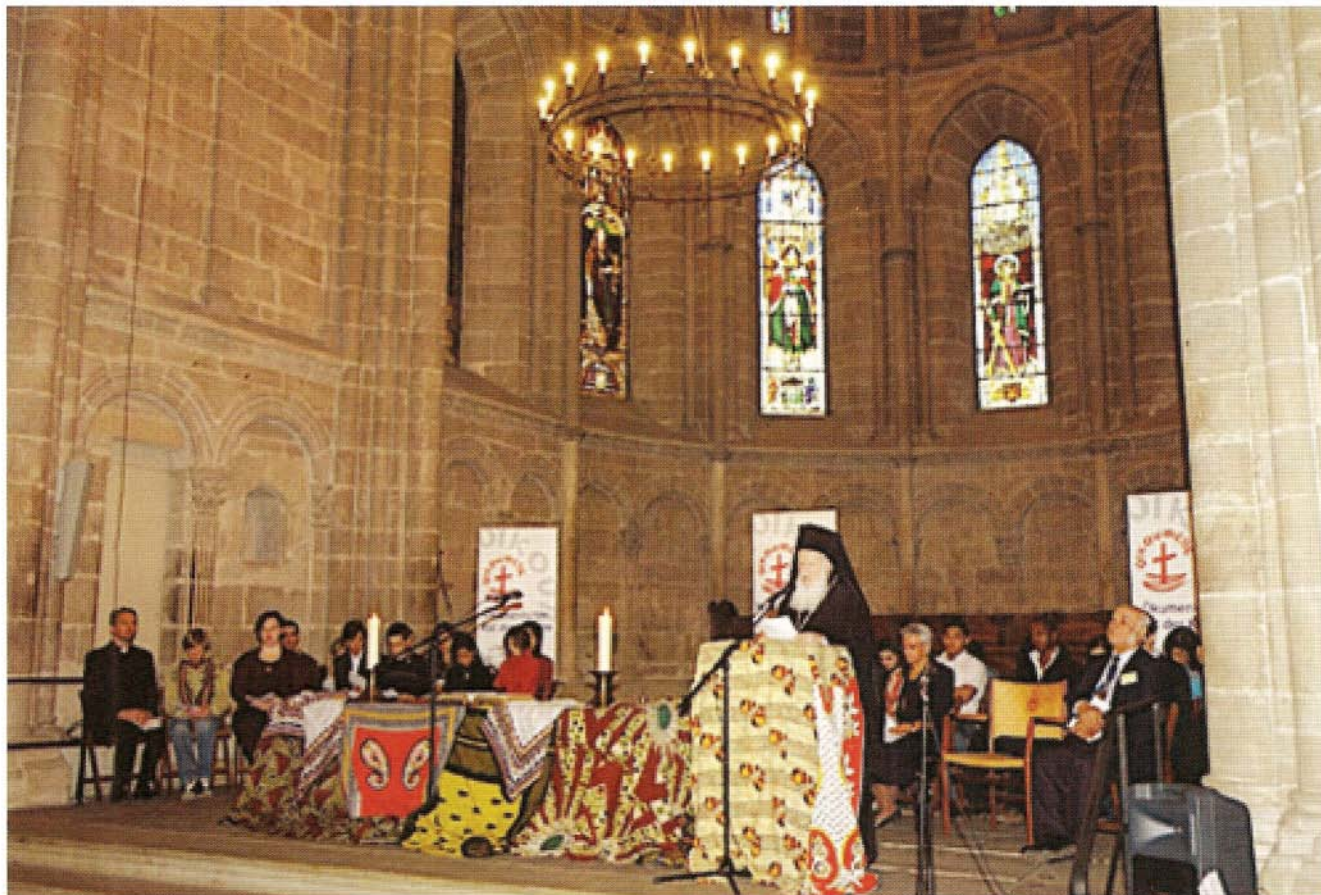

Ἐπάνω: Συμπροσευχή στήν διαθρησκειακή συνάντηση τῆς Ἀσίας τό 1986. Στό κέντρο ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β', ἀριστερά του ὁ Μητροπολίτης Θυατείρων Ἀθηνᾶγόρας καί δεξιά του ὁ Δαλάι Λάμα. Κάτω: Σιωπηλή συμπροσευχή τοῦ Πατριάρχου μπροστά σέ «ὁμοίωμα» τῆς ὑδρογείου μέ τόν πρόεδρο τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Γροιλανδίας καί θρησκευτικούς ἡγέτες Ρωμαιοκαθολικῶν, Εὐαγγελικῶν, Λουθηρανῶν, Σιτῶν καί Σουνιτῶν Μουσουλμάνων, Ἰουδαίων, Σιντοϊστῶν, Βουδιστῶν καί Ἰνδουιστῶν στό 7ο περιβαλλοντικό συμπόσιο ἐν πλῆ: «Θρησκεία, Ἐπιστήμη καί Περιβάλλον», Ἀρκτικός Ὠκεανός, Γροιλανδία, Ὀκτώβριος 2007. (πηγή: <http://www.interchurch.dk/cn/cn.php?key=1846>).

Ἄς μήν λησμονοῦμε, ὅμως, ὅτι αὐτό τό «ζαλισμένο κοπάδι», τό προδομένο καί ἐγκαταλελειμμένο ἀπό τούς κοινωνικούς, πολιτικούς, πολλές φορές ἀκόμη καί ἀπό ἐκκλησιαστικούς του ἡγέτες, εἶναι ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, οἱ πιστοί χριστιανοί πού φέρουν τήν χάρη τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος καί τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας μας. Μόλις, σύν Θεῷ, ἐνεργοποιηθεῖ αὐτή ἡ χάρη

καί ὁ πιστός λαός ἔρδει σέ συναίσθηση, εἶναι βέβαιο ὅτι θά ἀπορρίψει κατηγορηματικά καί δυναμικά ὅλες τίς ἀντορθόδοξες ἀντιλήψεις καί πρακτικές, ἀλλά καί τούς ἐκφραστές τους.

Παρατηρεῖται, ἐπίσης, καί τό ἐξῆς ὁξύμωρο φαινόμενο: τά οἰκου-

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κατά τήν διάρκεια τῆς ὁμιλίας του στήν βοή ἐπέτειο τῆς ιδρύσεως τοῦ Π.Σ.Ε.

μενιστικά ἀνοίγματα τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας ἡγετῶν καί αὐτῶν πού μέ τήν σιωπή τους γίνονται συνεργοί στά ἔργα τους τά ἀντιμετωπίζουμε μέ ἄκρα οἰκονομία δικαιολογώντας συνεχῶς τίς ἐνέργειές τους, ὅτι δῆθεν γίνονται κάτω ἀπό πίεση ἢ ὅτι παρότι σιωποῦν εἶναι ἄνθρωποι καλῶν διαθέσεων, ἀγαθοί καί πνευματικοί, ἄξιοι Ἱεράρχες μέ ποιμαντικό ἔργο κ.λπ. Ἀντίθετα, γιά τίς περιπτώσεις πού ἀσκεῖται κριτική στά οἰκουμενιστικά αὐτά ἀνοίγματα ἐφαρμόζουμε τήν ἀπόλυτη ἀκρίβεια ἐξετάζοντας ἐνδελεχῶς καί τήν παραμικρή λεπτομέρεια πού ἀφορᾷ τόν ἀντιφρονούντα (σέ ποιό «κλίμα» ἀνῆκε, ἂν εἶχε ἄδεια ἀπό τόν ἐπίσκοπό του νά γράψει ἢ νά μιλήσει, ἂν χρησιμοποίησε αὐστηρό ὕφος κ.ἄ). Πολλές φορές μάλιστα ἀκούγεται καί τό ἐπιχείρημα ὅτι πῶς μπορούμε νά ἐκφέρουμε αὐθαίρετα ἀπόψεις, ἀφοῦ «δέν ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία» ἢ τό γνωστό «ὅ,τι πεῖ ἡ Ἐκκλησία». Καί διερωτώμεθα, πότε ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία γιά τήν συμμετοχή τοῦ Πατριάρχη μας στήν λειτουργία τῶν

παπικῶν; Πότε ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία γιά τήν χοροστασία τοῦ Πάπα στήν ὀρθόδοξη δοξολογία στό Φανάρι; Πότε ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία γιά τήν ἀναγνώριση τῆς θεωρίας τῶν «ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν», τῆς «βαπτισματικῆς θεολογίας», τῆς ἀποδοχῆς τῶν παπικῶν μυστηρίων, τῆς ἀποδοχῆς ὡς ἐκκλησιῶν τῆς πανσπερμίας τῶν προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν, τῆς ἀνοχῆς καί νομιμοποιήσεως τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν καί τῆς ἱερολογίας τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων; Πότε ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία γιά τήν ἀποδοχή τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα ὡς δῆθεν «πρωτείου διακονίας καί τιμῆς»;

Στό ἐρώτημα ἂν ἐπιβάλλεται ὑπακοή στούς Ἐπισκόπους σέ θέματα ἀντίθετα πρός τήν πίστη μας, μᾶς ἀπαντᾷ μέ σαφήνεια ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Πῶς οὖν ὁ Παῦλός φησι 'πέιδεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καί ὑπέεικετε'; Ἀνωτέρω εἰπὼν, 'ὧν ἀναδεωροῦντες τήν ἐκβασιν τῆς ἀνασιροφῆς μιμεῖσθε τήν πίστιν', τότε εἶπε, 'πέιδεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καί ὑπέεικετε'. Τί οὖν, φησίν,

Ὁ ἐσπερινός τῆς Ἀγάτης στό Φανάρι τό Πάσχα τοῦ 2009. Διακρίνεται ὁ τοπικός Ρωμαιοκαθολικός ἐπίσκοπος κ. Louis Pelâtre ὁ ὁποῖος συμμετεῖχε στόν ἐσπερινό καί ἀνέγνωσε τό Εὐαγγέλιο στά λατινικά (<http://www.ec-patr.org/docdisplay.php?lang=gr&id=1065&tla=gr>).

**Σεβόμαστε τοὺς θεομοῦς
καί τὰ πρόσωπα.
Δέν ἐκτιμοῦμε, ὅμως,
καθόλου καί καταδικάζο-
με ἀπερίφραστα καινοφα-
νεῖς θεωρίες καί ἐνέργειες
πού στρέφονται κατά τῆς
ὀρθοδόξου πίστεώς μας.
Ἀρνούμαστε νά τίς ἀποδε-
χθοῦμε ἀπό ὅπου καί ἂν
προέρχονται, ὅποιοι καί ἂν
ἐπιχειρεῖ νά τίς ἐπιβάλει.**

Ὅταν πονηρός ᾖ, καί μή πειδόμεθα; Πονηρός, πῶς λέγεις; εἰ μέν πίστεως ἔνεκεν, φεῦγε αὐτόν καί παραίτησαι, μή μόνον ἄν ἄνθρωπος ᾖ, ἀλλά καὶ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατιών· εἰ δέ θείου ἔνεκεν, μή περιεργάζου..... ἐπεὶ καί τό, ‘μή κρίνετε, ἵνα μή κριθῇτε’, περί θίου ἐστίν, οὐ περί πίστεως· τό γοῦν ἐπαγόμενον τοῦτο δηλοῖ. ‘Τί γάρ βλέπεις’, φησί, ‘τό κάρφος τό ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τήν δέ δοκόν τήν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;’. ‘Πάντα οὖν ὅσα ἂν λέγωσιν ὑμῖν’, φησί, ‘ποιεῖν, ποιεῖτε’ (τό δέ ποιεῖν ἔργων ἐστίν, οὐ πίστεως), ‘κατά δέ τὰ ἔργα αὐτῶν μή ποιεῖτε’. Ὅρθως ὅτι οὐ περί δογμάτων ἐστίν ὁ λόγος, ἀλλά περί θίου καί ἔργων;» (Υπόμνημα εἰς τήν πρός Ἑβραίους Ἐπιστολήν, Ὁμιλία ΙΔ΄, Ι, ΕΠΕ 25, σ. 372).

Ἑρμηνεία: «Πῶς λοιπόν ὁ Παῦλος λέγει, ‘νά ὑπακούτε καί νά ὑποτάσσεσθε στούς προϊσταμένους σας’; Ἀφοῦ εἶπε προηγουμένως, ‘νά ἀναλογίζεσθε τήν ὅλη πορεία τῆς ζωῆς τους καί νά μιμῆσθε τήν πίστι τους’, κατόπιν πρόσθεσε, ‘νά ὑπακούτε καί νά ὑποτάσσεσθε στούς προϊσταμένους σας’. Τί λοιπόν θά συμβῇ, λέγει, ὅταν εἶναι κακός καί δέν τόν ὑπακοῦμε; Κακός, πῶς τό ἐννοεῖς; ἐάν εἶναι τέτοιος ἐξ αἰτίας τῆς πίστεως, ἀποφευγέ τον καί ἀπομακρύνσου ἀπ’ αὐτόν, ὄχι μόνο ἂν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλά κι’ ἂν ἀκό-

μη εἶναι ἄγγελος πού κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό· ἐάν ὅμως εἶναι κακός ὡς πρὸς τήν ἰδιωτική του ζωή, μήν ἀσχολῆσαι μ' αὐτήν... ἀφοῦ καί τό, 'μή κρίνετε, γιά νά μή κριθῇτε', ἀναφέρεται στόν τρόπο ζωῆς, κι' ὅχι στήν πίστι· βλέπεις ὅτι ὁ λόγος δέν γίνεται γιά δόγματα, ἀλλά γιά τρόπο ζωῆς καί πράξεως;».

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροδέος ἀναφέρει χαρακτηριστικά γιά τήν συμμετοχή καί τῶν λαϊκῶν στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί ἰδιαιτέρως στήν ὁμολογία τῆς πίστεως:

«Πρέπει νά παρατηρηθῇ ὅτι τό χάρισμα τῆς θεολογίας δέν ἀνήκει ἀποκλειστικά στούς ἱερωμένους ἤ στούς ἔχοντας ἓνα πτυχίο θεολογίας, ἀλλά ἀνήκει σέ ὅλους τούς 'χαριτωμένους', τούς ἀλλοιωμένους ἀπό τήν ἄκτιστη ἐνέργεια τῆς θείας Χάριτος Κληρικούς καί λαϊκοί, πού ἀποτελοῦν τόν λαό τοῦ Κυρίου. Οἱ λαϊκοί μέσα στήν Ἐκκλησία δέν εἶναι τά 'παθητικά ἄτομα' πού δέχονται ἀπλῶς τήν καθοδήγηση, ἀλλά τά 'χαρισματοῦχα'. Ἄν οἱ ποιμένες ἔχουν τό χάρισμα τοῦ ποιμαίνειν, οἱ λαϊκοί διαδέχονται τό χάρισμα τοῦ ποιμαίνεσθαι 'εἰς νομάς σωτηρίους'. Ἄν ὁ κήρυξ τοῦ θείου Λόγου διαδέχεται τό χάρισμα τοῦ ἐξαγγέλλειν τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, οἱ λαϊκοί μετέχουν τοῦ προφητικοῦ ἀξιώματος μέ τό νά ἀκούουν τόν θεῖο λόγο καί νά τόν ἐφαρμόζουν, σέ ὁρισμένες δέ περιπτώσεις νά δίνουν καί αὐτοί τήν μαρτυρία. Ἔτσι οἱ Κληρικοί μαζί μέ τούς λαϊκοί πού ζοῦν μυστηριακά στήν ἁγία Ἐκκλησία, ἔχουν τό χάρισμα τῆς μαρτυρίας (ὁμολογίας) τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Δέχονται τήν ἀλήθεια, τήν ζοῦν, τήν διαφυλάσσουν, τήν διακρίνουν ἀπό τήν πλάνη καί τήν ὁμολογοῦν μέ παρρησία, ὅπως ἔκαναν οἱ ἅγιοι Μάρτυρες...» (Ἀρχιμ. Ἱεροδέου Βλάχου, Ἀνατολικά, τόμος Α', σελ. 381-382).

Καί ὁ π. Γεώργιος Καψάνης σημειώνει σχετικά: «Ὅσον ἀφορᾷ δέ εἰς τήν διοίκησιν καί τήν διδασκαλίαν ἢ συμμετοχή τοῦ λαοῦ εἶναι θεμελιώδης ἐφ' ὅσον οὗτος, χαρισματοῦχος ὢν καί διδακτός Θεοῦ, ἀποτελεῖ μετά τοῦ κλήρου τήν ἀγρυπνοῦσαν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις μαρτυρεῖ (κρίνει, διακρίνει, ἐγκρίνει καί ἀποδέχεται, ἢ κατακρίνει καί ἀπορρίπτει) τήν διδασκαλίαν καί τὰς πράξεις τῆς ἱεραρχίας, ὡς ἀπεφάνθησαν καί οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτῶν τῆς 6ης Μαΐου 1948» (Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Ἡ ποιμαντική

διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς Κανόνας, Πειραιεύς 1976, σ. 110-112).

Καί ἡ Ἐγκύκλιος τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τόν Πάπα Πίο τό Θ' (1848) θέτει τόν πιστό λαό τοῦ Θεοῦ θεματοφύλακα καί ὑπερασπιστή τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, πού στάθηκε τό ἀνάχωμα ἐνάντια σέ κάθε ἀπόπειρα καινοτομίας:

«Παρ' ἡμῖν οὔτε Πατριάρχαι οὔτε Σύνοδοι ἐδυνήθησάν ποτε εἰσαγαγεῖν νέα, διότι ὁ ὑπερασπιστής τῆς θρησκείας ἐστὶν αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι αὐτὸς ὁ λαός, ὅστις ἐδέλξει τὸ θρησκευμα αὐτοῦ αἰωνίως ἀμετάβλητον καί ὁμοειδὲς τῷ τῶν Πατέρων αὐτοῦ» (Ἰω. Καρμίρη, *Τὰ Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τ. II, Graz-Austria 1968, σελ. 920[1000]).

Ἀλλὰ καί τό ἀδιάφυστο στόμα τοῦ Κυρίου μας μᾶς πληροφορεῖ ὅτι «πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοί ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 1,32) θέτοντας τήν ὁμολογία ὅχι μόνον ὡς ὑποχρέωση τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ καί ὡς προϋπόθεση τῆς σωτηρίας τους.

Ἡ ἀκαινοτόμητος ἀλήθεια τῆς ἁγίας πίστεώς μας, ἡ ἐλπίδα πάσης τῆς οἰκουμένης καί κιβωτός τῆς σωτηρίας μας ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας ζεῖ καί δά ζεῖ εἰς τοὺς αἰῶνες γιατί ἔχει Κεφαλή καί Κύριό Της τόν Ἀναστάντα Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Γι' αὐτό καί δέν ἀλλοιώθηκε ποτέ καί οὔτε τήν ἔβλαψαν στό ἐλάχιστο τόσες καί τόσες αἱρέσεις καί διωγμοί στό διάβα τῆς ἱστορίας. Γι' αὐτό καί δέν δά Τήν βλάψουν οὔτε οἱ σύγχρονες ἐπιβουλές καί δοξασίες. Αὐτοί πού βρίσκονται σέ κίνδυνο εἴμαστε ἐμεῖς οἱ χριστιανοί πού ὑστερώντας στήν πνευματική ζωή, τήν νήψη, τήν μετάνοια, τήν προσευχή, τήν ταπείνωση, τήν ἀνεξικακία, τήν συγχωρητικότητα καί τήν ἀγάπη, γινόμαστε εὐκόλο θήραμα τῶν «ψευδοποιμένων» πού λυμαίνονται τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. «Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καί παντί τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἔδετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τήν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ γάρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετά τήν ἄφισιν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μή φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου καί

ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν» (Πράξ. κ, 28-30).

Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ κινδύνου βρισκόμαστε σήμερα. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότητα. Χρέος μας εἶναι νὰ σᾶς τὴν παρουσιάσουμε χωρὶς ὑπεκφυγές, χωρὶς περιστολές, χωρὶς φόβο καὶ χωρὶς ἀναστολές. Ταυτόχρονα, ὅμως, καὶ χωρὶς καμμία διάθεση ὑπερβολῆς, κατακρίσεως, στιγματισμοῦ προσώπων καὶ μάλιστα ἐκκλησιαστικῶν. Σεβόμαστε τοὺς δεσμούς καὶ τὰ πρόσωπα. Δέν ἐκτιμοῦμε, ὅμως, καθόλου καὶ καταδικάζουμε ἀπερίφραστα καινοφανεῖς θεωρίες καὶ ἐνέργειες πού στρέφονται κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς μας. Ἀρνούμαστε νὰ τίς ἀποδεχθοῦμε ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προέρχονται, ὅποιος καὶ ἂν ἐπιχειρεῖ νὰ τίς ἐπιβάλει.

Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν θεμάτων τῆς πίστεως ἀποτελεῖ προσωπικὴ ἐπιλογή καὶ εὐθύνη τοῦ καθενός. Ὀφείλουμε, ὅμως, ἐδῶ νὰ παρατηρήσουμε καὶ ὅτι ὁμολογία χωρὶς ὀρθοπραξία δέν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει. Ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως δέν μπορεῖ νὰ εἶναι καρπός ἐνός ἐπιπόλαιου ἐνδοσυστημοῦ, ἐνός ἐνθερμου ζηλωτισμοῦ ἢ μίας γενικώτερης κατακριτικῆς διαθέσεως. Δέν γινόμαστε

Ταυτόχρονα, ὅμως, θὰ θέλαμε νὰ παρατηρήσουμε καὶ ὅτι ὁμολογία χωρὶς ἀνδρεῖο φρόνημα, χωρὶς ἐγρήγορση, χωρὶς ἐπαγρύπνηση καὶ προπαντός χωρὶς ἀποστασιοποίησή μας ἀπὸ τίς συνήθειες, τὰ περιβάλλοντα, τοὺς μηχανισμούς, ἀκόμη καὶ τὰ πρόσωπα πού βλάπτουν τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας δέν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει. Ἔως πότε θὰ γινόμαστε συνένοχοι μέ τὴν σιωπὴ μας;

ὁμολογητὲς αὐτοαναγορευόμενοι σέ κριτές καὶ τιμητὲς ἀποπέμποντας ἀφορισμούς καὶ καταδίκες. Ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως εἶναι τό χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού θὰ δοθεῖ σ' αὐτοὺς πού στὴν διάρκεια τῆς ζωῆς τοὺς ἀγωνίζονται μέ νήψη, προσευχή, μετάνοια καὶ ταπεινὸ φρόνημα νὰ γίνουν δεκτικοὶ αὐτοῦ τοῦ χαρίσματος.

Ταυτόχρονα, ὅμως, θὰ θέλαμε νὰ παρατηρήσουμε καὶ ὅτι ὁμολογία χωρὶς ἀνδρεῖο φρόνημα, χωρὶς ἐγρήγορση, χωρὶς ἐπαγρύπνηση καὶ προπαντός χωρὶς ἀποστασιοποίησή μας ἀπὸ τίς συνήθειες, τὰ περιβάλλοντα, τοὺς μηχανισμούς, ἀκόμη καὶ τὰ πρόσωπα πού βλάπτουν τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας δέν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει. Ἔως πότε θὰ γινόμαστε συνένοχοι μέ τὴν σιωπὴ μας; Ἔως πότε θὰ παραμένουμε θεατὲς τοῦ ἐξανδραποδισμοῦ τῆς ἰδίας τῆς αὐτοσυνειδησίας μας; Ἔως πότε θὰ παραμένουμε χειροκροτητὲς ὧσων ἐκχωροῦν τὰ ἅγια καὶ ἱερά τῆς πίστεώς μας στοὺς αἵρετικούς;

Ὁ κλοιός ἔχει στενέψει πλέον ἐπικίνδυνα καὶ οἱ ἐξελίξεις εἶναι ραγδαῖες. Μετὰ καὶ ἀπὸ τό κείμενο τῆς Ραβέννας γίνεται φανερό πὼς μία «ένωση» οὐνιτικοῦ τύπου εἶναι ἤδη δεδομένη καὶ ἡ συζήτηση γίνεται πλέον γιὰ τὰ διαδικαστικά καὶ τὰ ζητήματα ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας, ὅπως τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα, πού κατὰ τὸν π. Γ. Καψάνη «ἀναμφίβολα σημαίνει οὐνιτικὴ ἔνωση, μὲ τὴν ὁποία δέν θὰ συμφωνήσουμε. Καὶ τοῦτο ἐπεὶδὴ ὀφείλουμε νὰ διαφυλάξουμε τὸν ἑαυτό μας καὶ τὸν Ὀρθόδοξο λαὸ ἀπὸ ἑναν σύγχρονης μορφῆς ἐξουνιτισμό, πὺν πέραν τῶν ἄλλων συνεπειῶν εἶναι διακινδύνευσις τῆς αἰωνίου σωτηρίας μας» (Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, *Τὸ κείμενο τῆς Ραβέννας καὶ τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα, Ἅγιον Ὅρος*, 30 Δεκεμβρίου 2007).

Ἀδελφοί, ἐσήμανε ἡ ὥρα. Ὅχι πιά ἄλλη ὀλιγωρία. Ὅχι πιά ἄλλη ἀδράνεια. Ὅχι πιά ἄλλη ἔνοχη σιωπή. Ἀπαιτεῖται ἐγρήγορση καὶ ἐνεργοποίηση. Ἀπαιτεῖται ἀντίσταση καὶ ἀντίδραση. Ἄς μελετήσουμε, ἄς ἐνημερωθοῦμε, ἄς ἐνημερώσουμε καὶ τοὺς ἀδελφούς μας, ἄς ἐκφράσουμε τίς ἀνησυχίες καὶ τίς ἐνστάσεις μας στοὺς ὑπευθύνους. Ἄς εἴμαστε ἔτοιμοι γιὰ ὅποιαδήποτε δυσία χρειασθεῖ γιὰ τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας. Ἄς προσευχηθοῦμε νὰ φωτίσει ὁ Θεὸς ὅσους λαμβάνουν τίς ἀποφάσεις, ὅλο τὸν ὀρθόδοξο λαὸ καὶ ἐμᾶς, ὥστε νὰ πράξουμε τὰ θεάρεστα καὶ τὰ πρέποντα.

Πιστεύουμε ὅτι ἂν βρισκόταν ἀνάμεσά μας ὁ μακαριστὸς π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος θὰ ἀπηύδυνε, μαζί καὶ μέ τό ὀρθόδοξο πλήρωμα,

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί ὁ Πάπας εὐλογοῦν ἀπό κοινοῦ τοὺς πιστοὺς μέσα στὸν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Φανάρι Νοέμβριος 2006.

πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους πού ἡγοῦνται τῶν συγχρόνων οἰκουμενιστικῶν ἀνοιγμάτων τὰ ἴδια ἐκεῖνα συγκλονιστικά λόγια πού ἀπηύδυνε πρὸς τὸν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα:

«Προὔχωρήσατε ἤδη πολὺ. Οἱ πόδες Ὑμῶν ψάουσι πλέον τὰ ρεῖθρα τοῦ Ρουδίκωνος. Ἡ ὑπομονή χιλιάδων εὖσεβῶν ψυχῶν, κληρικῶν καί λαϊκῶν, συνεχῶς ἐξαντλεῖται. Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου, ὀπισθοχωρήσατε! Μὴ θέλετε νὰ δημιουργήσετε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σχίσματα καί διαιρέσεις. Πειρᾶσθε νὰ ἐνώσητε τὰ διεστῶτα καί τὸ μόνον ὅπερ δά κατορθώσητε, θά εἶνε νὰ διασπάσητε τὰ ἡνωμένα καί νὰ δημιουργήσητε ρήγματα εἰς ἐδάφη ἕως σήμερον στερεά καί συμπαγῆ. Σύνετε καί συνέλθετε! Ἀλλά φεῦ! Διηνύσατε πολλήν ὁδόν. Ἦδη ἔπρος ἐσπέραν ἐστί καί κέκλικεν ἡ ἡμέρα...» Πῶς θά ἴδητε τὰς χαινούσας ἀβύσσους, ἀφ' ὧν θά διέλθῃ μετ' ὀλίγων ἡ ἀτραπὸς ἣν ὁδεύετε; Εἶδε, εἶδε ὁ πάλαι ποτέ ἑστῆσας τὸν ἥλιον κατὰ Γαθαὼν καί τὴν σελήνην κατὰ φάραγγα Αἰλῶν, νὰ δευτερώσῃ τὸ θαῦμα καί νὰ παρατείνῃ ἅπας ἔτι τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας, νὰ ἐνισχύσῃ ἔτι πλέον τὸ φῶς αὐτῆς καί νὰ διανοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς Ὑμῶν ἵνα ἴδητε, κατανοήσητε, ἐπιστρέψῃτε. Ἀμήν». (Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωρόπουλου, Τὰ δύο Ἄκρα, Οἰκουμενισμός καί Ζηλωτισμός, Ἐκδ. Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζήνης, Ἀθήνα 1997, σελ. 16-17).

Πολλές φορές μάλιστα ἀκούγεται καί τὸ ἐπιχειρημα ὅτι πῶς μπορούμε νὰ ἐκφέρουμε αὐθαίρετα ἀπόψεις ἀφοῦ «δέν ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία». Καί διερωτώμεθα πότε ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Πατριάρχῃ μας στὴν λειτουργία τῶν παλικῶν; Πότε ἀποφάνθηκε ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν χοροστασία τοῦ Πάπα στὴν ὀρθόδοξη δοξολογία στὸ Φανάρι;

Ἱστορική ἀναδρομή τῆς προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν κατά τόν 20^ο αἰῶνα

Ἀρχιμ. Ἰωάσαφ Μακρῆ,
Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου
Μετεώρου

Στήν ἱστορική αὐτή ἀνασκόπηση θά ἐκθέσουμε, ἐν συντομίᾳ, τά σπουδαιότερα ἀπό τά γεγονότα αὐτά στηριζόμενοι στά αὐθεντικά κείμενα, τά πορίσματα, τίς δηλώσεις, τίς συνεντεύξεις, καθώς καί στίς ἐργασίες καταξιωμένων καί κοινά ἀποδεκτῶν μελετητῶν, πού τίς περισσότερες φορές μάλιστα ἀποτελοῦν τοὺς ἐπίσημους ἐκφραστές ἢ ὑποστηρικτές τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως καί τῶν ἐπιλογῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τό ὁποῖο πρωτοστάτησε σ' αὐτή τήν προσέγγιση.

Στίς μέρες μας ἀναπτύσσεται ἰδιαίτερη δραστηριότητα στόν τομέα τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καί γίνεται εὐρύτατα λόγος γιά τήν προσέγγιση Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν καί τήν πορεία πρὸς τήν «ἐνότητα τῶν ἐκκλησιῶν».

Τήν πορεία αὐτή σημάδεψαν μία σειρά ἐπιλογές, ἀποφάσεις καί γεγονότα στήν διάρκεια τοῦ 20^{ου} αἰῶνα, τά ὁποῖα θά παρουσιάσουμε στό παρόν κείμενο.

Στήν ἱστορική αὐτή ἀνασκόπηση θά ἐκθέσουμε, ἐν συντομίᾳ, τά σπουδαιότερα ἀπό τά γεγονότα αὐτά στηριζόμενοι στά αὐθεντικά κείμενα, τά πορίσματα, τίς δηλώσεις, τίς συνεντεύξεις, καθώς καί στίς ἐργασίες καταξιωμένων καί κοινά ἀποδεκτῶν μελετητῶν, πού τίς περισσότερες φορές μάλιστα ἀποτελοῦν τοὺς ἐπίσημους ἐκφραστές ἢ ὑποστηρικτές τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως καί τῶν ἐπιλογῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τό ὁποῖο πρωτοστάτησε σ' αὐτή τήν προσέγγιση.

Οἱ ἱστορικές ρίζες τῆς προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν καί ἐν γένει τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως βρίσκονται στίς δύο ἐγκυκλίους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, αὐτές τοῦ 1902 καί τοῦ 1920. Μέ τίς δύο αὐτές ἐγκυκλίους, καί κυρίως μέ αὐτή τοῦ 1920, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐπέφερε μία τομή στήν μέθοδο προσεγγίσεως τῶν ἑτεροδόξων καί στήν θεολογική βάση ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται αὐτή ἡ προσέγγιση.

«Αὐτό πού αἰφνιδιάζει», παρατηρεῖ ὁ π. Γ. Μεταλληνός, «εἶναι ἡ χρησιμοποιούμενη στό κείμενο αὐτό γλώσσα. Χωρίς καμμία, καί στό ἐλάχιστο, κίνηση ἐπιστροφῆς τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου στήν ἐκκλησιαστικότητα, καί ἐνῶ 32 χρόνια πρὶν εἶχε δογματισθεῖ τό παπικό ἀλάδητο στήν Α΄ Βατικανή (1870), οἱ χριστιανικές αἱρέσεις τῆς Δύσεως καλοῦνται «αἱ δύο μεγάλες τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀναδενδράδες»» (Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλλανοῦ, Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί Οἰκουμενισμός, Πρακτικά Διορθόδοξου Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου: Οἰκουμενισμός, Γένεση-Προσδοκίες-Διαψεύσεις, Τόμος Α΄, ἐκδ. Θεοδρομία, Θεσσαλονίκη 2008, σελ. 237-238).

Γιά νά κατανοήσουμε καλύτερα αὐτόν τόν αἰφνιδιασμό ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τήν τομή πού ἐπέφε-

Ὁ Πατριαρχικός Ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στό Φανάρι.

ρε μέ τίς δύο ἐγκυκλίους του (1902 καί 1920) στά θεολογικά, ἀλλά καί ἱστορικά δεδομένα τῆς ἐποχῆς, θά ἀναφερθῶμε σέ κάποια συγκεκριμένα γεγονότα πού προηγήθηκαν καί πού εἶναι δηλωτικά τοῦ πνεύματος πού ἐπικρατοῦσε τήν περίοδο ἐκείνη, τό ὁποῖο κάθε ἄλλο παρά τόν διάλογο καί τήν προσέγγιση μέ τό Βατικανό εἰναιοῦσε.

Ἡ Πατριαρχική Ἐγκύκλιος τοῦ 1895

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ἐπτά μόλις χρόνια πρίν τήν ἔκδοση τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1902, ἐκδόθηκε ἡ Πατριαρχική ἐγκύκλιος τοῦ 1895 ἡ ὁποία ἀποτελοῦσε τήν ἀπάντηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τόν Πάπα Λέοντα τόν ΙΓ΄ καί ἡ ὁποία μᾶς περιγράφει ἀνάγλυφα καί ἀποκαλυπτικά τό ἐπίπεδο τῶν σχέσεων καί τό κλίμα πού ἐπικρατοῦσε μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἐκείνη τήν περίοδο, τίς αἰρετικές πλάνες τοῦ παπισμοῦ καί τήν ὑπουλή διείσδυσή του στούς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας μέσῳ τῆς Οὐνίας.

Συγκεκριμένα στίς 20 Ἰουνίου τοῦ 1894 ὁ Πάπας Λέων ὁ ΙΓ΄ ἀπηύθυνε τήν ἐγκύκλιο «*Praeclara gratulationis*» «πρὸς τοὺς ἡγεμόνας καί τοὺς λαοὺς τῆς οἰκουμένης» μέ τήν ὁποία καλοῦ-

Οἱ ἱστορικές ρίζες τῆς προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν βρίσκονται στίς δύο ἐγκυκλίους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, αὐτές τοῦ 1902 καί τοῦ 1920. Μέ τίς δύο αὐτές ἐγκυκλίους, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐπέφερε μία τομή στήν μέθοδο προσεγγίσεως τῶν ἑτεροδόξων καί στήν θεολογική βάση ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται αὐτή ἡ προσέγγιση.

ἔχοντας νά ἀντιμετωπίσει μία τέτοια πολεμική τοῦ Βατικανοῦ εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' (1878-1884 καί 1901-1912), παραβλέποντας ὅλα τὰ θεολογικά καί ἱστορικά δεδομένα, θεωρεῖ τήν στιγμή κατάλληλη γιά προσέγγιση μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς καί ἀναζητᾷ τρόπους «πῶς ἂν εἶν δυνατόν προλεᾶναι τήν πρός τοιοῦτο τέρμα ἄγουσαν ἀνώμαλον, τό γε νῦν, ὁδόν, ἐξευρεῖν τε σημεῖα συναντήσεως καί ἐπαφῆς, ἥ καί ἀμοιβαίων θεμιτῶν παροράσεων...»

σε τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σέ μία οὐνιτικοῦ τύπου ἔνωση μέ τό Βατικανό. Ἀναγνώριζε δηλαδή στούς Ὁρθοδόξους τό δικαίωμα νά διατηρήσουν τό λειτουργικό τυπικό καί τίς παραδόσεις τους, ἀρκεῖ νά ἀναγνωρίσουν τήν ἐξουσία τοῦ Πάπα καί μάλιστα ὡς ἀλάθητου, ὅπως πρόσφατα εἶχε δεσπισθεῖ καί μέ τήν μορφή δόγματος ἀπό τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς στήν Α΄ Βατικανή Σύνοδο τό 1870. Ταυτόχρονα ὀργάνωσε μέ δυναμικώτερο τρόπο καί μεγαλύτερη ἔνταση τήν δράση τῶν Οὐνιτῶν στήν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή καί τόν εἰς βάρος τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν προσηλυτισμό.

Μπροστά σ' αὐτή τήν ἀπροκάλυπτη ἐπίθεση τῶν παπικῶν τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀμύνεται ὑπέρ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου τό ὅποιο ἐπιχειρεῖ νά ἐνημερώσει καί νά προστατεύσει μέ τήν ἐγκύκλιο τοῦ 1895, ὅπου γίνεται ἐκτενής ἀνάλυση τῶν παπικῶν πλανῶν.

Ἡ Πατριαρχική Ἐγκύκλιος τοῦ 1895 ἀποτυπώνει, ἐπίσης, μέ χαρακτηριστικό τρόπο τό κλίμα πού ἐπικρατοῦσε τήν περίοδο ἐκείνη στίς σχέσεις Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν καί τίς βλέψεις τοῦ Βατικανοῦ ἔναντι τῶν Ὁρθοδόξων:

«Ἐν ἐσχάτοις δέ χρόνοις ὁ πονηρός διέσπασεν ἀπό τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καί ἔδνη ὁλόκληρα τῆς Δύσεως, ἐμφυσήσας τοῖς ἐπίσκοποις τῆς Ῥώμης φρονήματα ὑπερφιάλου ἀλαζονείας, ποικίλας γεννησάσης καινοτομίας ἀδέσμους καί ἀντευαγγελικάς. Καί οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλά δὴ καί παντί τρόπῳ ἀγωνίζονται οἱ κατὰ καιρόν Πάπαι τῆς Ῥώμης, ἵνα ὑποτάξωσιν εἰς τάς ἑαυτῶν πλάνας τήν ἀκράδαντος ἀνά τήν Ἀνατολήν τῇ πατροπαραδότῃ τῆς πίστεως ὀρθοδοξίᾳ στοιχοῦσαν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐνώσεις κατὰ τήν ἰδίαν φαντασίαν ἐπιδιώκοντες ἀπλῶς καί ἀβασανίστως» (Ἰω. Καρμίρη, *Τὰ Δογματικά καί Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, Ἐν Ἀθήναις 1953, σελ. 933).

Ἡ Πατριαρχική Ἐγκύκλιος τοῦ 1902

Ἀντίθετα, ἐπτά μόλις χρόνια μετὰ καί ἔχοντας νά ἀντιμετωπίσει μία τέτοια πολεμική τοῦ Βατικανοῦ εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', παραβλέποντας ὅλα τὰ θεολογικά καί ἱστορικά δεδομένα, θεωρεῖ τήν στιγμή κατάλληλη γιά προσέγγιση μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς καί ἀναζητᾷ τρόπους «πῶς ἂν εἶν δυνατόν προλεᾶναι τήν πρός τοιοῦτο τέρμα ἄγουσαν ἀνώμαλον, τό γε νῦν, ὁδόν, ἐξευρεῖν τε σημεῖα συναντήσεως καί ἐπαφῆς, ἥ καί ἀμοιβαίων θεμιτῶν παροράσεων, μέχρι τῆς διὰ τοῦ χρόνου τοῦ ὅλου ἔργου τελειώσεως, δι' ἧς πληρωθῇσεται πρός κοινήν εὐφροσύνην καί ὠφέλειαν ἡ περί μιᾶς ποιήμενης καί ἐνός ποιμένος ρῆσις τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». (Ἡ περί τῶν σχέσεων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί περί ἄλλων γενικῶν ζητημάτων Πατριαρχική καί Συνοδική Ἐγκύκλιος τοῦ 1902, αἱ εἰς αὐτήν ἀπαντήσεις τῶν Ἁγίων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί ἡ ἀνταπάντησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, 1904, σελ. 9).

Τό ἐρώτημα αὐτό ἀπευθύνει μέ τήν ἐγκύκλιό του τοῦ 1902 πρός ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἀπό τίς ὁποῖες ζητᾶ νά ἐκφέρουν τήν ἀποψή τους γιά τό συγκεκριμένο ζήτημα.

Ἡ στροφή αὐτή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στό ζήτημα τῶν σχέσεων μέ τούς ἑτεροδόξους εἶναι ἐμφανῶς ἐπηρεασμένη ἀπό ἀνάλογες ζυμώσεις πού πραγματοποιοῦνται τήν ἴδια περίοδο στόν χῶρο τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ὁ ὁποῖος βιώνοντας τόν συνεχή κατακερματισμό του ἀναζητᾷ τήν πολυπόδητη «ἐνότητα» μέσω τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Ἀπό τά τέλη, ἄλλωστε, τοῦ 19^{ου} αἰῶνα ἡ Οἰκουμενική Κίνηση ἐκδηλώνεται καί βρίσκει μεγάλη ἀνταπόκριση στήν Δύση, ὅχι μόνο στόν θεολογικό χῶρο, ἀλλά καί στόν ἀντίστοιχο κοινωνικοπολιτικό, ἀπό τόν ὁποῖο καί ὑποστηρίζεται.

Ἡ στροφή πρός τήν Δύση θεωρεῖται ἀναγκαία καί γιά τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, πού ἀντιμετωπίζει τήν ἴδια περίοδο (καί ἀπό τήν ἑναρξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἀκόμη) τήν αὐξανόμενη καχυποψία τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καί τήν σταδιακή περιστολή τῶν προνομίων του. Τό 1882 ξεσπᾷ τό γνωστό «προνομιακό ζήτημα» μέ τραγικές συνέπειες στά δικαιώματα καί τήν λειτουργία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Οἱ ἀπαντήσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν

Ἡ ἀπάντηση τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὑπῆρξε ξεκάθαρη. Στήν συντριπτική τους πλειοψηφία οἱ Ἐκκλησίες δήλωσαν πρός τόν Πατριάρχη ὅτι ἡ χρονική στιγμή ἦταν ἡ πλέον ἀκατάλληλη γιά μιᾶ προσέγγιση μέ τούς ἑτεροδόξους (Παπικούς καί Προτεστάντες).

Τό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων στήν ἀπάντησή του θεωρεῖ ἄκαιρη καί ἀτελέσφορη μιᾶ προσπάθεια προσεγγίσεως ἐκείνη τήν χρονική περίοδο: «εἰδικῶς ἐν τῷ παρόντι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κοινῇ συσκέπασθαι τῶν οὐκ ἀναγκαίων εἶναι νομίζομεν, μηδέν τι θετικόν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς τοιαύτης προδιασκέψεως προσδοκῆσαι δυνάμενοι» (ὅ.π., σελ. 17). Τονίζει ὅτι καμμία ἀνάλογη προσέγγιση δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ ἂν δέν ἐκλείψει τό μεγάλο πρόβλημα τοῦ προσηλυτισμοῦ εἰς βάρος τῶν ὀρθοδόξων: «Ἀναγκαῖον δ' ἄρα πρό πάσης περί προσεγγίσεως τῶν διισταμένων Ἐκκλησιῶν διασκέψεως, καταργηθῆναι καί ἐντελῶς ἐκ τοῦ μέσου ἀρθῆναι τό σκάνδαλον τοῦ προσηλυτισμοῦ, τό ἐξαναγκάζον τήν ὀρθόδοξον καί τάς λοιπὰς ἐν Ἀνατολῇ ἀρχαίας Ἐκκλησίας ἐν καταστάσει ἐμπολέμῳ ἀεὶ διατελεῖν». Χρησιμοποιεῖ δέ σκληρή γλῶσσα περιγράφοντας τίς ἐνέργειες αὐτῶν πού ἀσκοῦν τόν προσηλυτισμό εἰς βάρος τῶν ὀρθοδόξων ἀποκαλώντας τους «λύκους» καί «ῥφεις» πού κατασπαράσσουν τό ὀρθόδοξο ποίμνιο: «Λυπηρόν γάρ δὴ καί ἀπαίσιον... τό χριστιανούς χριστιανοῖς δίκην λύκων ἐπιπίπτειν ἢ δίκην ῥφεων ὑπεισέρπειν καί πάσῃ δυνάμει καί παντὶ τρόπῳ καί μέσῳ ἀγωνίζεσθαι ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον» (ὅ.π., σελ.18).

Στό ἴδιο μῆκος κύματος κινεῖται καί ἡ ἀπάντηση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ὁποία «κατέληξεν εἰς τό συμπέ-

«Τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν καί σεβασμίῳις πατράσι καί ἀδελφοῖς γνωστοί εἰσιν οἱ αἰώνιοι τῆς Ρώμης πόθοι, οἵτινές ποτε καί ὑπῆρξαν ἡ αἰτία τῆς ἀποστασίας αὐτῆς· γνωσταί ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἰσὶ καί αἱ διάφοροι αὐτῆς μεθοδεῖαι, αἱ τε φανεραὶ καί αἱ κρύφια, αἱ πρός καθυπόταξιν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς τείνουσαι...

Διό, ὅσονδῆποτε καί ἂν ᾧσι φιλειρηνικοὶ οἱ τῶν λατίνων λόγοι, ὅσονδῆποτε ἐπιμελῶς καί ἂν ἐπιδεικνύωσιν οὗτοι καί παντοιοτρόπως τονίζωσι τήν ἰδιαίτεραν αὐτῶν ἀγάπην καί σεβασμόν πρός τήν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καί ἰδιαίτερώς πρός τό ρωσσικόν ἔθνος καί κράτος, οἱ λόγοι οὗτοι οὐδαμῶς ὀφείλουσιν οὐδέ δύνανται ἀποκρύψαι ἀπὸ τῆς ἡμετέρας προσοχῆς τοὺς πραγματικούς ὑποούλους σκοποὺς τῆς Ρώμης».

ρασμα. ὅτι αἱ παροῦσαι καιρिकाὶ περιστάσεις ὅλως ἀκατάλληλοι εἰσι πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καθόλου» (ὁ.π., σελ. 39). Στὴν συνέχεια τῆς ἀπαντήσεως τῆς Ἱεράς Σύνοδος τονίζει πῶς καὶ ἄλλες ἀνάλογες προσπάθειες στὸ παρελθόν στάθηκαν ἀτελέσφορες λόγω διαφορῶν αἰτίων τὰ ὅποια «ὕφίστανται ἔτι καὶ νῦν, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅσον ἐν τῷ μέλλοντι ἐξακολουθήσουσιν ὑφιστάμενα, πᾶσα σκέψις καὶ ἀπόπειρα εἰς πραγματοποίησιν τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἀποβήσεται ματαία» (ὁ.π., σελ. 39).

Τοῦ αὐτοῦ πνεύματος εἶναι καὶ ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἡ ὁποία ἀναφέρεται μέ ἔμφαση στὶς ἐπιβουλές τῶν Παπικῶν καὶ τῶν Προτεσταντῶν εἰς βάρος τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν καὶ τὴν ἀνάγκη προστασίας τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου: «ἐν τῷ παρόντι ἐσμέν ἡναγκασμένοι ἵνα σκεπτώμεθα οὐ τοσοῦτον περὶ τῆς ἀπαλύνσεως τῶν ἡμετέρων σχέσεων πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Δύσεως καὶ τῆς φιλαδέλφου προσελκύσεως τῶν κοινοτήτων αὐτῶν εἰς τὴν μεθ' ἡμῶν ἐνότητα, ὅσον περὶ ἀκαταπαύστου καὶ ἀγρύπνου ὑπερασπίσεως τῶν πεπιστευμένων ἡμῖν λογικῶν προβάτων ἀπὸ τῶν ἀδιαλείπτων ἐπιβουλῶν καὶ πολυειδῶν δελεα-

τῆς ἀποστασίας αὐτῆς» γνωσταὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἰσὶ καὶ αἱ διαφοροὶ αὐτῆς μεθοδεῖται, αἱ τε φανεραὶ καὶ αἱ κρύφια, αἱ πρὸς καθυπόταξιν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς τείνουσαι... Διό, ὅσονδήποτε καὶ ἂν ὧσι φιλειρηνικοὶ οἱ τῶν λατίνων λόγοι, ὅσονδήποτε ἐπιμελῶς καὶ ἂν ἐπιδεικνύωσιν οὗτοι καὶ παντοιοτρόπως τονίζωσι τὴν ἰδιαίτεράν αὐτῶν ἀγάπην καὶ σεβασμὸν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἰδιαίτερώς πρὸς τὸ ρωσσικὸν ἔθνος καὶ κράτος. οἱ λόγοι οὗτοι οὐδαμῶς ὀφείλουσιν οὐδέ δύνανται ἀποκρῖναι ἀπὸ τῆς ἡμετέρας προσοχῆς τοὺς πραγματικούς ὑποούλους σκοποὺς τῆς Ρώμης» (ὁ.π., σελ. 19-20).

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ 1920

Παρά τὴν σταθερὴν ἐκτίμηση ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὅτι δέν συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ἀπόπειρα προσεγγίσεως μέ τοὺς ἑτεροδόξους, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπανέρχεται τὸ 1920 «πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» «φρονοῦσα ὅτι ἡ τῶν διαφορῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προσέγγις πρὸς ἀλλήλας καὶ κοινωνία οὐκ ἀποκλείεται ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν δογματικῶν διαφορῶν». (Ἰω. Καρμίρη, *Τὰ Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, σελ. 957).

Τὰ κριτήρια πού τίθενται ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι καθαρά κοινωνικά καὶ πολιτικά. Κάθε θεολογικὴ ἀναφορά ἀπουσιάζει καὶ ὁ θεολογικὸς λόγος παραχωρεῖ τὴν θέση τοῦ στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ καὶ διπλωματία.

Ὡς βασικὴ ἀναγκαιότητα πού ἐπιβάλλει τὸν οἰκουμενικὸν διάλογο καὶ τὴν «συνεργασία τῶν ἐκκλησιῶν» ὀρίζονται τὰ δεινὰ πού προκάλεσε ὁ πρόσφατος πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος.

Μέ τὴν ἐγκυκλίό του αὐτὴ ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Δωρόθεος προτείνει τὴν σύσταση τῆς «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν» στὰ πρότυπα τῆς «Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν», πού μόλις εἶχε ἱδρυθεῖ. Διατυπώνει δέ 11 βασικά σημεῖα βάσει τῶν ὁποίων θὰ οἰκοδομηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες καλές σχέσεις καὶ ἡ φιλία μεταξὺ τῶν «ἐκκλησιῶν»:

Παρά τὴν σταθερὴν ἐκτίμηση ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὅτι δέν συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ἀπόπειρα προσεγγίσεως μέ τοὺς ἑτεροδόξους, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπανέρχεται τὸ 1920 «φρονοῦσα ὅτι ἡ τῶν διαφορῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προσέγγις πρὸς ἀλλήλας καὶ κοινωνία οὐκ ἀποκλείεται ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν δογματικῶν διαφορῶν»

σμάτων τῶν λατίνων καὶ τῶν προτεσταντῶν» (ὁ.π., σελ. 28).

Στὴν ἀπάντηση τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας γίνεται ἰδιαίτερη μνεῖα στὴν πρακτικὴ καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὴν ἄλωση τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς. «Τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν καὶ σεβασμίοις πατράσι καὶ ἀδελφοῖς γνωστοί εἰσιν οἱ αἰώνιοι τῆς Ρώμης πόθοι, οἵτινές ποτε καὶ ὑπῆρξαν ἡ αἰτία

«α) διά της παραδοχῆς ἐνιαίου ἡμερολογίου πρὸς ταυτόχρονον ἑορτασμόν τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, β) διά της ἀνταλλαγῆς ἀδελφικῶν γραμμάτων κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐνιαυτοῦ ἑορτάς, ἐν αἷς εἰδίσται, καί ἐν ἄλλαις ἐκτάκτοις περιστάσεσι, γ) διά της οἰκειοτέρας συσχέτισεως τῶν ἐκασταχοῦ εὐρισκομένων ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, δ) διά της ἐπικοινωνίας τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καὶ διά της ἀνταλλαγῆς τῶν ἐν ἐκάστη Ἐκκλησίᾳ ἐκδιδομένων θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν καὶ συγγραμμάτων, ε) διά της ἀποστολῆς νέων χάριν σπουδῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὰς σχολὰς τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας, στ) διά της συγκροτήσεως παγχριστιανικῶν συνεδρίων πρὸς ἐξέτασιν ζητημάτων κοινῶν πάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις ἐνδιαφέροντος, ζ) διά της ἀπαδοῦς καὶ ἐπὶ τό ἱστορικώτερον ἐξέτασεως τῶν δογματικῶν διαφορῶν ἀπὸ τῆς ἑδρας καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς, η) διά τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ τῶν κρατούντων ἐν ταῖς διαφόροις Ἐκκλησίαις ἡθῶν καὶ ἐθίμων, θ) διά της παροχῆς ἀμοιβαίων εὐκτηρίων οἰκων καὶ κοιμητηρίων διά τὰς κηδείας καὶ τὴν ταφήν τῶν ἐν τῇ ξένῃ ἀποδηγησκόντων ὁπαδῶν τῶν ἐτέρων Ὁμολογιῶν, ι) διά τοῦ διακανονισμοῦ μεταξύ τῶν διαφόρων Ὁμολογιῶν τοῦ ζητήματος τῶν μικτῶν γάμων, ια) διά της πρόφρονος τέλους ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῆς θρησκευτικῆς ἐπιρρώσεως, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῖς παραπλησίαις» (ὁ.π., σελ. 958-959).

Πρόκειται γιὰ τίς βασικὲς «σταθερές» τοῦ Οἰκουμενισμοῦ πού ἀκολουθοῦνται μὲ πιστότητα μέχρι τίς μέρες μας.

Τό Βατικανό, βέβαια, ἀποδεικνύει γιὰ μία ἀκόμη φορά φροῦδες τίς ἐλπίδες καὶ τίς προσδοκίες τοῦ Φαναρίου γιὰ εἰλικρινή προσέγγιση καὶ διάλογο μεταξύ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν. Τρία μόλις χρόνια μετὰ τό κάλεσμα τοῦ Πατριαρχείου (τό 1923) ἀπαντᾷ μὲ τὴν ἐγκύκλιο *Mortalium Animos* στήν ὁποία ἐπιμένει καὶ πάλι ὅτι ὁ μόνος τρόπος «ἐνώσεως» εἶναι ἡ ὑπαγωγή τῆς Ὁρθοδοξίας στό σκῆπτρο τοῦ Πάπα (βλ. σχ. ὁ.π., σελ. 930).

Στά κείμενα τῶν δύο πατριαρχικῶν ἐγκυκλίων κυριαρχεῖ μία νέα ἀντίληψη καὶ τακτική, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει καὶ σηματοδοτεῖ καὶ τὴν ὅλη πορεία τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου κατὰ τὸν 20^ο αἰῶνα καὶ μέχρι τίς μέρες μας: εἶναι ἡ ἐπανατοποθέτηση ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς βάσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔμελλε νά διεξαχθεῖ αὐτός ὁ διάλογος. Καὶ ἡ βάση αὕτη μετατοπίζεται ἀπὸ τὴν εὐχή καὶ τὴν ἐπιθυμία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νά ἐπανακάμ-

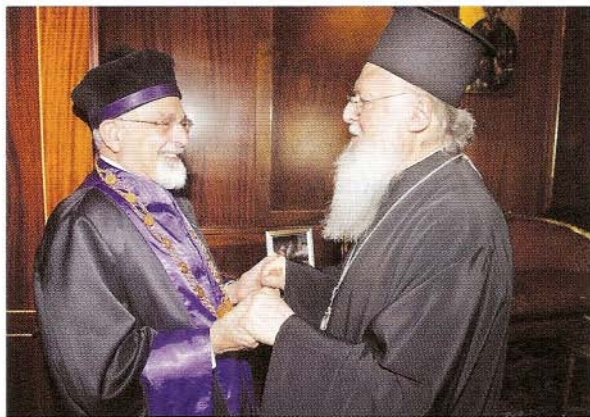
Στά κείμενα τῶν δύο πατριαρχικῶν ἐγκυκλίων κυριαρχεῖ μία νέα ἀντίληψη καὶ τακτική, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει καὶ σηματοδοτεῖ καὶ τὴν ὅλη πορεία τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου κατὰ τὸν 20^ο αἰῶνα καὶ μέχρι τίς μέρες μας: εἶναι ἡ ἐπανατοποθέτηση ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς βάσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔμελλε νά διεξαχθεῖ αὐτός ὁ διάλογος.

ψουν στοὺς κόλπους Τῆς οἱ ἀποκοπέντες ἀπὸ Αὐτὴν χριστιανοί, στήν ἐπιδίωξη ἐπιτείξεως τῆς «ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν». Μία «ἐνώση» ἡ ὁποία ἀπὸ εὐχή γίνεται αὐτοσκοπός, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει στό ἐξῆς τοὺς δικούς του κανόνες στήν πορεία τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου. Ἄμεσα ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς τακτικῆς εἶναι ἡ συνεχὴς συνειδητὴ καὶ ἡδελμμένη παράβλεψη ὅλων τῶν ἀρνητικῶν στοιχείων στήν προσπάθεια προσεγγίσεως τῶν ἑτεροδόξων.

Εἰδικότερα δέ στήν προσέγγιση μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς γίνεται ὀλοφάνερη ἡ εἰκονικὴ πραγματικότητα στήν ὁποία κινεῖται τό Φανάρι γιὰ νά νομιμοποιήσει τὰ πρωτόγνωρα οἰκουμενιστικά του ἀνοίγματα ἐδελτοφυλώντας συνειδητὰ μπροστά στίς συνεχεῖς προκλήσεις τοῦ Βατικανοῦ. Πρόκειται γιὰ τὴν πάγια τακτικὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νά καλλιεργεῖ ἐπαφές καὶ σχέσεις μὲ τοὺς ἑτεροδόξους «παρά τὴν ἀδιαμφισβητήτως ἐλάχιστη ἀδελφικὴν συμπεριφορὰν ὠρισμένων, προβαίνουσῶν εἰς ἀπροκάλυπτον καὶ συστηματικὸν προσηλυτισμόν». (Εὐαγ. Βαρελλᾶ, *Διορθόδοξοι καὶ Οἰκουμενικαὶ Σχέσεις τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν*

Κ' αιώνα, Πατριαρχικόν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσαλονίκη 1994, σελ. 198).

Χαρακτηριστική, ἐπίσης, εἶναι καί ἡ ἐντυπωσιακή μονομέρεια

μέ τήν ὁποία ἀντιμετωπίζει τήν λεγόμενη διαχριστιανική προσέγγιση ἢ ἀκαδημαϊκή θεολογία. Σωρεῖα ἄρθρων, ἀναλύσεων, διατριβῶν καί μελετῶν ἔχουν δημοσιευθεῖ ἀναφορικά μέ τήν ἀξία καί τήν ἀναγκαιότητα αὐτῆς τῆς προσεγγίσεως ἐκδειάζοντας τήν συμβολή σέ αὐτή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παραθερώντας καί ὑποβαθμίζοντας συστηματικά κάθε ἀντίθετη ἄποψη πάνω στό συγκεκριμένο ζήτημα. Καταπλήσσει πραγματικά τό γεγονός πώς, οὔτε κἂν γιά λόγους ἐπιστημονικῆς δεοντολογίας, δέν προβάλλεται ἡ κριτική πού ἔχει ἀναπτυχθεῖ στά σύγχρονα οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα, ἡ ὁποία ἡ ἐκτοπίζεται στά ψιλά γράμματα τῶν ὑποσημειώσεων ἢ καταδικάζεται συλλήβδην ὡς συντηρητική καί ἀναχρονιστική, ἄρα καί ἀπορριπτέα.

Τά νέα δεδομένα τῆς δεκαετίας τοῦ 1940 καί ὁ ἀμερικανικός παράγοντας

Μέ τήν λήξη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καί τήν διαμόρφωση τῶν νέων συσχετισμῶν καί ἰδεολογικῶν περιχαράκωσεων πού ἐπέβαλε ἡ ἔναρξη τοῦ «ψυχροῦ πολέμου» ἕνας νέος παράγοντας, ὁ γνωστός «κομμουνιστικός κίνδυνος», εἶναι αὐτός πού θά διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στό πολιτικό σκηνικό, ἀλλά θά ἐπηρεάσει ἀποφασιστικά καί τόν ἐκκλησιαστικό χῶρο.

Στά πλαίσια τῆς σφοδρῆς ἀντιπαλότητος μεταξύ δυτικῶν καί ἀνατολικῶν δυνάμεων ἀμφότεροι οἱ πολιτικοί σχηματισμοί θά χρησιμοποιήσουν τίς κατά τόπους ἐθνικές ἐκκλησίες καί θρησκευτές γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ ἀντιπάλου.

Ἔτσι ἡ δυτική πολιτική καί πιο συγκεκριμένα οἱ Η.Π.Α., πού ἀναγνώριζαν στίς δραστηριότητες τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας τήν προσπάθεια διεισδύσεως τῶν Σοβιετικῶν σέ νέες σφαῖρες ἐπηρεάζουσας, ἐπιδίωκαν ἐκτοτε τήν σταθερή ὑποστήριξή τους πρός τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως,

τό ὁποῖο χρησιμοποιοῦν ὡς «ἀνάχωμα» στίς ἐπεκτατικές βλέψεις τῶν Σοβιετικῶν.

Στήν ἴδια λογική κινεῖται καί ἡ σπουδή τῶν δυτικῶν πολιτικῶν δυνάμεων γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου καί τήν «σύσφιξη τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καί Δύσε-

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος μέ Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Πόλης (ἑπάνω), τόν πρόεδρο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς Ζοζέ Μπαρόζο (κέντρο) καί τόν Τούρκο Πρωθυπουργό Ταγίπ Ἐρντογάν (κάτω).

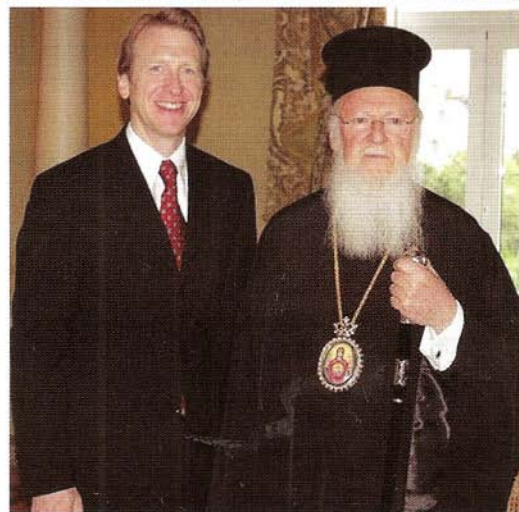
ως». Ἡ συνεργασία μεταξύ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν χωρῶν μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ ἦταν γιά τήν δυτική πολιτική τό ἀντίδοτο στήν σοβιετική ἐπιρροή στήν πολυπληθέστατη σλαβική ὀρθόδοξη κοινότητα τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας.

Πρόκειται γιά ἀποφάσεις καί ἐπιλογές ἀποφασιστικῆς σημασίας καί ὑψίστης σπουδαιότητος, ἀφοῦ οὐσιαστικά εἶναι αὐτές πού δά καθορίζουν τόσο τήν μετέπειτα πορεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅσο καί αὐτή τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καί ἰδιαίτερα τῆς προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν.

Γιά τήν ἀμερικανική πολιτική τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο στάθηκε καί παραμένει ἀκόμη «ὁ καλύτερος δικηγόρος θεμάτων στά ὁποῖα οἱ ΗΠΑ ἀποδίδουν τεράστια σημασία», σύμφωνα μέ τόν Ἀμερικανό Ἐπιτετραμμένο στήν Πόλη κ. Ντ. Ἀρνέτ (Μαρία Ἀντωνιάδου, *Γιατί οἱ Η.Π.Α. στηρίζουν τό Φανάρι*, <http://www.greeknewsonline.com/modules.php?name=News&file=print&sid=2330>). Γιά δέ τό Φανάρι ἡ πρόσδεση στό ἄρμα τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς θεωρήθηκε καί θεωρεῖται ὅρος ἐπιβίωσης, καθῶς ἡ ὑποβάθμισή του ἀπό τήν τουρκική κυβέρνηση, κυρίως μέ τήν Συνθήκη τῆς Λωζάννης τό 1923, ἡ ἀφαίρεση τῶν προνομίων καί ἡ περιστολή τῶν δικαιωμάτων του, καθιστᾷ τήν ὑψηλή προστασία τῆς ὑπερδυνάμεως ἀναγκαία προϋπόθεση γιά τήν διατήρησή του.

Ὅπως δήλωσε, ἄλλωστε, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος μετά τήν συνάντησή του μέ τόν Ἀμερικανό πρεσβευτή στήν Ἀθήνα κ. Ντάνιελ Σπέκχαρντ (14 Μαΐου 2008) «καί τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί ἡ Ἀμερική ὑπηρετοῦν τά ἴδια ἰδανικά τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης». Τό γεγονός αὐτό ἐξηγεῖ καί τήν ἰδιαίτερη εὐνοια μέ τήν ὁποία ἡ ἀμερικανική πολιτική ἀντιμετωπίζει τό Φανάρι καί τήν μεγάλη ἀνταπόκριση, πού βρίσκουν τά αἰτήματά του, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται μέ πολυάριθμα ψηφίσματα καί διαβήματα πρὸς τίς τουρκικές ἀρχές. Εἶναι, βεβαίως, εὐπρόσδεκτη κάθε ὑποστήριξη στά ζητήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, δέν παύει, ὅμως, νά ἀποτελεῖ τήν ἀπόλυτη ἐξαίρεση στά πλαίσια μιᾶς πάγιας ἀνθελληνικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, πού ὑπονομεύουν συστηματικά τά ἐθνικά μας συμφέροντα καί τόν ρόλο τῆς χώρας μας στήν εὐρύτερη περιοχή τῆς Νοτιοανατολικῆς Μεσογείου καί τῆς Ε.Ε.

Οἱ ποικίλες, βεβαίως, ἀντιξοότητες πού προκαλεῖ τό τουρκικό

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος μέ τόν πρόεδρο τῶν Η.Π.Α. κ. Μπαράκ Ὀμπάμα (ἐπάνω), τόν Ἀμερικανό Ἐπιτετραμμένο στήν Πόλη (κέντρο) καί τόν Ἀμερικανό πρέσβη στήν Ἀθήνα Ντάνιελ Σπέκχαρντ (κάτω).

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος μέ τόν Πρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου Χάνς Γκέρετ Πέτερνγκ λίγο πρὶν τήν ἐκφώνησή τῆς ὁμιλίας του ἐνώπιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου μέ θέμα τόν διαθρησκευτικό καί διαπολιτισμικό διάλογο.

Ἄλλωστε ἡ εὐχέρεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ νά δραστηριοποιεῖται στά διεθνή fora συζητήσεως καί λήψεως ἀποφάσεων, ἡ ἀποδοχή καί ἡ ἀναγνώριση πού ἀπολαμβάνει ἀπό ποικίλους φορεῖς τῆς διεθνοῦς κρατούσας τάξεως κάθε ἄλλο παρά ἓναν «αἰχμάλωτο Πατριάρχη» φανερώνουν.

κράτος στό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο (τίς ὅποιες ὅλοι ἀναγνωρίζουμε καί καταδικάζουμε) δέν ἀποτελοῦν, σέ καμμία περίπτωση, δικαιολογία (ὅσο καί ἂν ἔτσι προβάλλονται) γιά ἐκπτώσεις, καί μάλιστα τέτοιου μεγέθους, στά θέματα τῆς πίστεως.

Ἄλλωστε ἡ εὐχέρεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ νά δραστηριοποιεῖται στά διεθνή fora συζητήσεως καί λήψεως ἀποφάσεων, ἡ ἀποδοχή καί ἡ ἀναγνώριση πού ἀπολαμβάνει ἀπό ποικίλους φορεῖς τῆς διεθνοῦς κρατούσας τάξεως, ἡ πρόσφατη κατάταξή του ἀπό τό περιοδικό *TIME* «στήν ἐνδέκατη θέση, στόν κατάλογο τῶν ἐκατὸ ἡγετῶν μέ τὴ μεγαλύτερη ἐπίρροή στόν κόσμος» (*Ελευθεροτυπία*, 3-5-2008), κάθε ἄλλο παρά ἓναν «αἰχμάλωτο Πατριάρχη» φανερώνουν (βλ. σχ. Δήλωση Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ: «Οὐδέποτε ἡσθάνθην αἰχμάλωτος οὐδενός, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐκπληροῖ ἐλευθέρως καί ἀνεπηρεάστως τήν ἀποστολήν του», *Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία* 15-7-2001).

Ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα

Κορυφαία ὅσο καί καθοριστική ἐκδήλωση τοῦ ἐνεργοῦ ἐνδιαφέροντος καί ἐνασχολήσεως τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς μέ τίς ὑποθέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι ἡ ἐπιλογή καί ἐπιβολή τό 1948 στόν θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ μέχρι τότε Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρα. Εἶναι ὁ

μοναδικός Πατριάρχῃς πού ἐκλέγεται στόν Οἰκουμενικό Θρόνο, χωρίς νά ἔχει τήν τουρκική ὑπηκοότητα, ὅπως προβλέπεται ἀπό τήν Συνθήκη τῆς Λωζάννης. Εἶχε προηγηθεῖ ὁ ἐξαναγκασμός σέ παραίτηση τοῦ Πατριάρχῃ Μαξίμου τοῦ Ε΄ καί ἡ διαγραφή ἀπό τήν τουρκική κυβέρνησις ὅλων τῶν Ἱεραρχῶν τῆς ἐνδημούσης συνόδου ἀπό τόν κατάλογο ὑποψηφίων.

Ἡ ἀναγκαστική παραίτηση τοῦ Πατριάρχῃ Μαξίμου τοῦ Ε΄, πού ἐπισήμως ἀποδόθηκε σέ λόγους ὑγείας, ἀποδίδεται σέ ἀμερικανική ἀπόφαση γιά ἀναχαίτιση τῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας καί τῶν Σοβιετικῶν μέ τήν θεωρούμενη ἀνοχή τοῦ Πατριάρχῃ.

«Τὸ 1945 τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας συγκάλεσε μία Πανορθόδοξη Διάσκεψη στήν ὁποία συμμετεῖχαν καί οἱ Πατριάρχῃς Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος καί Ἀντιοχείας Ἀλέξανδρος. Ἐκεῖ τέθηκαν οἱ νέες βάσεις γιά τήν Πανορθόδοξη ἐνότητα καί μαρτυρία. Ὅλα ἔγιναν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί τοῦ Προκαθημένου της. Τὸ γεγονός θορύβησε τίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καθὼς ὁ Ψυχρὸς Πόλεμος βρισκόταν στήν ἀρχή καί πολλοὶ ἔβλεπαν ὅτι οἱ Σοβιετικοὶ τροπαιοῦχοι ἀπὸ τὸν Β΄ Παγκόσμιον Πόλεμον σκόπευαν νά χρησιμο-

ποιήσουν τὸ Πατριαρχεῖο σὴν προσπάθεια διείσδυσης σὲ νέες σφαῖρες ἐπιρροῆς. Οἱ ἀπόψεις αὐτὲς ἐνισχύθηκαν ἓνα χρόνο ἀργότερα ὅταν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐνθρόνισής του ὁ Πατριάρχης Μάξιμος ὁ Ε΄ τίμησε μὲ ἐξαιρετικὸ τρόπο τὸν Σοβιετικὸ πρέσβη τὸν ὁποῖο ὑποδέχθηκε ὡς ἐκπρόσωπο τῆς Τσαρικῆς Ρωσίας ἐνῶ ὑπάρχουν καὶ πληροφορίες ὅτι κάποια στιγμή ταξίδεψε μαζὶ μὲ τὸν Ρῶσο διπλωμάτη στὸ αὐτοκίνητό του. Ἔτσι οἱ ΗΠΑ ἀποφασισαν νὰ λάβουν μέτρα: ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀθηναγόρα, ἡ ἄφιξή του μὲ τὸ ἀεροσκάφος τοῦ Ἀμερικανοῦ Προέδρου Χάρι Τρούμαν, ἡ παραχώρηση τῆς τουρκικῆς ὑπηκοότητας μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι ὅταν γεννῆθηκε τὸ χωριό του στὴν Ἑλλάδα ἀποτελοῦσε μέρος τῆς Ὁθωμανικῆς ἐπικράτειας ἦταν μερικὲς μόνον ἀπὸ τὶς κινήσεις πού δρομολόγησε ἡ Οὐάσιγκτον».

(Μαρία Ἀντωνιάδου,

Γιατί οἱ ΗΠΑ στηρίζουν τὸ Φανάρι, <http://www.greeknewsonline.com/modules.php?name=News&file=print&sid=2330>).

Οἱ λεπτομέρειες τῆς ἐκλογῆς Ἀθηναγόρα ἔχουν ὡς ἑξῆς:

«Ἐνῶ στὴν ἐκλογή Μαξίμου ὁ νομάρχης Κωνσταντινουπόλεως εἶχε δηλώσει στὴν πατριαρχικὴ ἀντιπροσωπεία, πού τὸν ἐπισκέφθηκε, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ Φαναρίου μποροῦσαν νὰ ἐκλέξουν ὅποιον θέλουν, στὴν ἐκλογή Ἀθηναγόρα ἔθεσε θέμα ἀποκλεισμοῦ ἀπ’ αὐτὴν ὅλων τῶν ἀρχιερέων λέγοντας τό περίφημο ‘οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν’. Κι αὐτό γιατί γιὰ τὴν τουρκικὴ κυβέρνηση, συμφωνούντων καὶ τῆς ἐλληνικῆς καὶ τῆς ἀμερικανικῆς, μοναδικὸς ὑποψήφιος ἦταν ὁ Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας.

»Ἡ ὑποψηφιότητα Ἀθηναγόρα προκάλεσε ἀντιδράσεις τόσο στὴν Σύνοδο τοῦ πατριαρχείου, ὅσο καὶ στὴν ἱεραρχία τῶν Νέων Χωρῶν

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μὲ τὸν Πρόεδρο τῶν Η.Π.Α. Χάρι Τρούμαν. Ἡ ἐκλογή του στὸν Οἰκουμενικὸ Θρόνο ὑπῆρξε ἐπιλογή καὶ ἐπιβολή τοῦ Ἀμερικανοῦ Προέδρου.

στήν Ἑλλάδα. Τότε ἐκδηλώθηκε ἀνοικτή ὑποστήριξη πρὸς τὸν ὑποψήφιο τόσο ἀπὸ τὴν ἐλληνική, ὅσο καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν τουρκική κυβέρνηση. Παράλληλα ἄρχισαν οἱ πιέσεις ἀπὸ τὸν νομάρχη Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ὅσους ἀντιδρουσαν. Ἀκόμη ἡ ὑποψηφιότητά του παραβίαζε τὸν τεσκερέ τοῦ 1923, σύμφωνα μὲ τὸ ὅποιο οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχες ἔπρεπε νὰ εἶναι Τούρκοι πολίτες. Παρά ταῦτα ὅχι μόνο ἔγινε δεκτός, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκλογή του, τοῦ δόθηκε ἡ τουρκική ὑπηκοότητα καὶ ὅταν ἔφτασε στήν Κωνσταντινούπολη ὁ νομάρχης τοῦ παρέδωσε τὴν ταυτότητα.

»Μέ τὸν τρόπο αὐτὸ ἄρχισε ἡ πατριαρχία Ἀθηνᾶ γόρα πού κράτησε γιὰ 24 χρόνια. Μία μεγαλειώδης πατριαρχία πού παρουσίασε τεράστιο ἔργο στό Διορθόδοξο καὶ Διαχριστιανικό χωρὸ καὶ ἀνέδειξε τὸ Φανάρι διεθνῶς. Χαρακτηριστικά γιὰ τὴν πληθωρική προσωπικότητα τοῦ Πατριάρχου Ἀθηνᾶ γόρα εἶναι τὰ ἀνοίγματα τοῦ πρὸς τὴν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία καὶ τίς προτεσταντικές Ὁμολογίες πού μετέτρεψαν τὸ ἀπομονωμένο Πατριαρχεῖο σέ κέντρο τοῦ παγκόσμιου ἐνδια-

Ἔτσι ἡ ὑποστήριξη τῶν ἐκάστοτε πρωτοβουλιῶν τοῦ Φαναρίου ἔγινε ταυτόσημη μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ ἴδιου τοῦ θεσμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου. Ἀλλὰ καὶ ἀντίστροφα, κάθε κριτική πρὸς τίς ἐνέργειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκλαμβάνεται ὡς πολεμική καὶ ἀπαξίωση τοῦ ἴδιου τοῦ θεσμοῦ. Αὐτός ὁ διχασμός ἔλαβε τὴν μορφή καὶ τὴν ἰσχὺ ἀξιώματος.

φέροντος». (Γ. Πρίντζιπα καὶ Γ. Καραγιάννη, *Ἐκκλησία καὶ Ἑλληνισμός ἀπὸ τὸ 1821 ἕως σήμε-
ρα*, ἐκδ. Προσκηνιο-Ἄγγελος Σιδεράτος, 2005, σελ. 283-284).

Ἡ πατριαρχία Ἀθηνᾶ γόρα

Ἡ πολύχρονη πατριαρχία Ἀθηνᾶ γόρα στάθηκε κατὰ κοινὴ ὁμολογία παράτολμη καὶ ἀνατρεπτική. Εἴτε τὴν κρίνει κανεῖς μὲ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐπικριτῶν εἴτε μὲ τὰ ἀντίστοιχα τῶν ὑμνητῶν του καταλήγει στό ἴδιο πάντα συμπέρασμα,

ὅτι οἱ τομὲς πού ἐπέφερε καὶ οἱ πρωτοβουλίες πού ἀνέλαβε, ἰδιαίτερα στό θέμα τοῦ διαλόγου μὲ τοὺς ἑτεροδόξους, ὑπῆρξαν ἐξαιρετικά καινότητες καὶ ρηξικέλευδες.

Ἡ ἀποδοχή, λοιπόν, τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς μίας ἢ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ἐξαρτᾶται κατὰ κύριο λόγο ἀπὸ τὰ κριτήρια πού θέτει κανεῖς γιὰ νὰ ἀποτιμήσει τὴν συνολικὴ παρουσία του στὸν Οἰκουμενικό Θρόνο καὶ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ἄν ὡς κριτήριό μας θέτουμε τὴν διεθνή ἀκτινοβολία καὶ ἀναγνώριση, τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ καταξίωση, τὴν διπλωματικὴ δεινότητα καὶ εὐστροφία, τὴν πρόσδοση κύρους καὶ προβολῆς στό Φανάρι καὶ ἄλλα ἀνάλογα, τότε ναὶ ἦταν μιὰ «μεγαλειώδης πατριαρχία» αὐτὴ τοῦ Πατριάρχου Ἀθηνᾶ γόρα.

Γιὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἡ ἐπιλογή ἦταν δεδομένη καὶ τὴν εἶχε ἐκμυστηρευτεῖ ἀποκαλυπτικά στὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς Ἰάκωβο ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Ἀθηνᾶ γόρας: «Ἀπὸ αὐτὴ τὴν κατάθλιψη στήν ὁποία ζοῦμε ἐδῶ ἐπὶ αἰῶνες δέν εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς βγάλει κανεῖς. Πρέπει νὰ βγάλουμε ἐμεῖς τὸν ἑαυτό μας, κοιτάζοντας πρὸς τὴν Δύση, πρὸς τὴν Εὐρώπη γενικά καὶ τίς Ἐκκλησίες τῆς Δύσεως». (Γ. Π. Μαλούχου, *Ἐγὼ ὁ Ἰάκωβος*, ἐκδ. ΣΚΑΪ, ἐκδ. οἶκος Λιβάνη, Ἀθήνα 2002, σελ. 189-190).

Σέ ὅ,τι ἀφορᾷ, ὅμως, στά θέματα τῆς πίστεως τότε τὰ παραπάνω κριτήρια δέν ἔχουν καμμία θέση στήν ἀξιολόγηση τῶν ἐπιλογῶν. Τουναντίον μάλιστα ἀποτελοῦν τροχοπέδη γιὰ τὴν διατήρηση τῆς ἀκρίβειας καὶ τῆς ἀληθείας της.

Δυστυχῶς ἡ ταύτιση τῶν συμφερόντων (τῶν καλῶς ἔστω νοουμένων) τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μὲ τίς ἐπιλογές του σέ ζητήματα πίστεως στάθηκε ὀλέθρια καὶ δέν ἔπαψε μέχρι καὶ σήμερα νὰ μᾶς ἀποπροσανατολίζει, νὰ μᾶς παραπλανᾷ καὶ νὰ μᾶς παγιδεύει στό διχαστικό, ὅσο καὶ τεχνητό, δίλημμα: ἢ τὰ οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα ἢ ἡ παρακμὴ καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου.

Ἔτσι ἡ ὑποστήριξη τῶν ἐκάστοτε πρωτοβουλιῶν τοῦ Φαναρίου ἔγινε ταυτόσημη μὲ τὴν ὑπο-

Κάποιοι από τούς βασικούς πρωτεργάτες τῆς προσεγγίσεως Φαναρίου-Βατικανοῦ. Από ἀριστερά πρὸς τὰ δεξιὰ ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς ἱερομόναχος Πέτρος Ντυπρέ, ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ὁ Καρδινάλιος Μπέα καὶ ὁ Καρδινάλιος Βίλλεμπραυς.

στήριξη τοῦ ἴδιου τοῦ δεσμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου. Ἀλλὰ καὶ ἀντίστροφα, κάθε κριτική πρὸς τίς ἐνέργειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκλαμβάνεται ὡς πολεμική καὶ ἀπαξίωση τοῦ ἴδιου τοῦ δεσμοῦ. Αὐτός ὁ διχασμός ἔλαβε τὴν μορφή καὶ τὴν ἰσχύ ἀξιώματος. Ἐγινε πάγια τακτική τοῦ Φαναρίου, δόγμα τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς, κοινός τόπος στὴν ἀκαδημαϊκὴ θεολογία, κατευθυντήρια γραμμὴ στὸν τύπο καὶ ὅλα τὰ ΜΜΕ, μόνιμο σύνθημα ὅλων τῶν οἰκουμενιστῶν.

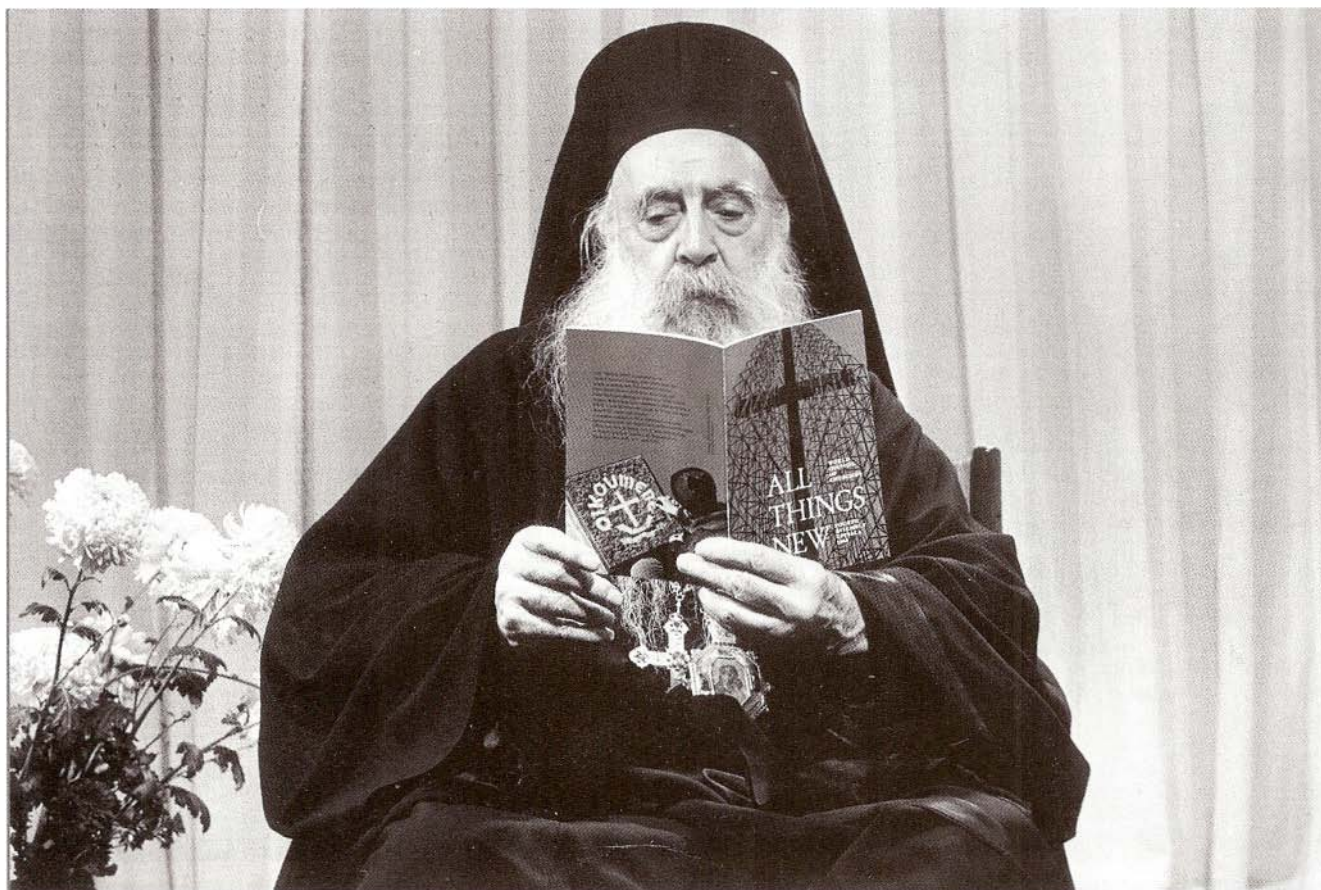
Ἡ καλλιέργεια σχέσεων μέ τό Βατικανό

Ἀπό τό ξεκίνημα τῆς πατριαρχίας του «ὁ προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδοξίας ἐνηγκαλίσθη μετά παροιμιώδους ζωτικότητος τό ζήτημα τῆς ἀναθερμάνσεως τῶν ἐπαφῶν μέ τὴν Ρώμην, τὴν ὁποίαν ἐν τῷ ἐνθρονιστηρίῳ ἤδη λόγῳ του ἀσπάζεται μετ' ἀπεράντου σεβασμοῦ ἀδελφικῶς ἐν Χριστῷ» (Εὐαγ. Βαρελλᾶ, *Διορθόδοξοι καὶ Οἰκουμενικαὶ Σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως*

κατά τόν Κ' αἰῶνα, σελ. 204).

Τό ἄνοιγμα καὶ οἱ στενές σχέσεις τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα μέ τό Βατικανό ἦταν κάτι τό ἀναμενόμενο καὶ προγραμματισμένο, καθὼς «ἀπὸ Μητροπολίτης Κερκύρας εἶχε καλλιεργήσει στενές σχέσεις μέ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία πού ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς τίς ἀξιοποίησε περισσότερο. Ὅταν μάλιστα ὡς Οἰκουμενικός Πατριάρχης διήρχετο μέ τό προσωπικόν ἀεροπλάνον τοῦ Τρούμαν ἀπὸ τό ἰταλικό ἔδαφος, παρακάλεσε τὸν πιλότο νά πετάξῃ πάνω ἀπὸ τὴν Ἀγία Ἐδρα, ἀνταποκρινόμενος κατ' αὐτόν τὸν τρόπον στὴν ἐπιθυμία πολλῶν φίλων του τῆς Ἀμερικῆς νά συνδεθῇ στενότερα μέ τὸν Καθολικισμό». (Καθηγητοῦ Δ. Τσάκωνα, Ἀθηναγόρας ὁ Οἰκουμενικός τῶν Νέων Ἰδεῶν, Ἀθῆναι 1976, σελ. 93).

Ὁ πρῶτος ἐπίσημος ἀπεσταλμένος τοῦ Φαναρίου στό Βατικανό ἦταν ὁ μόλις ἐκλεγμένος τότε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἰάκωβος, ὁ πρῶτος ὀρθόδοξος Ἱεράρχης πού συναντήθηκε μέ τὸν Πάπα μετὰ ἀπὸ αἰῶνες.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας στήν ἔδρα τοῦ Π.Σ.Ε. στήν Γενεύη.

*Ἄν ὡς κριτήριό μας
θέτουμε τήν διεθνή ἀκτι-
νοβολία καί ἀναγνώριση,
τήν κοινωνική καί πολιτική
καταξίωση, τήν διπλωματι-
κή δεινότητα καί εὐστρο-
φία, τήν πρόσδοση κύρους
καί προβολῆς στό Φανά-
ρι καί ἄλλα ἀνάλογα, τότε
ναί ἦταν μιὰ «μεγαλειώ-
δης πατριαρχία» αὐτή τοῦ
Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα.*

Στήν συνάντηση πού εἶχε μέ τόν Πάπα Ἰωάννη ΚΓ΄ κατά τό ἔτος 1959 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς τοῦ μεταφέρει προσωπικό μήνυμα τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα: «Ἀγιώτατε. Ἡ Α. Θ. Παναγιό-της ὁ Πατριάρχης μοί ἀνέδωσε τήν ὑψίστην τιμήν νά ἐπιδώσω πρός τήν Ὑμετέραν Ἀγιότητα, ὅχι ἐν γράμμασιν ἀλλ' ἐν τῇ ζώσῃ, τό ἐξῆς μήνυμα: Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρά Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης'. Διότι πιστεύει ὅτι Ὑμεῖς εἶσθε ὁ δεύτερος Πρόδρομος, ὁ ἐπιφορτισμένος παρά τοῦ Θεοῦ μέ τήν ἐντολήν εὐθείας νά ποιήσητε τάς τρίβους Αὐτοῦ». (ὁ.π., σελ. 94).

Στήν ἀπάντησή του ὁ Πάπας ἀποκαλύπτει τίς προθέσεις τοῦ Βατικανοῦ ἐν ᾧ τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου πού ἐπρόκειτο νά ξεκινήσει τίς ἐργασίες της. «Σκοπός τῆς νέας Συνόδου εἶναι ἡ ἐπανένωσις τῆς Ἐκκλησίας» δηλώνει στόν Ἀρχιεπίσκοπο καί συμφωνοῦν ἀπό κοινοῦ ὅτι ἡ «ἔνωση τῶν ἐκκλησιῶν» πρέπει νά στηριχθεῖ στίς ἀρχές τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως (βλ.σχ. Γ. Μαλούχου, Ἐγώ ὁ Ἰάκωβος). «Ἐάν δέν ἐπικρατήσῃ τό σύνθημα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως: ἐλευθερία, ἰσότης, ἀδελφότης, οὔτε εἰρήνη δά ὑπάρξῃ μεταξύ τῶν ἐθνῶν, οὔτε ἔνωσις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν» (Καθηγητοῦ Δ. Τσάκωνα, Ἀθηναγόρας ὁ Οἰκουμενικός τῶν Νέων Ἰδεῶν, σελ. 95).

Τέλος ο Πάπας ορίζει τις βασικές αρχές αυτής της «ένωσης»: «*Ἡ ἔνωσις δά εἶναι ἔνωσις καρδιῶν. Ἐνωσις προσευχῆς. Ἐνωσις – καρπός ἀναζητήσεως τοῦ ἑνός ὑπὸ τοῦ ἄλλου*» (ὁ.π., σελ. 95), δηλώνει στον Ἀρχιεπίσκοπο Ἰάκωβο καί σηματοδοτεῖ, ἔτσι, τήν νέα οἰκουμενική πολιτική τοῦ Βατικανοῦ ἔναντι τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ νέα αὐτή πολιτική, πού δά λάβει τήν ἐπίσημη μορφή της μέ τις ἀποφάσεις τῆς Β΄ Βατικανῆς Συνόδου (1963-1965) καί τό περίφημο «*Διάταγμα περί Οἰκουμενισμοῦ*», δά ἐπιβληθεῖ στό ἐξῆς στόν διάλογο μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, ἀφοῦ δά γίνει δεκτή καί ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Πρόκειται γιά τήν γνωστή οὐνιτικοῦ τύπου «*ἐνότητα*», μέ τόν ἀμοιβαῖο ἐμπλουτισμό τῶν δύο παραδόσεων, τήν ἐνότητα ἐν τῇ ποικιλίᾳ, ἡ ὁποία προπαγανδίζεται κατὰ κόρον καί στίς μέρες μας. Ἐνότητα, ὅχι στήν πίστη καί τήν ἀλήθεια, ἀλλά μία συγκρητιστικοῦ τύπου συγχώνευση, μία ἀπορρόφηση, οὐσιαστικά, τῆς Ὁρθοδοξίας στόν παπισμό, χωρίς αὐτός νά ἀποβάλει καμμία ἀπό τίς αἰρετικές πλάνες του.

Στήν ὑπηρεσία αὐτῆς τῆς νέας οἰκουμενικῆς πολιτικῆς ξεκινᾷ μία κοινή ἐκστρατεία «*ψυχολογικῆς προετοιμασίας*» γιά τήν ἀποδοχή τῶν οἰκουμενιστικῶν ἀνοιγμάτων πού πραγματοποιοῦνται. Ἡ ἐκστρατεία αὐτή κινεῖται σέ δύο κυρίως ἄξονες. Ἀπό τήν μία πλευρά ἐπιχειρεῖ νά ἀμβλύνει, ἀκόμη καί νά ἐκμηδενίσει, τίς δογματικές διαφορές μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, ἀποδίδοντας τό μεταξύ τους χάσμα σέ προκαταλήψεις καί κατάλοιπα τοῦ παρελθόντος, πού ἔχουν πλέον ξεπεραστεῖ καί ἐκλείπει. Ἀπό τήν ἄλλη δέ ἐπενδύει συστηματικά στήν ἀδήριτη δυναμική τῆς ἐπικοινωνιακῆς τακτικῆς, τῆς προβολῆς καί τῆς ἐπιβολῆς μέσῳ τῆς ἐπαναλήψεως, στόν νόμο δηλαδή τῆς συνήθειας.

Χαρακτηριστικός ὅσο καί ἄκρως ἀποκαλυπτικός αὐτῆς τῆς ἐπιχειρούμενης ἀνατροπῆς καί ἀντιστροφῆς τῶν παραδεδομένων ἀρχῶν καί τῆς ἀλήθειας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας μας εἶναι ὁ διάλογος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα μέ τόν Καρδινάλιο Willebrans, πρόεδρο τοῦ παπικοῦ Συμβουλίου γιά τήν χριστιανική ἐνότητα, στό Φανάρι. Τό ἴδιο, βεβαίως, χαρακτηριστικός καί ἀποκαλυπτικός εἶναι καί ὁ σχολιασμός καί ἡ ἐρμηνεία τοῦ διαλόγου αὐτοῦ ἀπό τόν Καθηγη-

Ὁ Πάπας Ἰωάννης ΚΓ' στήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου στίς 9 Ὀκτωβρίου 1962.

τή Δ. Τσάκωνα, ἑνός ἀπό τούς κορυφαίους δαυμαστές καί ὑμνητές τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα, στό βιβλίο του, *Ἀθηναγόρας ὁ Οἰκουμενικός τῶν Νέων Ἰδεῶν*.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας στήν συνάντησή του μέ τόν Πάπα Παῦλο ΣΤ' στά Ἱεροσόλυμα τόν Ἰανουάριο τοῦ 1964.

«-Ἀπό τί προήλθε τό Σχίσμα; ρώτησε ὁ Πατριάρχης τόν Βιλεμπράνς.

Ὁ Καρδινάλιος προσπάθησε μ' εὐγένεια ν' ἀναφέρει τίς δογματικές διαφορές τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀθηναγόρας -ὅπως ἀργότερα μοῦ διηγήθηκε- τόλμησε νά πῇ ὁλόκληρη τήν ἀλήθεια στόν ἐκπληκτο Ὁλλανδό Καρδινάλιο.

-Ἄγιε Ἀδελφέ, τό Σχίσμα δέν ἔγινε ἀπό τά ἔνζυμα καί τά ἄζυμα. Ἄν τό Ἅγιο Πνεῦμα πνῆι στά ἔνζυμα κατὰ τόν ἴδιον τρόπο πνεῖ καί στά ἄζυμα. Ἡ ἀντίθεσις δέν ἦταν θεολογική, ἀλλά μόνο πολιτική. Ἦταν ἡ ἀντίθεσις τῆς Ρώμης μέ τήν Ἀθήνα. Σεῖς ἐκπροσωποῦσατε τήν Ρώμη κι ἐμεῖς τότε τήν Ἀθήνα.

Ὁ καρδινάλιος κοκκίνησε ἀπό ντροπή. Ἐναντίον τοῦ κατεστημένου, ὁ Ἀθηναγόρας δέν ἐδίστασε νά διατυπώσῃ ὁλόκληρη τήν ἀλήθεια, ἀντίθετα μέ τήν επίσημη διδασκαλία καί τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Δέν τοῦ ἄρесе νά ἐξαπατᾷ τά ἑκατομμύρια τῶν

πιστῶν του μέ ἱστορικά ψεύδη... Θεωροῦσε πιό τίμιο νά μὴν ἀλλαξοπιστῇ κανεῖς, ἀλλά μέσα στό κάστρο τῆς Ἐκκλησίας του νά πολεμᾷ γιά οἰκουμενικότητα, ἀδελφοποιᾷ καί διεύρυνσι» (ὅ.π., σελ. 117).

Τίς βασικές ἀρχές τῆς νέας οἰκουμενικῆς τακτικῆς διετύπωσε πολύ εὐστοχα καί συνοπτικά τό 1962 ὁ γνωστός ρωμαιοκαθολικός θεολόγος Ἰωάννης Ντανιελου: «Ὁ λατινικός καί ὁ βυζαντινός κόσμος, μέ τά συμφέροντά τους, ἔχουν ἀπό καιρό ἐκλείψει. Τό δόγμα εἶναι σχεδόν κοινό. Ἡ παράδοσις ἐπίσης. Τά μυστήρια κοινά. Καί κοινοί οἱ σημερινοί ἀντίπαλοι. Οἱ αἰῶνες πού ἐπέρασαν ἐσώρευσαν διάφορες προκαταλήψεις, πού πρέπει σιγά-σιγά νά ἐκμηδενισθοῦν. Ὡς πρῶτο στάδιο βλέπω τήν ψυχολογική προετοιμασία» (ὅ.π., σελ. 97).

Γιά αὐτή τήν «ψυχολογική προετοιμασία» ξεκίνησαν καί συνεχίζονται μέχρι τίς μέρες μας μία σειρά ἀπό κινήσεις καί πρωτοβουλίες κορυ-

φαίου συμβολικοῦ χαρακτήρα ἐκ μέρους τοῦ Βατικανοῦ καί τῶν Ὁρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν μέ σκοπό τήν σταδιακή ἄμβλυνση τῆς συνειδήσεως καί τήν ἐξασθένιση τοῦ αἰσθητηρίου τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος.

Ἡ συνάντηση τῶν Ἱεροσολύμων

Μέ τήν ἀναρρίχησή του στόν Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας ξεκίνησε ἐπίσημες καί μυστικές ἐπαφές μέ τό Βατικανό. «Ὁ Ἀθιναγόρας ἐπὶ συνεχῇ ἔτῃ διαπραγματεύεται παρασκηνακῶς μέ τό Βατικανό τήν συνάντησί του μέ τόν Πάπα. Διαμεσολαβητής εἶναι ὁ Ρουμάνος Ἀρχιμανδρίτης Σκρίμα, διαπρεπῆς θεολόγος, καί διάφορες προσωπικότητες τοῦ καθολικοῦ κόσμου» (Καθηγητοῦ Δ. Τσάκωνα, Ἀθιναγόρας ὁ Οἰκουμενικός τῶν Νέων Ἰδεῶν, σελ. 93).

Ἡ συνάντηση αὐτή πραγματοποιήθηκε τελικά τόν Ἰανουάριο τοῦ 1964 στά Ἱεροσόλυμα. Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ΄, κατά τήν διάρκεια τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Β΄ Βατικανῆς Συνόδου, προανήγγειλε τήν προσκυνηματική του ἐπίσκεψη στά Ἱεροσόλυμα. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθιναγόρας ἔσπευσε νά δηλώσει ὅτι θά πάει καί ὁ ἴδιος στά Ἱεροσόλυμα μέ σκοπό νά συναντήσῃ τόν Πάπα. Ἐπιθυμοῦσε δέ στήν συνάντηση αὐτή νά συμμετάσχουν καί οἱ ἡγέτες τοῦ προτεσταντισμοῦ μέ σκοπό μιά παγ-χριστιανική προσέγγιση πού θά ὀδηγοῦσε στήν ἔνωση.

«Δέν ἤρκεσθη δέ μόνον εἰς τοῦτο. Ἐπρότεινε ταυτοχρόνως, ἵνα καί οἱ Πατριάρχαι καί Πρόεδροι τῶν ἐκασταχοῦ Ἀὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πορευθῶσιν ὅλοι ὁμοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, συναντηθῶσι μετά τοῦ Πάπα καί διεξαγάγωσι μετά τούτου συζήτησιν περί τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν». (Χρυσοστόμου Β΄, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, Τά Πεπραγμένα ἀπό 15-7-1963 μέχρι 15-7-1964, Ἀθῆναι 1964, σελ. 39).

Πρόκειται γιά πρωτόγνωρες πραγματικά ἀποφάσεις, πού ἀνέτρεψαν μέσα σέ μιά στιγμή κάθε δεδομένο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἱερούς κανόνες, συνοδικότητα, ἀγιοπατερική παράδοση, δογματική καί ἐκκλησιαστική συνείδηση καί τόσα ἄλλα. Καί νά

Ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας μέ τόν Πάπα Παῦλο ΣΤ΄ κατά τήν συνάντησή τους στά Ἱεροσόλυμα τόν Ἰανουάριο τοῦ 1964.

Βατικανό 1965. Ἡ τελετὴ τῆς ἄρσεως τῶν ἱναθεμάτων. Διακρίνονται ἀπὸ ἀριστερά: δεύτερος ὁ Πέτρος Ντυπρέ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀμερικῆς Ἰάκωβος καὶ ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων. Στὸ κέντρο ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ'. Δεύτερος ἀπὸ δεξιὰ ὁ νεαρὸς ἱερέας (νῦν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης) κ. Βαρθολομαῖος.

σκεφετῇ κανεῖς πὼς πρόκειται γιὰ ἀποφάσεις ἑνὸς καὶ μόνο ἀνδρός, χωρὶς καμμία προηγούμενη πανορθόδοξη ἀπόφαση οὔτε κἂν ἐνημέρωση ἐπ' αὐτῶν! «Αἱ ἄνω ἀπόψεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου... ἐδημιούργησαν παρὰ τοῖς Ὁρθόδοξοις ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν... Τό ἀποφασιστικὸν τοῦτο καὶ ἀπρόοπτον θῆμα τοῦ Πατριαρχείου, ἔδει νὰ καταστῇ ἀντικείμενον κοινῆς συσκέψεως καὶ ἀποφάσεως τῶν κατὰ τόπους ἁγίων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν» (ὁ.π., σελ. 39).

Ἡ συνάντηση Πάπα-Πατριάρχῃ στάθηκε μίᾱ ὑποδειγματικὴ ἐφαρμογὴ τῆς προαποφασισμένης οἰκουμενιστικῆς τακτικῆς πού προαναφέραμε. Ἐπένδυσε συστηματικὰ στὴν δύναμη τῆς εἰκόνας, τοῦ συμβολισμοῦ καὶ τῶν ἐντυπώσεων. Ὁ Πατριάρχης Ἀθναγόρας, ἄλλωστε, ἐξόχως πληθωρική καὶ χαρισματικὴ προσωπικότητα, διέδετο ἰδιαίτερη εὐχέρεια στὴν ἐπικοινωνιακὴ τακτικὴ καὶ μέ τις δηλώσεις του κέρδισε ἀμέσως τὸν δημοσιογραφικὸ κόσμο. «Τέτοιες κουβέντες ἤδελαν οἱ δημοσιογράφοι κι ἔτρεξαν ποῖος πρῶτος θά προλάβῃ νὰ στείλῃ τό τηλεγράφημά του. Οἱ

ἄλλοι, οἱ πολλοὶ πού ἀκολούθησαν τὸν Πάπα, πού δέν ἦταν καθόλου προσιτὸς καὶ πού δέν εἶπε οἷτε λέξι, ἄρχισαν κι αὐτοὶ νὰ τρέχουν πίσω ἀπὸ τὸν Ἀθναγόρα» (Καθηγητοῦ Δ. Τσάκωνα, Ἀθναγόρας ὁ Οἰκουμενικὸς τῶν Νέων Ἰδεῶν, σελ. 98).

Ἐπικοινωνιακὴ τακτικὴ, πολὺκροτες δηλώσεις καὶ μίᾱ ἀκατάσχετη ἀγαπολογία κυριάρχησε στὴν περίφημη συνάντηση, ἔτσι ὅπως μᾶς τὴν περιγράφει ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης: «Κι ὅταν εἶδε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, αἱ χεῖρες μας ἤνοιξαν αὐτομάτως. Ὁ ἕνας ἐρρίφθη εἰς τὴν ἀγκάλῃν τοῦ ἄλλου. Ὅταν μᾶς ἠρώτησαν πὼς ἐφιληθήκαμεν, ἀδελφοί, ὕστερα ἀπὸ 900 χρόνια - Ἐρωτᾶς πῶς; Ἐπήγαμε οἱ δύο μας χέρι μὲ χέρι εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ εἴχαμεν μίαν μυστικὴν ὁμιλίαν οἱ δύο μας. Τί εἶπαμεν; Ποιὸς ξέρει τί λέγουν δύο ψυχὲς ὅταν ὁμιλοῦν! Ποιὸς ξέρει τί λέγουν δύο καρδίαι, ὅταν ἀνταλλάσσουν αἰσθήματα!» (Ἡ προσλαλιά τοῦ Ἀθναγόρου, Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνοῦ, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Οἱ διάλογοι χωρὶς προσωπεῖον [Ἀνάτυπο ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Παρακαταθήκη], σελ. 4).

Τό μυστικό περιεχόμενο, βεβαίως, τῆς «*συνομιλίας τῶν ψυχῶν*» Πάπα-Πατριάρχη καί τῶν αἰσθημάτων πού ἀντήλλαξαν δέν ἀνακοινώθηκε ποτέ οὔτε στίς Συνόδους τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν οὔτε στό ὀρθόδοξο πλήρωμα. Τό πληροφοροῦμαστε, ὅμως, σταδιακά ἀπό τότε, καθώς παρακολουθοῦμε τήν προδιαγεγραμμένη καί προαποφασισμένη ἀπό τότε οἰκουμενιστική πορεία πρὸς τήν «*ένωση*». «*Τί εἶπαμεν; Ἐκάμαμε κοινὸν πρόγραμμα, μὲ ἰσοτιμίαν ἀπόλυτον, ὅχι μὲ διαφοράν*» (ὁ.π., σελ. 4). Αὐτό τό «*κοινό πρόγραμμα*» πού καταρτίστηκε σέ μία μυστική συνάντηση δύο ἀνδρῶν ἦταν, ὅπως προκύπτει ἀπό τίς ἀρχικές δηλώσεις καί ἀναφορές, πολύ πιό προχωρημένο ἀπό αὐτό πού τελικά παρουσιάστηκε.

Ἐπρόκειτο γιά σαφή συμφωνία γιά «*ένωση στό κοινὸ ποτήριο*», ἀφοῦ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποκαλύπτεται ὅτι αὐτή ἦταν ἡ ἀρχικὴ ἐπιθυμία τῶν δύο μερῶν. «*Καὶ εἶπαμεν ὅτι ἤδη εὕρισκόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν εἰς Ἐμμαούς*» συνεχίζει ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας «*καὶ πηγαίνομεν νὰ μᾶς συναντήσῃ ὁ Κύριος ἐν τῷ κοινῷ ἀγίῳ Ποτηρίῳ. Ὁ Πάπας ἀπαντῶν μοῦ προσέφερε ἅγιον Ποτήριον. Δὲν ἤξευρεν ὅτι ἐγὼ θὰ μιλούσα δι' Ἅγιον Ποτήριον, οὔτε ἤξερα ὅτι θὰ μοῦ προσέφερεν Ἅγιον Ποτήριον! Τί εἶναι; Συμβολισμὸς τοῦ μέλλοντος*» (ὁ.π., σελ. 4).

Ἡ ἄρση τῶν ἀναθεμάτων

Αὐτὴ ἡ «*ένωση στό κοινὸ Ποτήριον*» ἐπιχειρήθηκε μέ τήν περίφημη «*ἄρση τῶν ἀναθεμάτων*» μεταξύ Βατικανοῦ καί Φαναρίου, πού πραγματοποιήθηκε στά τέλη τοῦ 1965, μέ μονομερὴ ἀπόφαση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Χαρακτηριστικὴ ἦταν ἡ ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ὁποία «*μέ πολλήν δυσμένειαν ἐπληροφορήθη τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Παν. Ἀθηναγόρα. Οὐδεὶς ἔχει τό δικαίωμα νὰ προβαίνει εἰς παρομοίας πράξεις. Τό δικαίωμα ἔχει μόνον ὁλόκληρος ἡ Ὁρθοδοξία*» (Δήλωση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, Ὁρθόδοξος Τύπος, Νοέμβριος 1965).

Μέ τήν ἄρση τῶν ἀναθεμάτων οἱ δύο πλευρές ἐννοοῦσαν τήν ἄρση τοῦ Σχίσματος. Ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἰάκωβος, ἐπίσημος ἀπεσταλμένος ἐκείνη τὴν περίοδο τοῦ Πατριάρχη Ἀθηναγόρα πρὸς τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, ἀποκαλύπτει τό περιεχόμενο τῶν μηνυμάτων πού ἀντήλασαν Φανάρι καί Βατικανό «*μέχρι τοῦ τολμηροῦ ἐπίσης μηνύματος πού μοῦ ἀνέδεδε*

Ὁ θεμελιωτὴς τοῦ θεολογικοῦ ὑπόβαθρου τῆς προσεγγίσεως Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίων Χατζῆς, πνευματικὸς πατέρας καί ἐμπνευστὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου. Ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος ἦταν αὐτός πού ἀνέλαβε τὴν θεολογικὴ ὑποστήριξη τῆς ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων μέ συνεχεῖς περιοδεῖες του ἀνά τὴν Εὐρώπη. Μεταξύ αὐτῶν καί ἡ ἐπίσκεψή του στό Βατικανό ὅπου ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' σέ μιά κορυφαία ἐκδηλώσει «*ἐπίθεσης ἀγάπης*» ἔσκυψε καί τοῦ φίλησε τὰ πόδια.

ό Πατριάρχης νά μεταβιβάσω στόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Σχέσεων Δύσης καί Ἀνατολῆς, πού ἦταν ἓνας Γερμανός σεβάσμιος καρδινάλιος, ό Αὐγουστῖνος Μπέα».

Καί συνεχίζει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος: «Λίγο καιρό μετά, ἐπισκέπτομαι τόν Μπέα στή Νέα Ὑόρκη. Τόν ρώτησα: 'Τί λέτε, σεβασμιότατε, μπο-

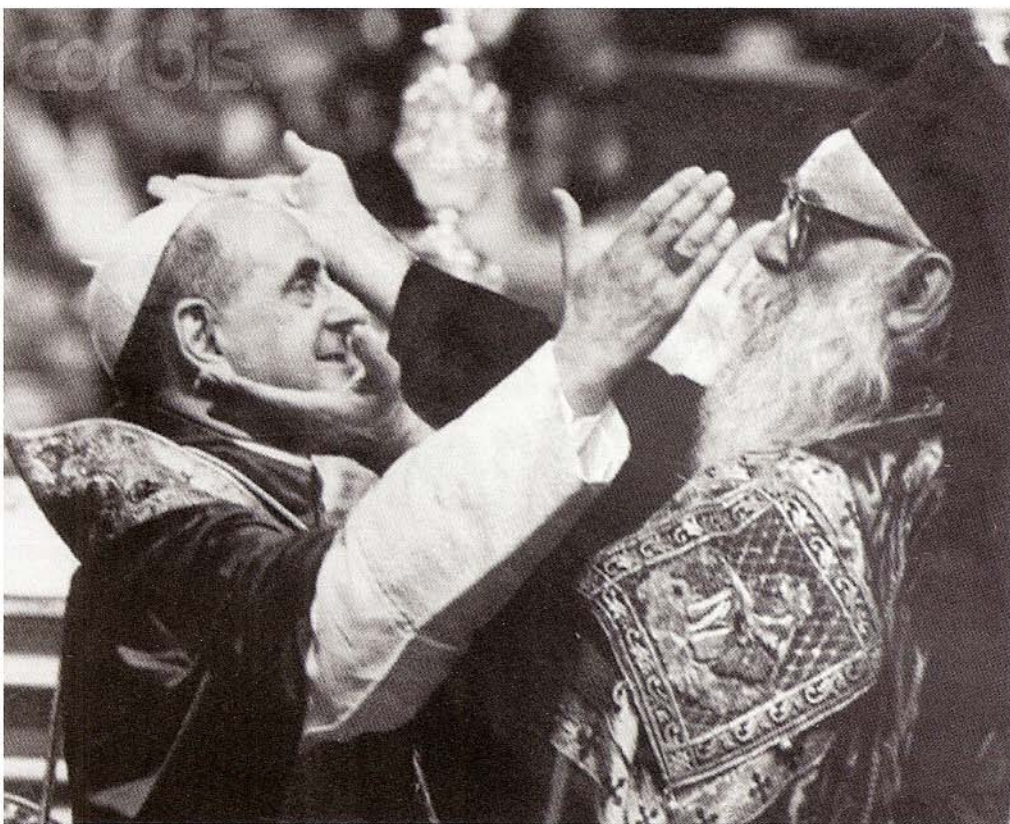
ροῦμε νά φέρουμε τίς Ἐκκλησίες μας πιό κοντά μέ τήν ἄρση τοῦ Σχίσματος;' Μοῦ λέει: 'Καλή ἰδέα, δέν ξέρω πῶς θά τή δεχτοῦν στή Ρώμη, ἀλλά ἐγώ νομίζω ὅτι πρέπει νά γίνει ἡ ἄρση τοῦ Σχίσματος.' Ἔτσι, δέν θά ἔχουμε λόγο κανέναν νά μὴν πλησιάσουμε ὁ ἓνας τόν ἄλλο'.

Ἐρώτηση Γ. Μαλούχου: «Τήν ἄρση τοῦ Σχίσματος ἢ τοῦ ἀναθέματος;».

Ἀπάντηση Ἀρχιεπισκόπου: «Καί τά δύο αὐτά μαζί πηγαίνουνε, γιατί ὅταν κατέδεσαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Πάπα τό ἀνάδεμα, ἱρόπον τινά, μέ τό ὅποιο ἀναδεμάτιζε ὁ Πάπας Νικόλαος τόν Μιχαήλ Κηρουλάριο, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, ἦταν τό ὀριστικό Σχίσμα πιά.

Δέν ἔγινε ἄλλη ἐπίσημος πράξις πού νά καθιερώσει τό Σχίσμα ὡς μία διαιρετική γραμμή μεταξύ Ἀνατολῆς καί Δύσεως» (Γ. Μαλούχου, Ἐγώ ὁ Ἰάκωβος, σελ. 196-197). Ἡ ἄρση τοῦ σχίσματος ἐντάσσεται, ἄλλωστε, καί στήν λογική τῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, πού πραγματοποιεῖτο ἐκεῖνο τό διάστημα, γιά ἄρση τῆς ἀκοινωνησίας καί ἀναγνώριση τῶν μυστηρίων τῶν Ὁρθοδόξων.

Στό λατινικό μάλιστα κείμενο τῆς «ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων» ὑπάρχει ὁ ὅρος *excommunicatio*=ἀκοινωνησία, ὁ ὅποιος στήν ἐπίσημη μετάφραση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μεταφράζεται ὡς «ἀναθέματα» (βλ. σχ. Τόμος Ἀγάπης, *Vatican-Phanar* (1958-1970), Rome- Istanbul 1971, σελ. 286-287). Τό κείμενο, δηλαδή, μιλοῦσε γιά «ἄρση τῆς ἀκοινωνησίας». «Οἱ *New York Times* μετέδωσαν τήν ἀπό κοινου ἀγγελίαν τοῦ Βατικανοῦ καί τοῦ Φαναρίου τῆς 7ης Δεκεμβρίου 1965 διά τήν ἄρσιν τοῦ *excommunicatio* (τῆς ἀκοινωνησίας τοῦ Λατινικοῦ κειμένου) εἰς τήν πρώτην σελίδα, ὡς τό

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθιναγόρας κατά τήν ἐπίσκεψή του στό Βατικανό (ἡ πρώτη ἐπίσκεψη Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μετά τό Σχίσμα) μέ τόν Πάπα Παῦλο ΣΤ' κατά τή διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας τό 1967.

τέλος του σχίσματος του 1054 και ως την επανέναρξιν τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας πού εἶχε τότε δῆθεν διακοπεῖ. Φαίνεται πλέον σαφῶς ὅτι τό'Ελληνικόν κείμενον πού ἀναγγέλει τήν ἄρσιν τῶν ἀναθεμάτων ἦτο τεχνηέντως παραπλανητικόν. Φαίνεται εἶχε σκοπόν νά ἀμβλύνῃ ἐνδεχομένης ἀρνητικᾶς ἀντιδράσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» (π. Ἰω. Ρωμανίδου, Ὁρθόδοξος καί βατικάνειος συμφωνία περί Οὐνίας, http://www.romanity.org/html/-rom.e.14.orthodoxi_kai_vatikanian_sumfonia_peri_ounias.01.htm).

Χαρακτηριστικό, ἐπίσης, εἶναι ὅτι «ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β΄ πρὶν ἐπισκεφθεῖ τό Φανάρι (30-11-1979)... ἐξέφρασε τή βεβαιότητά του ὅτι ἡ ἐνότητα ἔχει ἀποκατασταθεῖ στήν πράξη (In Tat war der wiederherstellung der Einheit der Christen)» (Αντ. Παπαδόπουλου, Θεολογικός Διάλογος Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν (Ἱστορία-Κείμενα-Προβλήματα), ἐκδ. οἶκος ἀδελφῶν Κυριακίδου, Θεσσαλονίκη-Ἀθήνα 1996, σελ. 40).

Τό νέο οἰκουμενιστικό δόγμα, πού διαμορφώνεται μεταξύ Βατικανοῦ καί Φαναρίου στά μέσα τοῦ 20^{ου} αἰῶνα, θεωρεῖ ἀμελητέες τίς δογματικές διαφορές μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, ἀποδίδει τό Σχίσμα καί τήν διακοπή τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας σέ πολιτικούς λόγους καί τήν ἔλλειψη ἀγάπης ἐκατέρωθεν. Μέ βάση αὐτή τήν λογική, λοιπόν, αὐτό πού χρειαζόταν γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητος ἦταν ἡ ἄρση τοῦ Σχίσματος καί «νά ἀγαπηθοῦμε», κατά τόν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ἀφοῦ «ἔως τό 1054 εἶχαμε πολλές διαφορές... Ἀλλά ἡγαπώμεθα. Καί ὅταν ἀγαπῶνται οἱ ἄνθρωποι, διαφοραὶ δέν ὑπάρχουν. Ἀλλά τό 1054 πού ἐπαύσαμεν νά ἀγαπώμεθα, ἦλθαν ὅλες οἱ διαφορές. Ἦγαπώμεθα καί εἴχομεν τό ἴδιον μυστήριον. Τό ἴδιον βάπτισμα, τὰ ἴδια μυστήρια καί ἰδιαίτερος τό ἴδιο Ἅγιον Ποτήριον. Τώρα πού ξαναγυρίσαμεν εἰς τό 1054, διατί δέν ξαναγυρίζομεν καί εἰς τό Ἅγιον Ποτήριον;» (Ἡ προσλαλιά

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας κατά τήν ἐπίσκεψή του στό Βατικανό (ἡ πρώτη ἐπίσκεψη Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μετὰ τό Σχίσμα) μέ τόν Πάπα Παῦλο ΣΤ΄ κατά τή διάρκεια τῆς παπικῆς λειτουργίας τό 1967.

Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας μέ τίς συνοδείες τους στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στό Φανάρι τὸν Ἰούλιο τοῦ 1967.

«Διότι ἤδη εἰς τὴν Ἀμερικὴν μεταλαμβάνετε πολλοὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ποτήριον καὶ καλὰ κάνετε!

Καὶ ἐγὼ ἐδῶ, ὅταν ἔρχονται Καθολικοὶ ἢ

Προτεστάνται καὶ ζητοῦν νὰ μεταλάβουν,

τοὺς προσφέρω

τὸ Ἅγιον Ποτήριον!

Καὶ εἰς τὴν Ρώμην τὸ ἴδιο γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν»

(Πατριάρχης Ἀθηναγόρας)

τοῦ Ἀθηναγόρου, Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνού, Οἱ διάλογοι χωρίς προσωπεῖον, σελ. 4-5).

Ὁ στόχος, λοιπόν, εἶναι δεδομένος: ἡ πλήρης «ένωση», τό κοινό Ποτήριον. Γιά τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ στόχου θά πρέπει νά ἀκολουθηθεῖ μία διαδικασία, μία κοινὴ πορεία. Γιά τὸν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα «ὕπάρχουν δύο δρόμοι: Ὁ Θεολογικὸς διάλογος. Καὶ ἔχομεν τοὺς θεολόγους ἐκατέρωθεν, οἱ ὅποιοι μελετοῦν τὸ ζήτημα τῆς ἐπανόδου εἰς τὰ παλαιά. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχω πολλὰς ἐλπίδες ἀπὸ τὸν θεολογικὸν διάλογον... δι' αὐτὸ ἐγὼ προτιμῶ τὸν διάλογον τῆς ἀγάπης. Νὰ ἀγαπηθοῦμε! Καὶ τί γίνεται σήμερα; Πνεῦμα μέγα ἀγάπης ἐξαπλώνεται ὑπὲρ τοὺς Χριστιανούς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Ἦδη ἀγαπώμεθα. Ὁ Πάπας τὸ εἶπε: ἀπέκτησα ἕναν ἀδελφόν καὶ τοῦ λέγω σ' ἀγαπῶ! Τὸ εἶπα καὶ ἐγώ: Ἀπέκτησα ἕναν ἀδελφὸν καὶ τοῦ εἶπα σ' ἀγαπῶ! Πότε θὰ ἔλθῃ αὐτὸ τὸ πράγμα; Ὁ Κύριος, τὸ ξέρεи. Δὲν τὸ ξέρομε. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ξεύρω, εἶναι ὅτι θὰ ἔλθῃ. Πιστεύω, ὅτι θὰ ἔλθῃ. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἔλθῃ, διότι ἤδη ἔρχεται. Διότι ἤδη εἰς τὴν Ἀμερικὴν μεταλαμβάνετε πολλοὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ποτήριον καὶ καλὰ κάνετε! Καὶ ἐγὼ ἐδῶ, ὅταν ἔρχονται Καθολικοὶ ἢ Προτεστάνται καὶ ζητοῦν νὰ μεταλάβουν, τοὺς προσφέρω τὸ Ἅγιον Ποτήριον! Καὶ εἰς τὴν Ρώμην τὸ ἴδιο γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἦδη ἔρχεται μοναχό του. Ἀλλὰ δὲν κάνει νὰ ἔλθῃ

ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς. Πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνος καὶ ἡ Ἱεραρχία καὶ ἡ Θεολογία. Γι' αὐτὸ λοιπὸν προσπαθοῦμε νὰ ἔχωμεν καὶ θεολόγους μαζί, διὰ νὰ ἔλθῃ αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός, τοῦ Παγχριστιανισμοῦ. Καὶ μαζί μὲ αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός, θὰ ἔλθῃ μίαν ἡμέραν τὸ ὄνειρόν μας τῆς Πανανθρωπότητος» (Ὁ.π., σελ. 5).

«Ἐπίθεση ἀγάπης» καὶ διγλωσσία τοῦ Βατικανοῦ

Αὕτῃ ἡ ἀκατάσχετη ἀγαπολογία θὰ κυριαρχήσει στὸν «διάλογο» μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς. Ἡ «ἐπίθεση τῆς ἀγάπης» εἶναι μία τακτικὴ πού θὰ ἐφαρμόσει συστηματικά καὶ τὸ Βατικανό. Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 20^{ου} αἰῶνα τὸ Βατικανό ἐγκαταλείπει φαινομενικά τὴν παλαιὰ τακτικὴ του γιὰ ἀπαίτηση προσχωρήσεως στὸν Ρωμαιοκαθολικισμό τῶν «αἱρετικῶν ὀρθοδόξων».

Οἱ νέες κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς συνθηκὲς δέν προσφέρονται πλέον γιὰ ἐχθρικές ἀντιπαραθέσεις καὶ πολεμικὸ κλίμα καὶ τὸ Βατικανό σπεύδει νὰ προσαρμοστεῖ παραλλάσσοντας τὴν ἐπικοινωνιακὴ του πολιτικὴ. Ξεκινᾷ, ἔτσι, τὴν «ἐπίθεση στὰ νῶτα», κατὰ τὸν μακαριστό π. Ἰωάννη Ρωμανίδα, ἐπίδειξη φιλίας καὶ ἀγάπης, οἰκουμενικά ἀνοίγματα καὶ διάλογος, χωρὶς καμμία οὐσιαστικὴ ἀλλαγὴ στοὺς στόχους καὶ τίς μεθόδους.

Αὐτὸ ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ταυτόχρονα μέ τὸ «Διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ», πού τόσο ἔχει προπαγανδισθεῖ καὶ ἀπὸ Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς, ἡ Β' Βατικανὴ Σύνοδος ἐξέδωσε, ἐπίσης, τὸ ἀντίστοιχο «Διάταγμα γιὰ τίς Ἀνατολικὲς Καθολικὲς Ἐκκλησίες», τίς οὐνιτικὲς δηλαδή, τίς ὁποῖες ἀναγνωρίζει καὶ προασπίζεται μέ κάθε ἐπισημότητα.

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Βατικανοῦ στὴν Οὐνία, τὴν πιὸ ἐπαίσχυντη δηλαδή μορφή προσηλυτισμοῦ καὶ πολεμικῆς κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀποκαλύπτει τόσο τὸ ἀληθινὸ του πρόσωπο ὅσο καὶ τὸν βαθμὸ τῆς διγλωσσίας μέ τὴν ὁποία δέν παύει νὰ συμπεριφέρεται ἔναντι τῶν Ὁρθοδόξων.

Ἀποκαλύπτει, ὅμως, καὶ τὴν διγλωσσία τῶν Ὁρθοδόξων οἰκουμενιστῶν, πού ἐδελ-
τυφλοῦν μπροστὰ στὴν πραγματικότητα· πού ἀντιλαμβάνονται ἐπιλεκτικά τίς διαθέσεις τοῦ Βατικανοῦ· πού ἐκλαμβάνουν κατὰ τὸ δοκοῦν τίς κινήσεις καὶ τίς ἀποφάσεις του.

Αὕτῃ ἡ διγλωσσία, ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς, παρακολουθεῖ κατὰ

Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Θανάρι μέ τὸν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα τὸν Ἰούλιο τοῦ 1967.

έναν παράδοξο τρόπο, αλλά μέ συνέπεια, τήν ανάλογη τοῦ Βατικανοῦ: αὐστηρή ὀρθόδοξη στάση στό «ἐσωτερικό» καί διαδοχικές ὑποχωρήσεις ἔναντι τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν.

Τό Βατικανό χρησιμοποίησε τήν ἄριστη σχέση καί συνεργασία του μέ τοῦς ναζί γιά τήν ἐξόντωση τῶν Ὁρθοδόξων στήν διάρκεια τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ἡ ἔναρξη τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου

Αὐτή ἡ τακτική τῶν ὀρθοδόξων οἰκουμενιστῶν διατρέχει, ἀπό τό ξεκίνημα ἀκόμη, ὅλη τήν πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, πού ἀρχίζει ἐπίσημως ἀπό τό 1980.

Ἀπό τίς ἀρχές ἀκόμη τῆς δεκαετίας τοῦ 1960 εἶχαν ξεκινήσει οἱ διεργασίες γιά τήν προετοιμασία καί τήν ἔναρξη αὐτοῦ τοῦ διαλόγου. Στήν φάση ἐκείνη ἐπελέγη ὡς προσφορότερος ὁ «διάλογος τῆς ἀγάπης» γιά νά προλειάνει τό ἔδαφος στήν ἐπίσημη προσέγγιση Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἡ μέθοδος, ἄλλωστε, τῆς «ψυχολογικῆς προετοιμασίας», πού προαναφέραμε, δέν ἐγκαταλείφθηκε ποτέ.

Τό 1961 ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας συγκαλεῖ στήν Ρόδο τήν Πρώτη Πανορθόδοξη Διάσκεψη καί θέτει μεταξύ τῶν θεμάτων της καί τήν ἔναρξη τοῦ ἐπίσημου θεολογικοῦ διαλόγου μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς. Ἡ Διάσκεψη προτείνει τήν «καλλιέργειαν σχέσεων ἐν τῷ πνεύματι τῆς κατὰ Χριστόν ἀγάπης, λαμβανομένων ἰδίᾳ ὑπ' ὅψιν τῶν ὑπό τῆς πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1920 προβλεπομένων σημείων» (Εὐαγ. Βαρελλᾶ, *Διορθόδοξοι καί Οἰκουμενικά Σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τόν Κ' αἰῶνα*, σελ. 205). Αὐτό ὅμως πού τονίζεται εἶναι ὅτι δέν θά πρέπει νά παραβλέπονται οἱ βασικές διαφορές στήν πίστη καί τήν διοίκηση. Ἐπίσης, μέ κατηγορηματικό τρόπο δηλωνόταν ἡ ἀνάγκη τερματισμοῦ τῆς θλιβερῆς τακτικῆς τοῦ προσηλυτισμοῦ καί τῆς Οὐνίας.

Ἡ ἐπιμονή τοῦ Βατικανοῦ στήν Οὐνία ἦταν καί ὁ λόγος πού ἡ Α' Πανορθόδοξη Διάσκεψη ἀποφάσισε νά μήν ἀποστείλει παρατηρητές στήν Β' Βατικανή Σύνοδο πού

θά ξεκινούσε λίγα χρόνια ἀργότερα τίς ἐργασίες της.

Οἱ πανορθόδοξες αὐτές ἀποφάσεις ἔμελλε, πολύ σύντομα, νά ἀνατραποῦν μέ πρωτοβουλία τοῦ Φαναρίου καί τοῦ Βατικανοῦ.